

POROČILO O SPREMLJANJU INDIVIDUALNEGA - OSEBNEGA IZOBRAŽEVALNEGA NAČRTA

PRI PRIPRAVI POROČILA SO SODELOVALI:

Sodelavci Centra RS za poklicno izobraževanje:

Mag. Tina Klarič, Teja Žagar

Zunanji sodelavci:

Dr. Branko Slivar, Zavod RS za šolstvo

Petra Štirn Janota, ŠC Slovenj Gradec

Vida Vončina, Filozofska fakulteta Ljubljana

Metodološka podpora in statistična obdelava:

Dr. Jasna Mažgon, Filozofska fakulteta Ljubljana

Zbrala in uredila:

Tina Klarič

Center RS za poklicno izobraževanje, januar 2010

VSEBINA

1. METODOLOGIJA EVALVACIJE PODROČJA OSEBNEGA IZOBRAŽEVALNEGA NAČRTA (OIN).....	4
1.1. UVOD.....	4
1.2. OPREDELITEV EVALVACIJSKIH VPRAŠANJ.....	11
1.3. VZOREC.....	11
1.4. INŠTRUMENTARIJI.....	11
1.4.1. Vprašalnik za učitelje in šolsko svetovalno službo.....	11
1.4.2. Vprašalnik za dijake.....	11
1.5. OPREDELITEV RAZISKOVALNIH METOD.....	12
2. PREDSTAVITEV REZULTATOV PO POSAMEZNIH PODROČJIH RAZISKOVANJA.....	13
2.1. STALIŠČA DIJAKOV.....	13
2.1.1. Splošni podatki.....	13
2.1.2. Priprava OIN.....	16
2.1.3. Področja OIN.....	18
2.1.4. Uresničevanje OIN.....	19
2.1.5. Prispevek OIN k uspešnosti dijaka v izobraževalnem procesu.....	22
2.1.6. Sklepni komentar na rezultate stališč dijakov.....	24
2.2. STALIŠČA UČITELJEV.....	28
2.2.1. Splošni podatki.....	28
2.2.2. Priprava OIN.....	30
2.2.3. Protokol za pripravo OIN.....	35
2.2.4. Področja OIN.....	37
2.2.5. Uresničevanje OIN.....	38
2.2.6. Prispevek OIN k uspešnosti dijaka v izobraževalnem procesu.....	42
2.2.7. Sklepni komentar na rezultate stališč učiteljev.....	46
2.3. STALIŠČA ŠOLSKE SVETOVALNE SLUŽBE.....	49
2.3.1. Splošni podatki.....	49
2.3.2. Priprava OIN.....	50
2.3.3. Protokol za pripravo OIN.....	56
2.3.4. Področja OIN.....	58
2.3.5. Uresničevanje OIN.....	59
2.3.6. Prispevek OIN k uspešnosti dijaka v izobraževalnem procesu.....	61
2.3.7. Sklepni komentar na rezultate stališč šolske svetovalne službe.....	64
3. KVALITATIVNA ANALIZA OIN ŠOL.....	67
3.1. STRUKTURNI VIDIK.....	67
3.2. VSEBINSKI VIDIK.....	67
3.3. SKLEPNI KOMENTAR.....	70
4. SKLEPNE UGOTOVITVE IN PRIPOROČILA.....	72
5. LITERATURA IN VIRI.....	79
6. PRILOGE.....	80

1. METODOLOGIJA EVALVACIJE PODROČJA OSEBNEGA IZOBRAŽEVALNEGA NAČRTA (OIN)

1.1. UVOD

Osebni oz. individualni izobraževalni načrt (OIN) se v različnih šolskih sistemih pojavlja kot pomemben dokument, ki je v funkciji pomoči učencem, da dosežejo cilje kurikula. Načrt je v bistvu posledica procesa, v katerem učitelji, šolska svetovalna služba in starši sodelujejo z namenom zadovoljevanja specifičnih potreb dijakov in ustvarjanja priložnosti za doseganje ciljev kurikula v primerih, ko jih dijaki v rednem procesu poučevanja ne morejo doseči in bi jih lahko dosegli na drugačen način. Osnova predpostavka OIN je, da so potrebe dijakov različne in je zato potrebno zagotoviti različne možnosti za njihovo zadovoljevanje. OIN je dijakov specifični program ali strategija izobraževanja ali učenja, ki temelji na njegovih šibkih in močnih področjih. OIN naj bi torej predstavljal dinamičen delovni dokument, katerega soustvarjalec, lastnik in uporabnik je dijak, pri njegovem izvajanju pa ga podpirajo učitelji, starši idr. Proces priprave OIN ustvarja priložnost za učitelje, starše, šolsko svetovalno službo in dijaka, da skupaj delajo na izboljševanju izobraževalnih rezultatov. OIN je torej dokument, ki bi ga veljalo pripraviti za vse tiste dijake, ki imajo različne potrebe – od nadarjenih do tistih, ki imajo učne in vedenjske težave, so gibalno ovirani itd. To ni dokument, ki pomeni lažjo pot ali dajanje »potuhe« dijaku, ampak dajanje priložnosti, da dijak na drugačen, njemu bolj prilagojen način dosega izobraževalne cilje.

Naša zakonodaja že določa, da se mora za otroke s posebnimi potrebami z izdano odločbo pripraviti individualiziran program (29. člen Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami). Ob tem se je na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja pojavila še druga rešitev, namenjena tistim dijakom, ki ne dosegajo minimalnega standarda oz. niso izpolnili vseh obveznosti po programu. Tako Pravilnik o ocenjevanju znanja v novih programih srednjega poklicnega izobraževanja iz leta 2005 (Uradni list RS, št. 103/2005) govori o individualnem načrtu izobraževanja (INI) in ga v samostojnem členu opredeljuje na naslednji način:

Za dijaka, ki ni dosegel minimalnega standarda, se lahko pripravi individualiziran načrt izobraževanja. Predlog individualiziranega načrta izobraževanja pripravi učitelj oziroma tim

učiteljev na podlagi analize uspeha dijaka. Pri pripravi sodeluje dijak, lahko pa tudi starši, svetovalni delavec oziroma drug strokovni delavec.

Podrobneje je INI opisan tudi v knjižici CPI Ocenjevanje v novih programih srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja (CPI, 2006). Gre za ukrep psihološko-pedagoškega svetovanja posameznim učno neuspešnim dijakom, da se izboljšajo njihovi izobraževalni dosežki, in predpostavlja aktivno vključevanje tako dijaka kot njegovih staršev in šole. V njegovi pripravi, spremljanju in evalvaciji naj bi pri vseh korakih sodelovali vsi udeleženi v problemu. Pričakuje se predvsem aktivnost dijaka samega, izpostavljena pa je tudi vloga svetovalne službe, razrednika ter učiteljev programskih enot, pri katerih dijak doživlja neuspeh. INI temelji na konceptu šolskega svetovalnega dela, v katerem sta poudarjena pomen in vloga kakovostnega svetovalnega procesa v fazi opredelitve problema oz. poglobljanja razumevanja problema. V primeru INI gre za razumevanje dejavnikov neuspešnosti, iskanje močnih in šibkih področij tako v vedenju kot znanju dijaka, iskanje virov moči v dijaku in virov pomoči v okolju (v šoli, družini, pri vrstnikih), načrtovanje konkretnih dejavnosti tako dijaka kot učiteljev in svetovalne službe ter družine v fazi sprotne in končne spremljave procesa in evalvacije rezultatov.

Leta 2007 je bila objavljena še nova inačica Pravilnika o ocenjevanju znanja v srednjih šolah, ki velja od 1.9.2007 (Ur.l. RS, št. 78/2007). Poleg drugih sprememb se v tem pravilniku več ne omenja INI, ampak se v 10. členu govori o osebni izobraževalnem načrtu (v nadaljevanju OIN). Po tem členu se OIN pripravi za dijaka, ki ni dosegel minimalnega standarda znanja oziroma ni izpolnil vseh obveznosti po izobraževalnem programu v šoli, pri delodajalcu oziroma z individualnim delom. OIN obsega pogoje, načine, oblike, obseg in roke izpolnitve neizpolnjenih obveznosti in ga pripravi učitelj oziroma učitelji, ki dijaka učijo pri posamezni programski enoti. Tudi sicer ima OIN pomembno mesto v tem pravilniku, saj se povezuje z aktivnostmi programskega učiteljskega zbora (*5. člen – pristojnost programskega učiteljskega zbora, 3. alineja: določa osebni izobraževalni načrt dijaka*), uporablja se pri ugotovljenih pomanjkljivostih pri praktičnem usposabljanju dijaka, ko pooblaščen zbornica pripravi OIN dijaka (*20. člen – ugotavljanje in odpravljanje pomanjkljivosti*), pri napredovanju dijaka, ki ni izpolnil vseh obveznosti, v naslednji letnik (*21. člen – napredovanje, 3. odstavek: za dijaka, ki v naslednji letnik napreduje, tudi če ni izpolnil vseh pogojev, se pripravi osebni izobraževalni načrt*), pri opravljanju obveznosti iz višjega letnika (*22. člen – ponavljanje, 3. odstavek: dijak lahko hkrati z opravljanjem manjkajočih obveznosti iz predhodnega letnika opravlja tudi obveznosti iz višjega letnika v skladu z osebni izobraževalnim načrtom*). Prav tako je OIN pomemben pri ugotavljanju opravljenih

obveznosti dijaka (24. člen – ugotavljanje opravljenih obveznosti: Programski učiteljski zbor na koncu ocenjevalnega obdobja oziroma pouka v letniku ali po opravljenih izpitih na predlog razrednika ugotovi, ali je dijak izpolnil vse obveznosti v skladu z izobraževalnim programom, načrtom ocenjevanja znanja oziroma osebnim izobraževalnim načrtom). Pomembno vlogo ima OIN pri prilagoditvah ocenjevanja v izrednem izobraževanju (33. člen – druge posebnosti: Šola pripravi za vse, ki se vključijo v izredno izobraževanje, osebni načrt izobraževanja, ki vsebuje ugotovitve o doseženem oziroma manjkajočem znanju in opredeljuje obseg, način in roke ocenjevanja ali priznavanja znanja ter izpolnitve drugih obveznosti, določenih v skladu z izobraževalnim programom).

Glede na pomembnost vloge dokumenta OIN smo lahko kritični predvsem do dveh opredelitev iz 10. člena Pravilnika. Prva je zapisana v 1. odstavku, v katerem se določa, da se OIN pripravi za dijaka, ki ni dosegel minimalnega standarda znanja. Taka opredelitev je preozka, saj postavlja kot edini kriterij za izdelavo OIN nedoseganje minimalnega standarda in tako izključuje dve pomembni skupini dijakov:

- a) dijake, ki sicer dosegajo minimalne standarde, imajo pa različne učne in psihosocialne težave in so brez formalne odločbe, kot jo opredeljuje Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, ter
- b) nadarjene dijake.

Za prvo skupino dijakov, npr. za dijake, ki zaradi prizadevnosti in drugih osebnostnih lastnosti dosegajo minimalni standard, vendar morajo doma skrbeti za mlajše brate in sestre ali za bolne starše ali pa izhajajo iz socialno ogroženih družin, bi prav tako bilo potrebno pripraviti OIN, s katerim bi jim omogočili doseganje zahtevanih standardov znanja na drugačen, njim bolj prilagojen način. Pravilnik bi moral šoli v kontekstu avtonomije omogočiti, da sama identificira te dijake, ki potrebujejo OIN, saj to skupino dijakov lahko prepozna samo konkretna šola.

Nadarjeni dijaki predstavljajo drugo posebno skupino, ki ni homogena, saj se nadarjenost kaže v različnih oblikah in obsegih. Gre za mladostnike, ki so pokazali visoke dosežke ali skrite potencialne na intelektualnem področju, na področju ustvarjalnosti, na specifičnih akademskih področjih, pri vodenju ali pri vizualnih ali izvajalskih umetnostih in ki potrebujejo poleg rednega učnega programa tudi posebej prilagojene programe in aktivnosti (Bezič idr, 2006). Za identifikacijo nadarjenih že obstaja postopek (Koncept odkrivanja in dela z nadarjenimi učenci v 9-letni OŠ, Strokovni svet za splošno izobraževanje, februar 1999) in bi šola morala tudi za te dijake pripraviti poseben načrt dela z njimi, saj ga zagotovo potrebujejo.

Druga sporna opredelitev je zapisana v 3. odstavku 10. člena, v katerem je določeno, da OIN pripravi učitelj predmeta, pri katerem dijak ni dosegel minimalnega standarda. V primerjavi z INI iz starega Pravilnika je sedaj veljavni Pravilnik bistveno bolj okrnjen, saj OIN ne pripravljajo več timsko (ŠSD, učitelji, starši), ampak samo tisti učitelji, pri katerih se pojavi določen »problem«. V njegovo pripravo tudi ni predvidena vključenost dijaka, kar že v začetku zmanjšuje njegovo motivacijo za sledenje ukrepom iz OIN.

Za delo z dijaki, ki imajo različne potrebe na pedagoškem, psihološkem in socialnem področju, imamo na šolah strokovno usposobljeno službo, ki jo imenujemo šolsko svetovalno delo in deluje na osnovi programskih smernic (Programske smernice svetovalne službe v gimnazijah, nižjih in srednjih poklicnih šolah ter strokovnih šolah in v dijaških domovih, Strokovni svet za splošno izobraževanje, 1999). Njena temeljna naloga je, da se na podlagi svojega posebnega strokovnega znanja, preko svetovalnega odnosa in na strokovno avtonomni način vključuje v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj vzgojno-izobraževalnega dela v šoli s tem, da pomaga in sodeluje z vsemi udeleženci tako v šoli kot tudi z ustreznimi zunanjimi ustanovami. Njen temeljni cilj je optimalni razvoj dijaka in v tem okviru si prizadeva, da bi bili dijaki čim bolj uspešni pri uresničevanju vzgojno-izobraževalnih ciljev. V kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj v šoli se svetovalna služba vključuje z izvajanjem treh osnovnih, med seboj povezanih in pogosto prepletenih vrst dejavnosti svetovalne službe:

- dejavnosti pomoči,
- razvojnih in preventivnih dejavnosti ter
- dejavnosti načrtovanja in evalvacije (prav tam).

V okviru teh dejavnosti svetovalna služba pomaga vsem možnim udeležencem v šoli (dijakom, učiteljem, vodstvu, staršem) in z njimi sodeluje na naslednjih področjih vsakdanjega življenja in dela v šoli:

- učenje in poučevanje,
- šolska kultura, vzgoja, klima in red,
- telesni, osebni (spoznavni in čustveni) in socialni razvoj,
- šolanje in poklicna orientacija,
- socialno-ekonomske stiske (prav tam).

Iz umeščenosti svetovalne službe v šolski sistem in osnove programskih izhodišč izhaja dejstvo, da bi morala biti nosilka procesa priprave OIN svetovalna služba. Pravzaprav je proces nastajanja OIN že sistematično vključen v delo svetovalne službe. In ne samo to: svetovalna služba lahko s svojim celovitim in strokovnim pristopom bistveno bolj učinkovito prispeva k uresničevanju osnovnega namena zakonodajalca, to je izboljšanje izobraževalnih dosežkov dijakov, ki so učno neuspešni in ne izpolnjujejo svojih obveznosti. Strategija reševanja problematike učnih in drugih težav dijakov sodi na področje dela šole. Kako se bo ta strategija izvajala, je vpeto v okvir programskih smernic svetovalne službe, ki mora pri tem izhajati predvsem iz sledečih načel:

- *načela prostovoljnosti* (Vsi udeleženci v vrtcu oziroma šoli morajo v svetovalni odnos vstopati prostovoljno. Dijak in njegovi starši v svetovalni odnos ne smejo biti prisiljeni. Svetovalni odnos je avtonomna odločitev vseh udeleženi v njem.)
- *načela aktualnosti* (Pri svojem delu mora upoštevati posebnosti posamezne šole in izhajati iz njenih vsakokratnih potreb, to je vsakokratnih življenjskih potreb udeležencev posameznikov, potreb oddelka, razreda, skupine, predmeta ipd., pa tudi dolgoročnejših razvojnih potreb šole kot ustanove.)
- *načela razvojne usmerjenosti* (Neposredno individualno ali skupinsko delo z dijaki se dopolnjuje s posrednimi oblikami svetovalnega dela, med katerimi je zelo pomembno razvojno-analitično delo, ki se nanaša na ugotavljanje in spreminjanje celote pogojev tako posameznikovega vsakdanjega življenja in dela šoli kot vzgojno-izobraževalnega dela v šoli sploh.)
- *načela celostnega pristopa* (Za svetovalno službo v šoli je zelo pomembno, da k svojemu delu vselej pristopa celostno - da upošteva posameznika kot osebnost v celoti in da pri obravnavi posameznika ne spregleda, da je posameznik s svojim ravnanjem vselej del ožjega in širšega socialnega okolja. V svetovalnem odnosu zato nujno upošteva posameznikove povezave z ostalimi udeleženci oziroma podsistemi, ki tako ali drugače vplivajo na njegovo ravnanje.)
- *načela sodelovanja v svetovalnem odnosu* (Svetovalna služba si s svoje strani preko svetovalnega odnosa prizadeva vzpostavljati in vzdrževati pogoje tako za stalne odprte možnosti sodelovanja svetovalne službe z vsemi udeleženci kakor tudi za ustvarjalno sodelovanje udeležencev med seboj v projektih pomoči in/ali sodelovanja).

Menimo tudi, da je za pripravo OIN za dijake, ki imajo učne težave (nedoseganje minimalnega standarda je lahko samo ena izmed mnogih posledic), zelo pomemben proces diagnostike vzrokov nedoseganja minimalnega standarda oz. vzrokov učnega neuspeha, ki jo lahko kakovostno opravi samo strokovna služba. Vzroki za pojavljanje učnih težav so lahko zelo različni. Lahko so primarno v dijaku, v njegovem okolju oziroma v povezavi dijaka in okolja. Na pojav učnih težav lahko vplivajo npr.:

A) *biološko-fiziološki dejavniki:*

- okvarjenost čutil (vid, sluh),
- okornost motorike (zlasti fine motorike),
- specifičnost nevrološkega funkcioniranja,
- šibka energetska opremljenost,
- telesna obolenja (kronična in ponavljajoča)

B) psihološki dejavniki:

- slabše intelektualne sposobnosti,
- čustvene motnje,
- slabše razvite samoregulacijske sposobnosti,
- pomanjkljiva motivacija,
- neustrezne učne navade,
- upočasnen način odzivanja

C) materialni pogoji v okolju:

- neustrezen prostor za učenje,
- velika oddaljenost od šole,
- neustrezni učni pripomočki

D) ožje socialno okolje:

- neustrezno vzdušje v družini,
- prevelike ali premajhne zahteve s strani staršev,
- pomanjkljivo spodbujanje dijaka

E) širše socialno okolje:

- šola (prenatrpani razredi, slabe učne metode, preobsežen učni program),
- vrstniki (negativni vzroki).

Učne težave lahko vodijo tudi do različnih posledic. Kadar so dijaki v šoli neuspešni, se lahko pojavijo razne emocionalne stiske (strah, nesprejetost pri starših, sram, manjvrednost), kar

neuspeh še poveča in vodi v še bolj kompleksne posledice. Dijaki z učnimi težavami pogosto iščejo pozornost in poskušajo zbrisati resnični problem. Tukaj se pogosto pojavijo negativne oblike vedenja. Dijaki lahko iščejo potrditve kje drugje (v športu, interesnih dejavnostih, kar je pozitivno, ali pa v »klapah«, pri vrstnikih, kjer učenje nima velike vrednosti). Kadar učne težave pogojujejo neuspeh, se pojavi tudi negativna samopodoba (ne zmorem, sem neumen), kar vodi v še večji neuspeh in v izgubo motivacije in volje do učenja. Vidimo torej, da nedoseganje minimalnega standarda ni nujno edini simptom učnih težav in obratno: doseganje minimalnega standarda ne pomeni, da dijak nima učnih težav in ne potrebuje drugačne obravnave.

OIN pravzaprav ni strokovna novost v našem šolskem sistemu, saj je delo (priprava načrta in njegovo izvajanje) z manj uspešnimi dijaki že dolgo časa sestavni del strokovnega pristopa šolskih svetovalnih delavcev. Novost je predvsem zakonska obveznost tega strokovnega pristopa in omejevanje pripravljavcev OIN samo na tiste učitelje, ki so dijakom določili, da ne dosejajo minimalnega standarda.

Zgoraj omenjena vprašanja in dileme so nas vodila pri načrtovanju evalvacije osebnega izobraževalnega načrta, v katero smo vključili dijake, ki niso dosegli minimalnega standarda, ter učitelje in šolske svetovalne delavce, ki so sodelovali pri pripravi OIN.

1.2. OPREDELITEV EVALVACIJSKIH VPRAŠANJ

V evalvacijski študiji smo postavili naslednja vprašanja:

1. Kakšen je odnos strokovnih delavcev in dijakov do OIN?
2. Ali s pravilnikom opredeljen OIN prispeva k doseganju minimalnega standarda dijaka?
3. Kako poteka postopek priprave, izvajanja in evalviranja OIN in kdo je vanj vključen?
4. Ali je umeščenost OIN v zakonodaji ustrezna?

1.3. VZOREC

V raziskavo o vplivih in učinkih OIN na izobraževanje dijaka je bilo vključenih skupaj 157 dijakov, za katere so šole pripravile OIN, 211 učiteljev/učiteljic ter 25 svetovalnih delavk s 23 poklicnih in strokovnih šol.

1.4. INŠTRUMENTARIJI

1.4.1. Vprašalnik za učitelje in šolsko svetovalno službo

Področja:

- Demografski podatki
- Prispevek OIN k doseganju minimalnega standarda dijaka
- Postopek priprave, izvajanja in evalviranja OIN
- Stališče do OIN (potrebnost, smiselnost, učinkovitost, prispevek k boljšemu delu ...)
- Vključenost v pripravo in izvedbo OIN
- Ocena pripomočka za OIN

1.4.2. Vprašalnik za dijake

Področja:

- Demografski podatki
- Prispevek OIN k doseganju minimalnega standarda
- Postopek priprave, izvajanja in evalviranja OIN

- Stališče do OIN (potrebnost, smiselnost, učinkovitost, prispevek k boljšemu delu ...)
- Vključenost v pripravo in izvedbo OIN

1.5. OPREDELITEV RAZISKOVALNIH METOD

V procesu raziskave smo uporabili dva različna raziskovalna pristopa, s katerima smo zbirali tako kvantitativne kot kvalitativne podatke. Pri tem smo uporabljali naslednji metodi in tehniki zbiranja podatkov:

- vprašalnike (vprašalnik OIN za dijake, vprašalnik OIN za učitelje in vprašalnik OIN za svetovalno službo) in opis vprašalnikov,
- analizo individualiziranih načrtov, ki so jih posamezne šole že pripravile.

Ob tem smo pri posameznih področjih spremljanja sodelovali:

- z zunanjimi strokovnjaki za posamezno področje in
- s predstavniki pilotnih šol, ki smo jih vključili v proces raziskave.

Podatki so obdelani na nivoju deskriptivne in inferenčne statistike. Pri tem smo uporabili frekvenčno distribucijo atributivnih spremenljivk, osnovno deskriptivno statistiko numeričnih spremenljivk, χ^2 -preizkus za preverjanje hipoteze neodvisnosti oziroma Kullbackov preizkus, kjer pogoji za χ^2 -preizkus niso bili izpolnjeni, ter t-test za neodvisne vzorce za preizkus razlike aritmetičnih sredin. Statistična obdelava je bila izvedena s pomočjo programa SPSS. Podatki so predstavljeni tabelarično.

2. PREDSTAVITEV REZULTATOV PO POSAMEZNIH PODROČJIH RAZISKOVANJA

2.1. STALIŠČA DIJAKOV

2.1.1. Splošni podatki

Sklop vprašanj, ki je zajemal splošne podatke o dijakih, je vseboval vprašanja o:

- spolu,
- imenu šole, ki jo dijak obiskuje,
- izobraževalnem programu, v katerem se dijak izobražuje, in
- letniku izobraževanja in morebitnem ponavljanju letnika.

Tabela 1: Spol dijakov

Spol	f	f%
Moški	83	52,9
Ženski	74	47,1
Skupaj	157	100,0

Anketni vprašalnik o osebnem izobraževalnem načrtu (OIN) je izpolnilo 157 dijakov, od tega 83 (52,9%) moških in 74 (47,1%) žensk.

Tabela 2: Šola, ki jo dijaki obiskujejo

Šola	f	f%
Biotehniška šola Maribor	6	3,8
Biotehniški center Naklo, Srednja šola	6	3,8
Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola	3	1,9
Grm NM center biotehnike in turizma, Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija	9	5,7
Izobraževalni center Piramida Maribor, Srednja šola za prehrano in živilstvo	14	8,9
Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna	2	1,3
Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad	3	1,9
Srednja šola tehniških strok Šiška	1	0,6
Srednja šola za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo Ljubljana	10	6,4
Srednja šola za oblikovanje in fotografijo Ljubljana	3	1,9
Srednja šola za oblikovanje Maribor	12	7,6
Srednja zdravstvena šola Celje	4	2,5
ŠC Celje, Srednja šola za storitvene dejavnosti in logistiko	3	1,9
ŠC Celje, Srednja šola za strojništvo in mehatroniko	4	2,5

ŠC NM, Srednja zdravstvena in kemijska šola	6	3,8
ŠC Ptuj, Biotehniška šola	14	8,9
ŠC Ptuj, Poklicna in tehniška elektro šola	5	3,2
ŠC Velenje, Poklicna in tehniška elektro in računalniška šola	8	5,1
Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Srednja poklicna in strokovna šola	17	10,8
TŠC Kranj, Poklicna in strokovna šola	5	3,2
TŠC Nova Gorica, Biotehniška šola	3	1,9
TŠC Nova Gorica, Srednja strojna, prometna in lesarska šola	19	12,1
Skupaj	157	100,0

Dijaki, vključeni v analizo, prihajajo z 22 različnih poklicnih in strokovnih šol. Kot je razvidno iz zgornje tabele, je v analizi sodelovalo največ dijakov (19) iz TŠC Nova Gorica, Srednje strojne, prometne in lesarske šole ter 17 dijakov iz Šole za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Srednje strokovne in poklicne šole. V raziskavo smo vključili tudi ŠC Velenje, Srednjo tehniško, elektro in računalniško šolo, kjer so bili vsi dijaki uspešni in niso izpolnjevali vprašalnika.

Tabela 3: Izobraževalni program, v katerega so vpisani anketirani dijaki

Izobraževalni program	f	f%
Gospodar na podeželju	4	2,5
Gozdarski tehnik	2	1,3
Hortikulturni tehnik	29	18,5
Kemijski tehnik	1	0,6
Kmetijski mehanik	1	0,6
Kmetijski tehnik	3	1,9
Kmetijsko-podjetniški tehnik	17	10,8
Kozmetični tehnik	17	10,8
Medijski tehnik	3	1,9
Modni oblikovalec	2	1,3
Pek	3	1,9
Pomočnik v biotehnik in oskrbi	1	0,6
Prometni tehnik	3	1,9
Slaščičar	6	3,9
Strojni tehnik	1	0,6
Tehnik mehatronike	29	18,5
Tehnik oblikovanja	15	9,6
Tehnik računalništva	9	5,7
Tehnik zdravstvene nege	2	1,3
Ustvarjalec modnih oblačil	1	0,6
Vrtnar	1	0,6
Živilsko prehranski tehnik	5	3,2
Skupaj	155	100,0

V zgornji tabeli so predstavljeni podatki o tem, katere izobraževalne programe obiskujejo anketirani dijaki. Kot je razvidno iz tabele:

- je največ dijakov vključenih v izobraževalni program Hortikulturni tehnik in Tehnik mehatronike (v obeh po 29 dijakov oz. 18,5%),
- po 17 dijakov (10,8%) obiskuje programa Kmetijsko-podjetniški tehnik in Kozmetični tehnik,
- 15 dijakov (9,6%) program Tehnik oblikovanja ter
- 9 dijakov (5,7%) program Tehnik računalništva,
- število anketiranih dijakov iz ostalih navedenih izobraževalnih programov se giblje med 1 in 5, dva dijaka pa na vprašanje nista odgovorila.

Tabela 4: Letnik izobraževanja

Letnik	f	f%
Prvi	59	37,6
Drugi	59	37,6
Tretji	16	10,2
Četrti	7	4,5
Peti	16	10,2
Skupaj	157	100,0

Anketirani dijaki obiskujejo različni letnik izobraževalnega programa. Iz Tabele 4 vidimo, da je bilo največ, 59 oziroma 37,6%, dijakov v prvem letniku in 59 oziroma 37,6% dijakov v drugem letniku. Okoli 10% anketiranih dijakov obiskuje tretji in peti letnik (poklicno tehniškega izobraževanja) in okoli 5% dijakov četrti letnik.

Tabela 5: Ponavljanje letnika

Ali ponavljaš letnik?	f	f%
Da	9	5,8
Ne	146	94,2
Skupaj	155	100,0
Neodgovorjeni	2	
Skupaj	157	

Dijake smo vprašali tudi, če letnik morda ponavljajo. Samo 9 jih je odgovorilo pritrdilno, 2 na vprašanje nista odgovorila, vsi ostali dijaki (146 dijakov oziroma 94,2%) letnika ne ponavljajo.

2.1.2. Priprava OIN

Sklop, ki je zajemal pripravo osebnega načrta izobraževanja, je vseboval vprašanja:

- kdaj so na šoli za dijake pripravili OIN (dijaki so odgovarjali na 6 trditev z da, ne ali včasih, pri slednjem so lahko dopisali, od česa je to odvisno),
- kdo je sodeloval pri pripravi njihovega OIN (dijaki so odgovarjali na 7 trditev z da, ne ali ne vem),
- in če so lahko predlagali, od koga bi želeli pomoč, da bi izboljšali svoj učni uspeh v okviru OIN (dijaki so izbirali med možnostma da in ne).

Tabela 6: Kdaj oz. zakaj so na šoli izdelali OIN

OIN so zame izdelali:	f	f%
Po koncu ocenjevalnega obdobja, ko sem imel 1 NMS	46	29,3
Po koncu ocenjevalnega obdobja, ko sem imel 2 NMS-ja	38	24,2
Po koncu ocenjevalnega obdobja, ko sem imel 3 ali več NMS-jev	66	42,0
Ker sem ponavljal letnik	5	3,2
Ker sem bil zaradi zdravstvenih, socialnih ali drugih okoliščin veliko odstoten od pouka	21	13,4
Drugo	17	10,8

V zgornji tabeli vidimo, zakaj in kdaj so na šoli izdelali OIN za anketirane dijake. Dijaki so izmed zgoraj naštetih trditev obkrožili tiste, ki veljajo za njih (izbrali so lahko več ponujenih odgovorov, ker smo predpostavili, da imajo lahko dijaki poleg NMS tudi druge težave). Tako iz tabele preberemo sledeče:

- za največ, 66 dijakov (42,0%), so na šoli izdelali OIN **po koncu ocenjevalnega obdobja, ko so imeli tri ali več NMS-jev**,
- za 46 dijakov (29,3%) so na šolah izdelali OIN po koncu ocenjevalnega obdobja, ko so imeli en NMS,
- za 38 dijakov (24,2%) po koncu ocenjevalnega obdobja, ko so imeli 2 NMS-ja,
- za 5 dijakov (3,2%), ker so ponavljali letnik, in
- za 21 dijakov (13,4) zaradi velike odsotnosti od pouka.

17 dijakov (10,8%) je pod drugo dopisalo še:

- »V višji letnik sem napredoval/a z NMS-jem.« (3 dijaki)
- »Imam odločbo o usmeritvi.« (2 dijaka)

- »Ker nisem razumel snovi.« (2 dijaka)

Posamezni dijaki pa so napisali še: »Ker nisem imel vse matematike, ampak samo en del.«
 »Po prvem sestanku s starši.« »Premalo učenja skozi leto.« »Sem legastenik.« »Učni načrt je nastavljen že na začetku šolskega leta, ne na osnovi NMS-jev, tako da se za ure dogovorimo že na začetku šolskega leta in potekajo celo šolsko leto.« »Zaradi hude okvare sluha sem bila prisiljena učenju nameniti veliko več časa kot prej.« »Zato, da bi imela pomoč.«

En dijak je dejal, da: »včasih zame naredijo OIN po koncu ocenjevalnega obdobja, ko imam 2 NMS-ja, vendar je to odvisno od volje razredničarke.«

Drugi dijak pa je dejal, da: »včasih zame naredijo OIN po koncu ocenjevalnega obdobja, ko imam 3 ali več NMS-jev, in to zato, ker sem sicer sposoben, vendar se mi ne da učiti.«

Tabela 7: Sodelujoči pri pripravi OIN

Pri pripravi OIN so sodelovali:	Da	
	f	f%
Razrednik	107	68,2
Učitelj, pri katerem sem imel NMS	102	65,0
Svetovalna služba	58	36,9
Starši	55	35,0
Drug učitelj, za pomoč katerega sem sam zaprosil	21	13,4
Vsi učitelji, ki me poučujejo	13	8,3
Drugi	10	6,4

Zanimalo nas je, kdo na šoli je sodeloval pri pripravi OIN. Dijaki so v anketnem vprašalniku označili tiste ponujene postavke, ki veljajo zanje:

- 107 dijakov (68,2%) je dejalo, da je pri pripravi sodeloval njihov **razrednik**,
- pri 102 dijakih (65,0%) je sodeloval **učitelj, pri katerih so imeli NMS**,
- pri 58 dijakih (36,9%) svetovalna služba,
- pri 55 dijakih (35%) so sodelovali tudi njihovi starši,
- 21 dijakov (13,4%) je za pomoč prosilo tudi drugega učitelja,
- pri 13 dijakih (8,3%) pa so sodelovali vsi učitelji, ki jih poučujejo.

10 dijakov je pod možnost drugo dopisalo, da so pri njihovi pripravi sodelovali tudi: »sošolka/sošolec« (3 dijaki), »prijatelji« (2 dijaka), »sestra«, »teta«, »učitelji, ki me učijo, in jaz, saj tako uskladimo čas za individualno učno uro«.

Kljub opredelitvi v pravilniku, kjer je navedeno, da osebni izobraževalni načrt pripravi učitelj oziroma učitelji, ki dijaka učijo pri posamezni programski enoti, se je pri analizi odgovorov

pokazalo, da na šolah prevladuje strokovni pristop, ki problematiko učne neuspešnosti obravnava iz različnih zornih kotov. Kot kažejo odgovori, gre pri pripravi OIN pogosto za timsko delo, kjer sodelujejo razrednik, svetovalna služba, učitelji, ki dijaka poučujejo, v tretjini odgovorov pa so kot sodelujoči navedeni tudi starši (35%). Zato je toliko bolj vprašljiva zahteva iz 10. člena Pravilnika o ocenjevanju znanja v srednjih šolah, da OIN pripravi tisti učitelj, pri katerem ima dijak NMS.

Tabela 8: Ali je dijak lahko predlagal, od koga bi želel pomoč v okviru OIN?

Si lahko predlagal, kdo naj ti pomaga pri izboljšanju učnega uspeha?	f	f%
Da	85	58,6
Ne	60	41,4
Skupaj	145	100,0
Neodgovorjeni	12	
Skupaj	157	

V Tabeli 8 so prikazani odgovori dijakov na vprašanje, ali so lahko sami predlagali, od koga bi želeli pomoč pri izboljšanju učnega neuspeha. Od tistih dijakov, ki so na vprašanje odgovorili, jih je 85 (58,6%) na vprašanje odgovorilo pritrdilno, 60 (41,4%) pa jih je dejalo, da niso imeli možnosti predlagati, koga bi želeli. 12 dijakov na vprašanje ni odgovorilo.

2.1.3. Področja OIN

Glede aktivne udeležbe dijakov pri pripravi OIN nas je zanimalo:

- na katerih področjih so bili aktivno vključeni pri oblikovanju OIN (dijakom smo navedli 9 trditev, oni pa so označili tiste, ki veljajo zanje).

Tabela 9: Področja aktivnega sodelovanja pri oblikovanju OIN

Področja OIN, pri katerih je bil dijak aktivno vključen:	Da	
	f	f%
Pri pripravi časovnega načrta, do kdaj bo NMS popravil	117	74,5
Pri pripravi načrta dela, učenja (opredelitev ciljev, učnih vsebin, postopkov učenja)	85	54,1
Pri določitvi rokov za preverjanje dijakovega napredka	58	36,9
Pri analizi učnega neuspeha (opredelitev vzrokov za slab uspeh)	58	36,9
Pri opredelitvi prilagoditev pri preverjanju in ocenjevanju znanja	43	27,4
Pri določitvi prilagoditev organizacije pouka (npr. skrajšana prisotnost pri pouku, kopiranje zapiskov, sedenje v bližini table ipd.)	32	20,4
Pri določitvi vloge staršev pri odpravi NMS	31	19,7

Pri iskanju dijakovih dobrih lastnosti na različnih življenjskih področjih	27	17,2
Pri določitvi vloge sošolcev pri odpravi NMS	21	13,4

Iz zgornje tabele je razvidno sledeče:

- 117 dijakov (74,5%) je aktivno sodelovalo **pri pripravi časovnega načrta, do kdaj naj bi popravili NMS,**
- 85 dijakov (54,1%) je aktivno sodelovalo pri pripravi načrta dela in učenja,
- 58 dijakov (36,9%) je sodelovalo pri določitvi rokov za preverjanje njihovega napredka in pri analizi učnega neuspeha,
- 43 dijakov (27,4%) je sodelovalo pri opredelitvi prilagoditev pri preverjanju in ocenjevanju znanja.
- 20% dijakov ali manj pa je navedlo, da so aktivno sodelovali pri določitvi prilagoditev organizacije pouka (npr. skrajšana prisotnost pri pouku, kopiranje zapiskov, sedenje v bližini table ipd.), pri določitvi vloge staršev in sošolcev pri odpravi NMS, pri iskanju dijakovih dobrih lastnosti na različnih življenjskih področjih.

Sklenemo lahko, da so bili dijaki v večji meri vključeni pri opredelitvi in spremljanju ciljev, ki določajo formalni, operativni načrt za odpravo učne neuspešnosti (termini, vsebinski cilji, učne vsebine). Manj pa je bila poudarjena njihova aktivna vloga pri iskanju razlogov za učno neuspešnost. Smiselno bi bilo, da bi dijaki skupaj oziroma s pomočjo strokovnega tima razmišljali o ozadjih, vzrokih njihovih učnih ali socialnih težav, o potrebni podpori in odgovornosti, ki jo za neuspeh učenci pripisujejo sebi, drugim, širšemu socialnemu okolju. Šele na podlagi globlje analize razlogov bi določali tako formativne kot (še posebej) procesne cilje, prilagojene individualnim potrebam posameznika, in bi se tako izognili morebitnemu uniformiranemu, rutinskemu opredeljevanju področij in ciljev OIN. Takšna analiza širših dejavnikov neuspeha in procesna naravnost ciljev bi lahko pomenila tudi kasnejši preventivni ukrep, saj bi z vzajemnim sodelovanjem dijaka in strokovnega tima ali strokovnega delavca lahko preprečili nadaljnji neuspeh dijaka.

2.1.4. Uresničevanje OIN

Glede uresničevanja izvedbe osebnega načrta izobraževanja, smo dijake spraševali:

- kaj je obsegala izvedba OIN, ki je bil zanje pripravljen (ponudili smo jim 6 trditev, označili so tiste, ki veljajo za njih, in dopisali, kdo jim je pri posamezni dejavnosti pomagal).

Tabela 10: Obseg izvedbe OIN

V okviru OIN:	Da	
	f	f%
So redno spremljali dogovore, ki smo jih postavili v okviru učne pomoči (okvirne datume za popravo NMS-ja/jev)	81	51,6
So mi nudili dodatno razlago (odpravo vrzeli v znanju)	72	45,9
So mi pokazali uspešne strategije učenja pri predmetih, kjer sem imel težave	63	40,1
Mi je pomagala večina učiteljev, ki me poučuje	55	35,0
So mi organizirali pomoč sošolcev	43	27,4
So me usmerili v iskanje zunanje pomoči (inštrukcije, tečaji ipd.)	36	22,9

Izvedba OIN je po mnenju dijakov obsegala sledeče:

- pri največ dijakih (81 oziroma **51,6%**) so **redno spremljali dogovore, ki so jih postavili v okviru učne pomoči,**
- 72 dijakom (45,9%) so na šoli nudili dodatno razlago za odpravo vrzeli v njihovem znanju,
- 63 dijakom (40,1%) so pokazali uspešne strategije učenja pri predmetih, kjer so imeli težave,
- 55 dijakom (35,0%) je pomagala večina učiteljev, ki jih poučuje,
- 43 dijakom (27,4%) so organizirali pomoč sošolcev,
- 36 dijakov (22,9%) pa so usmerili v iskanje zunanje pomoči, kot so na primer inštrukcije, tečaji ipd.

Dijake smo pri tem vprašanju prosili, naj pri vsaki navedeni dejavnosti napišejo, kdo je bil tisti, ki jim je pomagal. Pri spremljanju dogovorov so dijakom pomagali (26 odgovorov):

- »učitelj predmeta« (12 dijakov),
- »razrednik« (8 dijakov),
- »učitelji za učno pomoč« (3 dijaki),
- »socialna delavka«,
- »svetovalna delavka«.

Dodatno razlago so dijakom nudili (25 odgovorov):

- »učitelj predmeta« (10 dijakov),
- »učitelji za učno pomoč« (6 dijakov),
- »sestra« (2 dijaka),
- »sošolci« (2 dijaka),
- »bratranec«,
- »instrukcije«,
- »prijateljica«,
- »prijatelji«,
- »učiteljica med poukom, pri učnih urah«.

Dijakom so pokazali uspešne strategije učenja pri predmetih, kjer so imeli težave (22 odgovorov):

- »učitelj predmeta« (11 dijakov),
- »učitelji za učno pomoč« (5 dijakov),
- »instrukcije« (2 dijaka),
- »sošolci« (2 dijaka),
- »bratranec«,
- »sestra«,
- »razrednik«,
- »pedagoginja«.

Dijaki so pri trditvi, da jim je pomagala večina učiteljev, ki jih poučuje, dopisali (6 odgovorov):

- »učitelji« (5 dijakov),
- »le tam, kjer sem imela težave (prof. ang, slo, mat)«.

Dijakom so pomoč sošolcev organizirali (7 odgovorov):

- »razrednik« (2 dijaka),
- »učitelj« (2 dijaka),
- »profesor za učno pomoč«,
- »sošolci«,
- »vsi«.

Dijake so v iskanje zunanje pomoči (instrukcije, tečaji ipd.) usmerili (8 odgovorov):

- »starši« (3 dijaki),
- »inštruktor« (2 dijaka),
- »moja teta«,
- »profesorica angleščine«,
- »svetovalna delavka«.

Rezultati kažejo, da so šole kljub formalistični opredelitvi področij OIN, ki se kaže v 10. členu pravilnika, v katerem je navedeno, da »osebni izobraževalni načrt obsega pogoje, načine, oblike, obseg in izvedbo« (URL RS, št. 78/2007) in je s tem osebno načrtovanje omejeno na podatkovno in časovno naravnost, upoštevale širše polje dejavnikov učne neuspešnosti in so poleg časovne spremljave v okviru uresničevanja OIN za dijaka organizirale tudi učno pomoč oziroma dodatno razlago snovi (45,9%), jim pokazale strategije učenja (40,1%), v manjši meri pa so se posluževale podpore širše socialne mreže, ki zajema pomoč in medvrstniško sodelovanje med sošolci. Odgovori kažejo, da so šole v manj kot tretjini primerov (27,4%) organizirale pomoč sošolcev, kot zapisana in zatorej načrtno spremljana aktivnost OIN pa je pomoč sošolcev potrjena samo pri 13,4% odgovorov dijakov.

2.1.5. Prispevek OIN k uspešnosti dijaka v izobraževalnem procesu

Pri tem poglavju smo dijakom postavili vprašanje:

- kako je OIN prispeval k njihovi uspešnosti (dijaki so 10 trditev ocenjevali na lestvici od 4 do 1, kjer pomeni 4 povsem drži, 3 v glavnem drži, 2 v glavnem ne drži in 1 sploh ne drži).

Tabela 11: Prispevek OIN k uspešnosti v šoli

Trditev	Povsem drži / v glavnem drži		Sploh ne drži / v glavnem ne drži		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%
Z OIN sem imel možnost poglobiti ali utrditi svoje znanje.	80	54,1	68	45,9	148	100
Zaradi OIN si lažje organiziram svoje učenje.	75	50,3	74	49,7	149	100
Brez OIN ne bi bil uspešen.	71	48,0	77	52,0	148	100

OIN me je prisili k sprotneemu učenju (sprotno opravljanje domačih nalog, redno izpisovanje snovi, sprotno zastavljanje vprašanj ipd.).	69	47,6	76	52,4	145	100
OIN mi je pomagal, da sproti odpravljam vrzeli v znanju.	62	42,2	85	57,8	147	100
Zaradi OIN se lažje lotim učenja.	61	41,8	85	58,2	146	100
Zaradi OIN se bolje razumem z učitelji.	54	37,2	91	62,8	145	100
Zaradi OIN imam boljše učne navade.	54	38,0	88	62,0	142	100
Zaradi OIN so učitelji spoznali ozadje mojih težav.	52	36,1	92	63,9	144	100

Kot smo že omenili, so dijaki ocenjevali 10 trditev, ki so se nanašale na izboljšanje njihove uspešnosti v šoli, za katero je zaslužen OIN. Največji odstotek strinjanja dijakov sta dobili sledeči trditvi:

- **54,1%** dijakov je dejalo (od tega 16,2%, da povsem drži, in 37,8%, da v glavnem drži), da so imeli z OIN **možnost poglobiti ali utrditi svoje znanje**,
- **50,3%** dijakov (od tega 16,8%, da povsem drži, in 33,6%, da v glavnem drži) pa pravi, da si **zaradi OIN lažje organizirajo učenje**.

Za vse ostale trditve, ki so prikazane v zgornji tabeli, pa je večina dijakov dejala, da v glavnem ali sploh ne držijo, največji odstotek nestrinjanja pa so dobile trditve:

- da so zaradi OIN **učitelji spoznali ozadje njihovih težav** (**63,9%** dijakov, od tega jih 27,8% pravi, da trditev sploh ne drži, in 36,1%, da trditev v glavnem ne drži),
- da se zaradi OIN sedaj **bolje razumejo z učitelji** (**62,8%** dijakov, od tega jih 36,6% pravi, da to sploh ne drži, in 26,2%, da v glavnem ne drži)
- **62,0%** dijakov pa zanika, da bi imeli sedaj **boljše učne navade** (od tega jih po 31,0% pravi, da trditev sploh oziroma v glavnem ne drži).

Tabela 12: Prispevek OIN k uspešnosti v šoli

Trditev	Aritmetična sredina ¹
Z OIN sem imel možnost poglobiti ali utrditi svoje znanje.	2,51
Brez OIN ne bi bil uspešen.	2,49
Zaradi OIN si lažje organiziram svoje učenje.	2,46
OIN me je prisili k sprotneemu učenju (sprotno opravljanje domačih nalog, redno izpisovanje snovi, sprotno zastavljanje vprašanj ipd.).	2,38
OIN mi je pomagal, da sproti odpravljam vrzeli v znanju.	2,25
Zaradi OIN se lažje lotim učenja.	2,23
Zaradi OIN so učitelji spoznali ozadje mojih težav.	2,18

¹ Dijaki so trditve o prispevku OIN k njihovi uspešnosti ocenjevali s številkami od 1 do 4, pri čemer pomeni 1 sploh ne drži, 2 v glavnem ne drži, 3 v glavnem drži in 4 povsem drži.

Zaradi OIN imam boljše učne navade.	2,14
Zaradi OIN se bolje razumem z učitelji.	2,09

Pri že omenjenih trditvah smo pogledali tudi aritmetične sredine ocen odgovorov in kot vidimo v zgornji tabeli, se ne razlikujejo veliko med seboj, lahko pa rečemo, da se odgovori gibljejo med v glavnem drži in v glavnem ne drži.

Dijaki najvišje ocenjujejo trditve:

- da so imeli z OIN možnost poglobiti in utrditi svoje znanje (AS=2,51),
- da brez OIN ne bi bili uspešni (AS=2,49) in
- da si zaradi OIN lažje organizirajo učenje (AS=2,46).

Malo manj so se dijaki strinjali s trditvami:

- da jih je OIN prisilil k sprotnemu učenju (AS=2,38),
- da jim je sproti pomagal odpravljati vrzeli v znanju (AS=2,25) in
- da se zaradi njega lažje lotijo učenja (AS=2,23).

Dijake smo z možnostjo odprtega odgovora vzpodbudili, da še sami dopišejo, če je OIN kako drugače vplival na njihovo uspešnost. Dva dijaka sta dopisala:

- *»Če ga ne bi bilo, bi na šoli bilo isto.«*
- *»Te učne ure so bile le še dodatne razlage, vaje, ki so mi delale težave, sem tako lažje in hitreje rešila.«*

2.1.6. Sklepni komentar na rezultate stališč dijakov

V raziskavo je bilo vključenih 157 dijakov z 22 poklicnih in strokovnih šol. Večina anketiranih dijakov je bilo vpisanih (59 oziroma 37,6%) v prvi in drugi letnik (59 oziroma 37,6%), okoli 10% v tretji in peti letnik ter okoli 5% v četrtega.

Odgovori dijakov kažejo, da so na šoli za dijake pripravili OIN, ko je 46 dijakov (29,3%) imelo en NMS, 38 dijakov (24,2%) po dva NMS-ja, 66 dijakov (42%) pa po tri in več NMS-jev. Nizek odstotek pri odsotnosti od pouka (21 ali 13,4% dijakov tako odgovarja) kot razlogu za izdelavo OIN kaže na omejevanje Pravilnika na dijake z NMS-ji, kar je povezano s pomanjkanjem preventivnega reševanja problematike – odsotnost od pouka je lahko povezana z učno neuspešnostjo, lahko pa vodi do učne neuspešnosti. Rezultati kažejo na pomanjkanje preventivnega delovanja šol, kar indicira tudi 10. člen omenjenega pravilnika. Zato bi v

kontekstu preventivnega dela z dijaki šola lahko začela s pripravo OIN že ob zaznavi izostajanja od pouka in ne bi čakala, da dijak ne doseže minimalnega standarda. S takim pristopom bi šola lahko preprečila kasnejše učne težave.

Kot sodelujoče pri izdelavi OIN sta malo več kot dve tretjini dijakov navedli razrednike (68,2%), pri 102 dijakih (65,0%) je sodeloval učitelj, pri katerem so imeli NMS, pri 55 dijakih (35%) so sodelovali tudi njihovi starši in pri 58 dijakih (36,9%) svetovalna služba. 21 dijakov (13,4%) je za pomoč prosilo tudi drugega učitelja, pri 13 dijakih pa so sodelovali vsi učitelji, ki jih poučujejo. 21 dijakov oziroma 13,4% je odgovorilo, da je lahko pri pripravi OIN sodeloval tudi učitelj, ki so ga dijaki predlagali na lastno pobudo. To ugotovitev lahko povežemo z odstotkom dijakov (41,4%), ki so odgovorili, da nimajo možnosti predlagati, koga bi si želeli kot pomoč pri izboljšanju učnega neuspeha. Smiselno je razmišljati, koliko je dijak v resnici vključen v analizo svojega učnega neuspeha in koliko je glede na (ne)možnost lastne pobude pri oblikovanju OIN motiviran za uresničevanje sprejetih in zapisanih dogovorov. Glede na star pravilnik, ki je puščal več manevrskega prostora tudi na področju aktivne participacije dijaka (»pri pripravi sodeluje dijak, lahko pa tudi starši, svetovalni delavec oziroma drug strokovni delavec«, glej URL RS št. 103/2005), je projektna skupina, ki je zasnovala protokol za oblikovanje INI (Bezić idr., Ocenjevanje v novih programih srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja, CPI, dec. 2006) v svoji opredelitvi in ciljih INI izpostavila aktivno vlogo dijaka tako pri pripravi kot izvedbi INI (glej prav tam, str. 28, 29). Nizek odstotek trdilnih odgovorov dijakov, da so imeli možnost z lastno pobudo oblikovati seznam sodelujočih, pa kaže, da kljub zavedanju pomena timskega pristopa šole še vedno zanemarjajo pomen osebnega angažmaja dijaka. Prav slednji pomeni, da šola oziroma strokovni tim pri dijaku vzbudi občutek in mu da priložnost sodelovati v procesu ter imeti vpliv nad nastalo situacijo.

Pasivnost dijaka oziroma nizka vpletenost dijaka pri samem oblikovanju OIN lahko pomeni, da ga dijak ne vzame za svojega in mu zatorej lahko predstavlja bolj formalni dokument, ki mu sicer nalaga določene obveznosti, ne predstavlja pa mu povezovalnega jezika zaupanja in možnosti soodločanja, ki je za uresničevanje koncepta opolnomočenja² in zavedanja

² Opolnomočenje sodi med novejšje pedagoške koncepte, ki lahko neposredno krepijo prizadevanje za aktivno in odgovorno sodelovanje med učitelji in učenci v demokratični šoli in širši skupnosti. Gre za proces krepitev socialnega upanja in zaupanja vase in v pravičnost družbenih institucij, poguma, ki temelji na samo-spoštovanju in samo-zaupanju ter ozaveščenju družbenih in osebnih ovir, hkrati pa uporaba lastne moči v procesih pomoči spodbuja prijateljstvo, poštenost in dostojnost (glej Kroflič 2004).

odgovornosti, ki prvenstveno izhaja iz odgovora-zmožnosti (glej Taylor 1989 in Kroflič 2007)³, še kako pomembna.

To ugotovitev lahko povežemo tudi z ugotovitvami večletnega projekta H. Gardnerja in njegovih sodelavcev, v katerem so med posamezniki, ki so kazali izrazito ustvarjalnost in delovno vnemo, ugotavljali, kaj jim pomeni dobro delo. Na podlagi dobljenih odgovorov so oblikovali skupno definicijo, ki opredeljuje, da gre za dobro delo takrat, ko se v njem prepletajo sestavine lastnosti osebne vpletenosti, etičnosti in odličnosti (H. Gardner, Good work project, 1996 – 2006).

Spet pa se zastavlja vprašanje, koliko so dijaki v resnici informirani o možnih oblikah sodelovanja pri OIN oziroma o samem konceptu OIN kot prispevku k učni uspešnosti dijaka. Glede na področja sodelovanja je največ, 117 dijakov (74,5%), aktivno sodelovalo pri pripravi časovnega načrta, do kdaj naj bi popravili NMS. 85 dijakov (54,1%) je sodelovalo pri pripravi načrta dela in učenja, po 58 dijakov (36,9%) pa je sodelovalo pri določitvi rokov za preverjanje svojega napredka in pri analizi učnega neuspeha. Najmanj dijakov (21 oziroma 13,4%) je sodelovalo pri določitvi vloge sošolcev pri odpravi NMS-ja. Uresničitev OIN je torej najpogosteje povezana z rednim spremljanjem dogovorov, ki so jih postavili v okviru OIN v smislu načrtovanih datumov poprave NMS-ja. Usmeritev v iskanje zunanje pomoči ali v iskanje pomoči sošolcev se je izkazala na izvedbeni ravni v zelo nizkem obsegu. Glede na to, da gre v primeru OIN za razumevanje dejavnikov neuspešnosti, iskanje močnih in šibkih področij tako v vedenju kot znanju dijaka, iskanje virov moči v dijaku in virov pomoči v okolju - v šoli, družini, pri vrstnikih (Bezič idr. v Ocenjevanje v novih programih, 2006), lahko na podlagi navedenih rezultatov sklepamo, da je na izvedbeni ravni cilj OIN predvsem v odpravi dejavnikov neuspešnosti na ravni šole in učiteljev v smislu dodatne razlage, manj pa v oblikovanju širše socialne mreže, ki bi dijaku pomagala in mu nudila oporo pri premagovanju učne neuspešnosti, ter v iskanju ustreznih individualnih pristopov, ki bi dijaku pripomogli k lažjemu ali učinkovitejšemu premagovanju ovir (učne strategije, močna področja dijaka, ...). Raziskava tako kaže, da šole ne izkoristijo možnosti razvijanja medvrstniških mrež in delovanja razredne skupnosti – samo 27,4% dijakov je odgovorilo, da so jim v okviru OIN organizirali pomoč sošolcev, 13,4% dijakov pa je imelo možnost aktivno sodelovati pri določitvi vloge sošolcev pri odpravi NMS-ja. Manko aktivnega vključevanja

³ Kroflič zapiše, da je otroku potrebno dati možnost odgovora in spodbuditi dialog z drugim, kar pomeni odnosno raven, saj lahko učitelj samo z osebno vpletenostjo zvabi otroka v proces učenja, ki ni nič drugega kot širjenje razvejane mreže odnosov in dejavnosti. C. Taylor pa izpostavi trditev, da mora oseba razviti zmožnost vstopanja v dialog (response-ability oziroma odgovora-zmožnost) za uresničevanje odgovornosti kot koncepta, ki pomeni spoštovanje človeka v medosebnem odnosu in oblikovanja lastne identitete (glej Taylor 1989 v Kroflič 2007 in Kroflič prav tam).

dijakov v pedagoški proces kažejo tudi druge evalvacije oz. raziskave (npr. Poročilo o spremljanju diferenciacije in individualizacije pedagoškega procesa 2008, Ali poklicne in strokovne šole potrebujejo vzgojni koncept 2009, ...).

Večina dijakov OIN ne pripisuje prav velikega pomena, ko gre za njegov prispevek k šolski uspešnosti. Še najbolj se strinjajo (da v glavnem drži), da so imeli z OIN možnost poglobiti in utrditi svoje znanje (AS=2,51), da brez OIN ne bi bili uspešni (AS=2,49) in da si zaradi OIN lažje organizirajo učenje (AS=2,46). V splošnem lahko ugotovimo, da večina dijakov meni, da OIN v glavnem ali sploh ni prispeval k uspešnosti v šoli.

Razlog za slab prispevek OIN k učni uspešnosti, kot ga kažejo odgovori dijakov, bi lahko iskali v slabšem sodelovanju oziroma vključenosti dijaka pri sami izdelavi OIN, v slabšem posvečanju analizi stanja dijaka oziroma iskanju globljih razlogov za dijakovo učno neuspešnost s strani vseh vpletenih ter v pomanjkanju načrtnega oblikovanja širše podporne socialne mreže, ki bi vključevala vrstniško pomoč tudi kot zapisano sestavino OIN. Zastavlja se vprašanje, ali bi bilo smiselno razmišljati o OIN tudi kot preventivnem ukrepu, ki bi s poglobljeno in sistematično analizo dijakovih potreb ali težav ter z opredelitvijo organizacije in načina dela prispeval k zmanjšanju števila učno neuspešnih dijakov. Gotovo pa je za tovrsten način dela potreben širši strokovni tim, ki bi prepoznal in analiziral potrebe učno (ne)uspešnega dijaka, hkrati pa bi se na podlagi strokovne presoje posvetil predvsem tistim dijakom, ki si želijo oziroma potrebujejo pomoč. Zahteva po nujnosti OIN za vsakega učno neuspešnega dijaka neizogibno vodi v formalizem glede na visoko število NMS-jev, s katerim se šole spopadajo⁴. Smiselno bi bilo razmišljati, da bi glede izdelave OIN šolam prepustili avtonomijo odločanja o tem, kateri učno neuspešni, manj uspešni ali celo nadarjeni dijaki OIN potrebujejo.

⁴ Predvidevani formalizem lahko podkrepimo s podatki ene izmed srednjih šol, ki kažejo, da je lansko šolsko leto med 542 dijaki kar 280 dijakov ob koncu 1. ocenjevalnega obdobja imelo en ali več NMS-jev, ob koncu šolskega leta pa je bilo od 530 dijakov še vedno 151 tistih, ki so imeli enega ali več NMS-jev. Glede na tolikšno število dijakov je težko pričakovati, da bi se šole uspele poglobljeno ukvarjati z vsakim - glede na NMS - neuspešnim dijakom.

2.2. STALIŠČA UČITELJEV

2.2.1. Splošni podatki

Sklop vprašanj, ki je zajemal splošne podatke o učiteljih, je vseboval vprašanja o:

- spolu,
- izobrazbi (učitelji so izbirali med 5 ponujenimi možnostmi),
- imenu šole, na kateri poučujejo,
- njihovi vlogi na šoli (učitelji so izbirali med 3 ponujenimi možnostmi) in
- letih prakse v šolstvu oziroma letih poučevanja.

Tabela 13: Spol učiteljev

Spol	f	f%
Moški	63	31,2
Ženski	139	68,8
Skupaj	202	100,0
Neodgovorjeni	9	
Skupaj	211	

Pri analizi je sodelovalo 211 učiteljev, od tega 63 moških in 139 žensk. 9 učiteljev na to vprašanje ni odgovorilo.

Tabela 14: Dosežena izobrazba

Dosežena izobrazba	f	f%
Srednja strokovna	3	1,4
Višja strokovna	7	3,4
Visoka strokovna	19	9,2
Univerzitetna	171	82,6
Specializacija, magisterij, doktorat	7	3,4
Skupaj	207	100,0
Neodgovorjeni	4	
Skupaj	211	

Največ, 171 učiteljev (82,6%), ima univerzitetno izobrazbo, 19 učiteljev (9,2%) visoko strokovno izobrazbo, 7 učiteljev (3,4%) višjo strokovno izobrazbo in 3 učitelji (1,4%) srednjo strokovno izobrazbo. Izmed vseh anketiranih učiteljev štirje na vprašanje o doseženi izobrazbi niso odgovorili.

Tabela 15: Šola, na kateri poučujejo

Šola	f	f%
Biotehniška šola Maribor	7	3,3
Biotehniški center Naklo, Srednja šola	9	4,3
Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola	4	1,9
Grm NM center biotehniko in turizma, Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija	11	5,2
Izobraževalni center Piramida Maribor, Srednja šola za prehrano in živilstvo	12	5,7
Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna	14	6,6
Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad	3	1,4
Srednja šola tehniških strok Šiška	13	6,2
Srednja šola za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo Ljubljana	16	7,6
Srednja šola za oblikovanje in fotografijo Ljubljana	8	3,8
Srednja šola za oblikovanje Maribor	12	5,7
Srednja zdravstvena šola Celje	5	2,4
ŠC Celje, Srednja šola za storitvene dejavnosti in logistiko	4	1,9
ŠC Celje, Srednja šola za strojništvo in mehatroniko	5	2,4
ŠC Novo mesto, Srednja zdravstvena in kemijska šola	11	5,2
ŠC Ptuj, Biotehniška šola	12	5,7
ŠC Ptuj, Poklicna in tehniška elektro šola	11	5,2
ŠC Slovenj Gradec, Srednja šola Muta	7	3,3
ŠC Velenje, Poklicna in tehniška elektro in računalniška šola	6	2,8
Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Srednja poklicna in strokovna šola	12	5,7
TŠC Kranj, Poklicna in strokovna šola	9	4,3
TŠC Nova Gorica, Biotehniška šola	5	2,4
TŠC Nova Gorica, Srednja strojna, prometna in lesarska šola	15	7,1
Skupaj	211	100,0

V Tabeli 15 prikazujemo vse šole, ki so sodelovale pri analizi o individualnem načrtu izobraževanja, in posamezno število učiteljev, ki poučujejo na njih. Največ anketiranih učiteljev (16 oziroma 7,6%) poučuje na Srednji šoli za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo Ljubljana, sledi jim 15 učiteljev (7,1%) iz TŠC Nova Gorica, Srednje strojne, prometne in lesarske šole. Iz večine ostalih sodelujočih šol se število učiteljev giblje med 7 in 14. Najmanj anketiranih učiteljev (3 oziroma 1,4%) pa poučuje na Srednji poklicni in strokovni šoli Bežigrad.

Tabela 16: Vloga v šoli

Vloga	f	f%
Učitelj splošnih predmetov	130	61,6
Učitelj strokovno vsebinskih sklopov oz. strokovnih modulov	84	39,8
Učitelj praktičnega pouka	36	17,1

Med zbiranje splošnih podatkov smo umestili vprašanje o vlogi učiteljev na šoli:

- 130 (61,6%) anketiranih učiteljev poučuje splošne predmete,
- 84 (39,8%) jih poučuje strokovno vsebinske sklope oz. strokovne module,
- 36 (17,1%) pa jih poučuje praktični pouk.

Pričakovano nekaj učiteljev poučuje hkrati tako strokovne predmete kot praktični pouk ali pa splošne predmete in praktični pouk hkrati, nekateri učitelji pa poučujejo vse 3 sklope.

Tabela 17: Leta prakse v šolstvu

Leta prakse	f	f%
Do 10 let	62	30,0
11 do 20 let	98	47,3
21 let in več	47	22,7
Skupaj	207	100,0
Neodgovorjeni	4	
Skupaj	211	

Učitelje smo povprašali tudi po letih prakse v šolstvu oziroma koliko časa že poučujejo. Njihove odgovore smo kategorizirali v tri skupine in tako dobili sledeče rezultate:

- 62 (30,0%) anketiranih učiteljev poučuje manj kot 10 let,
- 98 (47,3%) učiteljev poučuje od 11 do 20 let,
- več kot 21 let poučuje 47 (22,7%) učiteljev.

Štirje učitelji na vprašanje niso odgovorili. Po letih poučevanja smo jih spraševali zato, ker med drugim v nadaljevanju sledi primerjava odgovorov učiteljev v odvisnosti od let delovne prakse v šolstvu.

2.2.2. Priprava OIN

V sklopu priprave OIN smo učiteljem zastavili 3 vprašanja in sicer:

- kdo na šoli daje pobudo za pripravo OIN za dijake (učitelji so 6 trditev ocenjevali na lestvici od 0 do 4, kjer pomeni 4 vedno, 3 pogosto, 2 včasih, 1 nikoli in 0 ne vem),
- če so sami že kdaj dali pobudo za pripravo OIN (učitelji so izbirali med odgovoroma da in ne),

- tiste, ki so dali pobudo za pripravo OIN, pa smo vprašali še, glede na katere kriterije so jo dali (učitelji so odgovarjali na 9 trditev z da, ne ali včasih, pri slednjem so lahko dopisali, od česa je to odvisno).

Tabela 18: Pobudniki za pripravo OIN

Pobudo za pripravo OIN daje:	Vedno / pogosto		Nikoli / včasih		Ne vem		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
Svetovalna služba	149	77,6	32	16,7	11	5,7	192	100
Razrednik	125	66,1	54	28,6	10	5,3	189	100
Učitelj predmeta, pri katerem ima dijak NMS	92	52,3	71	40,3	13	7,4	176	100
Starši	27	16,7	117	72,2	18	11,1	162	100
Dijak	14	8,8	126	78,2	20	12,5	160	100
Drugi	8	33,3	4	16,7	12	50,0	24	100

Z vsebinskega vidika nas je uvodoma zanimalo, kdo na šoli daje pobudo za pripravo OIN. Učitelji so izmed zgoraj naštetih postavk ocenjevali stopnjo pogostosti dajanja pobude za pripravo OIN. Iz tabele torej razberemo:

- Največ učiteljev, 149 oziroma **77,6%**, je odgovorilo, da daje vedno (42,7%) oziroma pogosto (34,9%) na njihovi šoli **pobudo za pripravo OIN šolska svetovalna služba**. 32 učiteljev (16,7%) pravi, da šolska svetovalna služba ne da pobude (1,0%) za pripravo OIN oziroma jo da redko (15,6%). 11 (5,7%) učiteljev je odgovorilo z ne vem, 19 učiteljev pa na vprašanje ni odgovorilo.
- Nadalje je 125 oziroma **66,1%** učiteljev dejalo, da daje pobudo vedno (25,9%) oziroma pogosto (40,2%) **razrednik dijaka**, skoraj 30% jih je pa dejalo, da razrednik pobude ne daje (5,3%) oziroma jo da redko (23,3%), 10 učiteljev ne ve, če razrednik da pobudo, 22 učiteljev pa na vprašanje ni odgovorilo.
- Na tretjem mestu je po pogostosti dajanja pobude za pripravo OIN po mnenju učiteljev učitelj predmeta, pri katerem ima dijak NMS. Tako je dejalo 52,3% učiteljev (od tega 13,6% vedno in 38,6% pogosto), vendar jih je pa okoli 40% dejalo, da ti učitelji ne dajo pobude nikoli (6,8%) oziroma jo dajo redko (33,5%).
- Sledi mnenje 27 učiteljev (16,7%), ki pravijo, da vedno (1,9%) oziroma pogosto (14,8%) dajo pobudo dijakovi starši, kar 117 (72,2%) učiteljev pa se s tem ne strinja, ti pravijo, da starši pobude ne dajejo nikoli (34,6%) oziroma jo dajo včasih (37,7%).

- Najmanj učiteljev (8,8%) je odgovorilo, da daje pobudo za pripravo OIN dijak, hkrati iz odgovorov tudi vidi (78,2%), da dijak da pobudo včasih (45,0%) oziroma je sploh ne da (33,8%). Kar 51 učiteljev pa na to vprašanje ni odgovorilo.

Pod možnost drugo je svoje mnenje dopisalo 24 učiteljev. 12 jih ne ve, kdo bi še lahko dal pobudo za pripravo OIN, ostali pa so napisali: »ravnatelj« (8 učiteljev), »vodja PUZ-a«, »skrbnik«, »zunanji strokovni sodelavci«, »če je dijak s statusom (PP)«.

Tabela 19: Ali ste sami že dali pobudo za pripravo OIN?

Ste dali pobudo?	f	f%
Da	88	41,9
Ne	122	58,1
Skupaj	210	100,0
Neodgovorjeni	1	
Skupaj	211	

Na vprašanje, ali so učitelji sami že dali pobudo za pripravo OIN, jih je 88 (41,9%) odgovorilo pritrdilno. Te učitelje smo prosili še, naj odgovorijo, kdaj oziroma zakaj so dali pobudo za pripravo OIN. Njihovi odgovori so prikazani v spodnji tabeli.

Tabela 20: Kriteriji za pripravo OIN

Pobudo za pripravo OIN sem dal:	Da		Ne		Včasih		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
Po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri <u>treh ali več</u> programskih enotah ni dosegel minimalnega standarda	54	71,1	19	25,0	3	3,9	76	100
Za dijaka, ki je bil zaradi zdravstvenih, socialnih ali drugih okoliščin veliko odstoten od pouka	52	68,4	23	30,3	1	1,3	76	100
Po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri <u>eni</u> programski enoti ni dosegel minimalnega standarda	51	65,4	23	29,5	4	5,1	78	100
Za dijaka, ki je v prvi polovici ocenjevalnega obdobja kazal velik primanjkljaj znanja, in sem menil, da ne bo dosegel minimalnega standarda pri posamezni programski enoti v ocenjevalnem obdobju	38	54,3	30	42,9	2	2,9	70	100
Po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri <u>dveh</u> programskih enotah ni dosegel minimalnega standarda	37	50,7	31	42,5	5	6,8	73	100
Za dijaka, pri katerem sem zaznal očitne težave pri organizaciji učnega dela (oblikovanje zapiskov, izpisovanje ključnih pojmov ipd.)	37	51,4	35	48,6	/	/	72	100

Za dijaka, ki je bil disciplinsko težavnejši in bi bile lahko disciplinske težave (odsotnost od pouka, neustrezna komunikacija ipd.) vzrok, da ne bo dosegel minimalnega standarda pri posamezni programski enoti v ocenjevalnem obdobju	27	38,0	43	60,6	1	1,4	71	100
Za dijaka, ki je ponavljal letnik	22	34,4	39	60,9	3	4,7	64	100
Drugo	5	100	/	/	/	/	5	100

Opomba: na to vprašanje so odgovarjali samo učitelji (88), ki so na prejšnje vprašanje odgovorili pritrdilno.

Učitelji, ki so že dali pobudo za pripravo OIN, so odgovorili sledeče:

- 54 (71,1%) jih je dalo pobudo **po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri treh ali več programskih enotah ni dosegel minimalnega standarda,**
- 52 (68,4%) učiteljev je dalo pobudo za dijaka, ki je bil zaradi zdravstvenih, socialnih ali drugih okoliščin veliko odstoten od pouka,
- 51 (65,4%) po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri eni programski enoti ni dosegel minimalnega standarda.
- Najmanj učiteljev (22 oziroma 34,4%) je dalo pobudo za dijaka, ki je ponavljal letnik.

5 učiteljev je pod možnost drugo dopisalo še, da so dali pobudo:

- *»Ker je pomembno sprotno spremljanje, ne samo na koncu ocenjevalnega obdobja.«*
- *»Ker se dijaki lažje organizirajo in si postavijo cilje, ki so uresničljivi.«*
- *»Za dijaka, ki je napredoval letnik z NMS-jem.«*
- *»Za dijaka, ki se je prepisal iz enega v drugi program.«*
- *»Za dijake, ki v veliki meri odstopajo od skupine, v kateri poteka izobraževalno delo.«*

Ko smo obdelovali podatke, smo pri tem vprašanju naredili χ^2 -preizkus, s katerim smo preverili, ali se odgovori učiteljev glede na leta prakse v šolstvu med seboj razlikujejo. Preizkus je pokazal statistično pomembno razliko (vrednost χ^2 (g=2; $\alpha=0,000$) = 17,668) pri trditvi, da je **učitelj dal pobudo za pripravo OIN za dijaka, pri katerem je zaznal očitne težave pri organizaciji učnega dela.** Okoli 70% učiteljev, ki poučujejo 11 let in dlje (mišljeni tako tisti, ki poučujejo od 11 do 20 let, kot tisti, ki poučujejo 20 let in več), da pobudo za pripravo OIN, medtem ko je odstotek tistih, ki poučujejo do 10 let, bistveno nižji (samo 16,7%). Lahko trdimo, da učitelji, ki poučujejo 11 let in dlje, v bistveno večji meri dajejo pobudo za pripravo OIN kot učitelji, ki poučujejo manj kot 10 let.

Pri vseh ostalih trditvah, navedenih v zgornji tabeli, χ^2 -preizkus ni pokazal statistično pomembnih razlik, je pa ena trditev nakazovala na to s stopnjo tveganja okoli 10% (vrednost χ^2 ($g=4$; $\alpha=0,103$) = 7,700). Razlika je vidna pri trditvi, da poda učitelj pobudo za dijaka, ki je bil zaradi zdravstvenih, socialnih ali drugih okoliščin veliko odstoten od pouka. Za te dijake je dalo pobudo 53,8% učiteljev, ki poučujejo do 10 let, 71,9% tistih, ki poučujejo od 11 do 20 let, in 87,5% učiteljev, ki poučujejo 21 let in več.

Tiste učitelje, ki so za določene trditve odgovorili, da dajo pobudo včasih, smo prosili tudi, naj povedo, od česa je odvisno, da dajo pobudo za pripravo OIN. Štirje učitelji, ki so odgovorili, da dajo včasih pobudo za pripravo OIN po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri eni programski enoti ne doseže minimalnega standarda, in dva učitelja, ki vedno dasta pobudo, so navedli, da je odločitev odvisna od:

- *»poznavanja dijakovih lastnosti«,*
- *»pomembnosti obravnavanih vsebin / razumevanja vsebin, ki se nadaljujejo«,*
- *»presoje, da dijak ne bo zmožel sam«,*
- *»od osvajanju znanja pri določenem predmetu«,*
- *»tega, ali je imel dijak že prej težave pri teh vsebinah (razumevanje pri pouku)«,*
- *»težavnosti enote«.*

5 učiteljev, ki so dejali, da včasih dajo pobudo po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri dveh programskih enotah ni dosegel minimalnega standarda, je odločitev utemeljilo takole:

- *»Če sem presodil, da ne bo zmožel sam.«*
- *»Kadar dijak pokaže premalo samoiniciativnosti za popravljanje ocen.«*
- *»Kot razrednik, ki pozna dijaka, presodim.«*
- *»Odvisno od dijakovega vloženega truda in obiska pouka.«*
- *»Odvisno od težav pri osvajanju znanja pri določenem predmetu.«*

Izmed treh učiteljev, ki so odgovorili, da včasih dajo pobudo po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri treh ali več programskih enotah ni dosegel minimalnega standarda, sta dva svojo odločitev utemeljila:

- *»Odvisno od dijakovega vloženega truda in obiska pouka.«*
- *»Če sem presodil, da ne bo zmožel sam.«*

En učitelj od treh, ki včasih da pobudo za dijaka, ki je ponavljal letnik, je dejal: *»Odločitev je odvisna od dijakovega predznanja, če je pomanjkljivo, dam pobudo za pripravo OIN, drugače pa ne.«*

En učitelj je dejal, da *»bi dal pobudo za dijaka, ki je disciplinsko težavnejši, če bi dijak sam izrazil željo za pripravo OIN oziroma prosil za pomoč«*. Drugi učitelj, ki včasih da pobudo za dijaka, ki je bil zaradi zdravstvenih, socialnih ali drugih okoliščin veliko odstoten od pouka, je odgovoril, da je njegova odločitev *»odvisna od poznavanja dijakovih učnih sposobnosti«*.

2.2.3. Protokol za pripravo OIN

Glede protokola za pripravo OIN, ki ga je pripravil Center RS za poklicno izobraževanje in je objavljen v publikaciji *Ocenjevanje v novih programih poklicnega in strokovnega izobraževanja*, nas je zanimalo:

- ali ga na šoli ob pripravi OIN uporabljajo (učitelji so označili enega ali več izmed 8 ponujenih odgovorov, od katerih smo jih pri 3 prosili, naj jih pojasnijo).

Tabela 21: Uporaba obrazca/protokola OIN, ki ga je pripravil CPI

Uporaba obrazca/protokola za pripravo OIN	f	f%
Da	75	35,5
Ne	93	44,1
Obrazca/protokola, ki ga je pripravil CPI, ne poznam.	32	15,2
Ne vem, saj ne sodelujem pri pripravi OIN.	34	16,1

V evalvaciji nas je zanimalo tudi, kako se šole lotijo priprave OIN. Učitelji so lahko izbrali enega ali več izmed možnih odgovorov, ki smo jih pri obdelavi združili. Tako smo med pritrdilne odgovore umestili postavke: (1) *Da*, (2) *Da, vendar je potreben sprememb*, (3) *Da, vendar smo ga prilagodili za naše potrebe*. Med nikalne odgovore pa smo umestili postavke: (1) *Ne, ker ni uporaben za našo šolo*, (2) *Ne, sami smo pripravili obrazec za potrebe naše šole*, (3) *Ne, na šoli ne uporabljamo nobenega obrazca/protokola za pripravo OIN*. Tako smo dobili rezultate, razvidne iz Tabele 21:

- 75 (35,5%) učiteljev je odgovorilo, da na šoli **uporabljajo protokol**, ki ga je pripravil CPI v sodelovanju z zunanjimi sodelavci. Od tega 46 ali 21,8% učiteljev odgovarja z da, 5 ali 2,4% učiteljev, da je protokol potreben sprememb, 24 učiteljev oziroma

11,3% pa navaja, da so protokol prilagodili za svoje potrebe šole. Tisti učitelji, ki so odgovorili, da je protokol potreben sprememb, so svoje stališče obrazložili:

- *»Preobsežen je.«*
 - *»Prilagoditi ga je potrebno modulu.«*
 - *»Prilagoditi ga je treba tako, da bo protokol enostaven, kratek in jasen.«*
- 93 ali **44,1%** učiteljev odgovarja, da na šoli **ne uporabljajo protokola**, ki ga je pripravil CPI, ker bodisi ni uporaben za njihovo šolo (6 učiteljev oziroma 2,8%) bodisi so sami pripravili obrazec za potrebe svoje šole (82 učiteljev oziroma 38,9%) ali pa zato, ker na šoli sploh ne uporabljajo obrazcev/protokolov za pripravo OIN (5 učiteljev oziroma 2,4%). Tisti učitelji, ki so rekli, da so protokol prilagodili za svoje potrebe, so napisali sledeče vzroke za spremembo protokola:
 - *»Dijaki z OIN imajo vsak svoje specifične težave.«*
 - *»Določena poglavja smo glede vprašanj prilagodili in vprašanja preoblikovali.«*
 - *»Enostavnejše izpopolnjevanje.«*
 - *»OIN smo pripravili glede na različne programe.«* (2 učitelja)
 - *»OIN ima dodatne razčlenitve.«*(3 učitelji)
 - *»OIN zahteva nekoliko več aktivnosti samega dijaka.«*
 - *»Zmanjšali smo obseg.«*

Tiste učitelje (6), ki so dejali, da protokol CPI ni uporaben za njihovo šolo, smo povprašali po razlogih, zakaj je temu tako. Trije učitelji so odgovorili in njihovi odgovori so sledeči:

- *»Preveč birokracije oz. je preobsežen in zato ni praktično uporaben.«*
- *»Priprava tega načrta je izguba dragocenega časa in energije, ki bi ju bilo bolj smotrno uporabiti za konkretno reševanje problemov, ki jih imajo dijaki. Na šoli, kjer je veliko dijakov z NMS-ji, se lahko ti načrti kopičijo in nimajo nobenega smisla. Učitelji smo učitelji zato, da pomagamo dijaku, ne pa, da pišemo obrazce, kako naj bi jim pomagali.«*
- *»Sami smo priredili za specifičnost posameznega dijaka, podobno kot za individualiziran program za dijake s posebnimi potrebami. Pri pouku dorečemo cilje za doseganje MS in prilagoditve, ki so namenjene doseganju cilja.«*

- **15,2%** učiteljev protokola, ki ga je pripravil CPI v sodelovanju z zunanjimi sodelavci, **ne pozna**.

2.2.4. Področja OIN

V tem podpoglavju prikazujemo rezultate analize na vprašanje o:

- področjih, ki jih zajema OIN njihove šole (učitelji so ocenjevali 10 trditev na lestvici od 0 do 4, kjer pomeni 4 vedno, 3 pogosto, 2 redko, 1 nikoli in 0 ne vem).

Tabela 22: Področja, ki jih zajema OIN

Sestavine OIN:	Vedno / pogosto		Nikoli / redko		Ne vem		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
Terminski načrt, do kdaj bo dijak popravil NMS	180	90,5	8	4,0	11	5,5	199	100
Vsebinski načrt dejavnosti dijaka (opredelitev ciljev, vsebin, postopkov dela), oblike pomoči dijaku	175	87,5	15	7,5	10	5,0	200	100
Dejavnosti učitelja/svetovalne službe za spremljanje dijaka	147	75,0	25	12,8	24	12,2	196	100
Roki za spremljanje dijakovega napredka	145	74,7	30	15,5	19	9,8	194	100
Analiza neuspeha dijaka	133	67,9	45	23,0	18	9,1	196	100
Prilagoditve pri preverjanju in ocenjevanju znanja	127	66,8	43	22,6	20	10,5	190	100
Opredeljene prilagoditve v organizaciji vzgojno-izobraževalnega procesa	118	61,1	51	26,4	24	12,4	193	100
Vloga staršev pri odpravi NMS-ja	81	42,2	79	41,1	32	16,7	192	100
Opredeljene močne točke dijaka na različnih življenjskih področjih	70	38,3	84	45,9	29	15,8	183	100
Vloga sošolcev pri odpravi NMS-ja	50	25,8	112	57,8	32	16,5	194	100

Učitelje smo vprašali tudi po področjih, ki jih zajema OIN na njihovi šoli. Pri obdelavi rezultatov smo združili odgovora *vedno* in *pogosto* ter odgovora *redko* in *nikoli*:

- Največ učiteljev, 180 ali **90,5%**, je potrdilo trditev, da njihov OIN vedno (76,9%) oziroma pogosto (13,6%) vsebuje **časovni načrt**, do kdaj bo dijak popravil NMS.
- Malenkost manj učiteljev (**87,5%**) je odgovorilo, da OIN vedno (64,5%) oziroma pogosto (23,0%) vsebuje **vsebinski načrt** dejavnosti dijaka, v katerem so opredeljeni cilji, vsebine in postopki dela ter oblika pomoči dijaku.
- **75,0%** učiteljev se je strinjalo s trditvijo, da OIN vedno (45,4%) oziroma pogosto (29,6%) vsebuje tudi **dejavnosti učitelja/svetovalne službe** za spremljanje dijaka in

roke za spremljanje dijakovega napredka (74,7%, od tega jih je 48,5% dejalo, da jih vsebuje vedno, in 26,3% pogosto).

- Okoli 67% učiteljev je dejalo, da OIN na njihovi šoli vedno (46,9%) oziroma pogosto (20,9%) vsebuje analizo neuspeha dijaka in prilagoditve pri preverjanju in ocenjevanju znanja.
- 61,1% odstotkov učiteljev je odgovorilo, da OIN vsebuje vedno (28,5%) ali pogosto (32,6%) prilagoditve v organizaciji vzgojno-izobraževalnega procesa.
- Okoli 40% učiteljev se je strinjalo s trditvijo, da OIN vsebuje tudi vlogo staršev pri odpravi NMS-ja (14,6% je dejalo vedno in 27,6% pogosto) in da so v njem opredeljene močne točke dijaka na različnih življenjskih področjih (11,5% vedno in 26,8% pogosto).
- Samo 25,8% učiteljev pa odgovarja, da vedno (3,6%) oziroma pogosto (22,2%) OIN vsebuje vlogo sošolcev pri odpravi NMS-ja. Kot je razvidno iz zgornje tabele, je po mnenju nekaj več kot polovice (57,8%) anketiranih učiteljev vloga sošolcev v OIN uporabljena redko (39,2%) oziroma nikoli (18,6%).

2.2.5. Uresničevanje OIN

V vprašalniku smo učiteljem postavili 3 vprašanja, ki so se nanašala na uresničevanje OIN pri dijaku oziroma dijakih in sicer:

- ali kot učitelji skrbijo za uresničevanje OIN (učitelji so imeli možnost odgovorov da in ne),
- kdo skrbi za uresničevanje, če ne oni, in če skrbijo, nas je zanimalo tudi,
- kakšne so njihove aktivnosti pri spremljanju uresničevanja dijakovega OIN (učitelji so ocenjevali 10 trditev/aktivnosti na lestvici od 1 do 4, kjer pomeni 1 nikoli, pri tem smo jih prosili, naj napišejo še razlog zakaj, 2 redko, 3 pogosto in 4 vedno).

Tabela 23: Skrb učiteljev za uresničevanje OIN pri dijaku

Skrbite za uresničevanje OIN pri dijaku?	f	f%
Da	124	59,6
Ne	84	40,4
Skupaj	208	100,0
Neodgovorjeni	3	
Skupaj	211	

124 učiteljev (**59,6%**) skrbi za uresničevanje OIN, 84 ali 40,4% to skrb zanika. Učitelji, ki ne skrbijo za uresničevanje OIN, so na dodatno vprašanje odgovorili, da za to na njihovi šoli skrbijo:

- »razrednik« (27 učiteljev),
- »svetovalna služba« (16 učiteljev),
- »razrednik in svetovalna služba« (11 učiteljev),
- »dijak sam« (6 učiteljev),
- »ne vem« (3 učitelji),
- »učitelj predmeta, pri katerem ima dijak NMS« (2 učitelja),
- »razrednik in dijak«,
- »svetovalna služba, delno tudi učitelj«,
- »učitelj, svetovalna služba ali razrednik«,
- »tisti, ki pripravi načrt«.

Tabela 24: Aktivnosti učiteljev pri spremljanju uresničevanja dijakovega OIN

V postopku uresničevanja OIN:	Vedno / pogosto		Nikoli / redko		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%
Spodbujam dijakove sošolce, da pomagajo dijaku.	111	91,7	10	8,3	121	100
Spremljam uresničevanje časovnega načrta OIN (okvirne datume za popravo NMS-ja/jev).	106	91,4	10	8,6	116	100
Dijaku pomagam odpravljati vrzeli v znanju.	96	80,0	24	20,0	120	100
V primeru zapisanih prilagoditev pri organizaciji vzgojno-izobraževalnega dela spremljam njihovo načrtovanje in izvajanje.	93	79,5	24	20,5	117	100
Dijaku pomagam pri razvijanju učinkovitih strategij učenja.	92	77,3	27	22,7	119	100
Spodbujam pomoč drugih učiteljev.	91	77,1	27	22,9	118	100
Dijaku pomagam odkrivati močne točke pri obvladovanju strategij učenja.	78	67,2	38	32,8	116	100
Dijaku pomagam pri odkrivanju specifičnih težav kot so kratkotrajna pozornost ipd. in skupaj z njim in s starši iščem ustrezne rešitve (predlog za usmerjanje, napotitev na strokovno pomoč ipd.).	74	63,8	42	36,2	116	100
Dijaku pomagam odkrivati močne točke na različnih življenjskih področjih.	61	51,7	57	48,3	118	100
Dijaku pomagam obvladovati socialne razmere.	60	51,7	56	48,3	116	100

Opomba: na to vprašanje so odgovarjali samo učitelji (124), ki so na prejšnje vprašanje odgovorili pritrdilno.

Zanimale so nas tudi aktivnosti učiteljev pri spremljanju uresničevanja dijakovega OIN. Vprašanje se je nanašalo samo na tiste učitelje, ki skrbijo za uresničevanje OIN pri dijakih. Njihovi odgovori so prikazani v Tabeli 24. Ugotovili smo sledeče:

- Največ učiteljev vedno (32,2%) oziroma pogosto (59,5%) **spodbuja dijakove sošolce**, da pomagajo dijaku z OIN (111 učiteljev oziroma **91,7%**), in
- spremlja **uresničevanje časovnega načrta** OIN (106 učiteljev ali **91,4%**, od tega jih 50,9% spremlja vedno in 40,5% pogosto).
- Nekoliko manj učiteljev vedno (34,2%) oziroma pogosto (45,8%) pomaga dijaku odpravljati vrzeli v znanju (96 učiteljev ali 80,0%),
- spremlja načrtovanje in izvajanje morebitnih prilagoditev pri organizaciji vzgojno-izobraževalnega dela (93 učiteljev oziroma 79,5%, od tega jih to vedno počne 34,2% in 45,3% pogosto),
- 55,5% učiteljev pogosto in 21,8% učiteljev vedno pomaga dijaku pri razvijanju učinkovitih strategij učenja (92 učiteljev ali 77,3%),
- 56,8% učiteljev pa pogosto in 20,3% vedno spodbuja pomoč drugih učiteljev (91 učiteljev oziroma 77,1%).
- Okoli 65% učiteljev vedno (12,1%) oziroma pogosto (55,2%) pomaga dijaku odkrivati močne točke pri obvladovanju strategij učenja in odkrivati dijakove specifične težave ter skupaj z njim ter s starši iskati ustrezne rešitve za njihovo reševanje (17,2% vedno in 46,6% pogosto).

Zanimivo pa je bilo videti rezultate za trditvi, da učitelji pomagajo dijaku odkrivati močne točke na različnih življenjskih področjih in da pomagajo dijaku obvladovati socialne razmere, saj je pri obeh okoli 50% učiteljev dejalo, da to počnejo vedno (okoli 6%) oziroma pogosto (okoli 44%) in 50% učiteljev, da to počnejo redko (okoli 44%) oziroma nikoli (okoli 6%).

Tiste učitelje, ki so za posamezno aktivnost napisali, da je nikoli ne realizirajo, smo pozvali naj napišejo razloge za to. Tako je npr. učitelj, ki nikoli ne pomaga dijaku pri razvijanju učinkovitih strategij učenja, zapisal, *»da za to učitelji niso usposobljeni«*, drugi učitelj pa, da *»za to skrbi svetovalna služba«*. Tudi učitelj, ki nikoli ne pomaga dijaku odpravljati vrzeli v znanju, odgovarja, da *za to ni usposobljen*. Enako pravi učitelj, ki nikoli ne pomaga dijaku pri odkrivanju specifičnih težav, kot so kratkotrajna pozornost ipd., in skupaj z njim in s starši išče ustrezne rešitve, drug pa je dejal, da za to skrbita svetovalna služba in razrednik. Dva

učitelja, ki nikoli ne pomagata dijaku obvladovati socialne razmere, pravita, da to delo prepuščata svetovalni službi. Prav tako dva učitelja nikoli ne pomagata dijaku pri odkrivanju njegovih močnih točk na različnih življenjskih področjih, eden tega ni še nikoli poizkusil, drugi pa pravi, da to delo opravlja svetovalna služba. En učitelj nikoli ne spodbuja pomoči drugih učiteljev, ker je to njihova stvar. Dva učitelja v primeru zapisanih prilagoditev pri organizaciji vzgojno-izobraževalnega dela nikoli ne spremljata njihovega načrtovanja in izvajanja, eden, ker to počne svetovalna služba, in drugi, ker pravi, da dijaki nimajo prilagoditev.

Tudi pri tem vprašanju smo pri obdelavi podatkov s χ^2 -preizkusom izračunali, ali se odgovori učiteljev glede na leta prakse v šolstvu med seboj razlikujejo. Odkrili nismo nobene statistično pomembne razlike, se je pa pojavila malo večja razlika (vrednost χ^2 ($g=2$; $\alpha=0,096$) = 4,692) pri trditvi, da učitelj pomaga dijaku odkrivati močne točke pri obvladovanju strategij učenja. 76,5% učiteljev, ki poučujejo od 11 do 20 let, navaja, da to počnejo, medtem ko je odstotek pri ostalih dveh skupinah nižji (62,5% učiteljev, ki poučujejo do 10 let, in 52,2% tistih, ki poučujejo 21 let in več).

Zanimivo je, da je kar 91,7% vprašanih učiteljev odgovorilo, da pogosto ali vedno spodbujajo dijakove sošolce, da pomagajo učno neuspešnemu dijaku in torej to nalogo smatrajo kot eno najpomembnejših nalog pri uresničevanju OIN. Na drugi strani pa odgovori vprašanih dijakov kažejo, da so učitelji v manj kot tretjini primerov (27,4%) organizirali pomoč sošolcev, kot zapisana in zatorej načrtno spremljana aktivnost OIN pa je pomoč sošolcev potrjena samo pri 13,4% odgovorov dijakov.

Tako se zastavljajo vprašanja:

- Ali spodbujanje sošolcev za pomoč pomeni tudi dejansko izvedbo medvrstniške pomoči?
- Ali je tudi za uresničitev vrstniške pomoči pomembno načrtno organiziranje, spremljanje in analiza?

Vsekakor je pomembno, da so pričakovanja in vloge čim bolj jasno določene in imajo tako dijaki, ki so pomoči deležni, kot tisti, ki (po)nudijo pomoč, priložnost za strokovno podporo učiteljev. Na ta način lahko tudi bolj sistematično sledijo dogovorom, hkrati pa se uresničuje aktivno in odgovorno sodelovanje med učitelji in učenci.

2.2.6. Prispevek OIN k uspešnosti dijaka v izobraževalnem procesu

V sklopu o prispevku OIN k dijakovi uspešnosti smo učitelje vprašali:

- po oceni, ki jo ima po njihovem mnenju OIN, kako le-ta prispeva k uspešnosti dijaka (učitelji so izbrali eno izmed 6 podanih možnosti), in
- po mnenju o smiselnosti oziroma potrebnosti OIN (učitelji so 12 trditev ocenjevali na lestvici od 0 do 4, kjer pomeni 0 OIN ne poznam, 1 sploh ne drži, 2 v glavnem ne drži, 3 v glavnem drži in 4 povsem drži).

Tabela 25: Prispevek OIN k dijakovi uspešnosti

Prispevek OIN	f	f%
Ima izredno pomemben vpliv.	12	6,2
Ima pomemben vpliv.	88	45,4
Ima šibek vpliv.	56	28,9
Nima vpliva.	18	9,3
Ne vem.	18	9,3
OIN ne poznam.	2	1,0
Skupaj	194	100,0
Neodgovorjeni	17	
Skupaj	211	

Na to, kako OIN prispeva k uspešnosti dijaka v izobraževalnem procesu, učitelji odgovarjajo sledeče:

- malo manj kot polovica učiteljev (**45,4%**) meni, da **ima OIN pomemben vpliv** na dijakovo učno uspešnost,
- 28,9% učiteljev odgovarja, da ima OIN šibek vpliv,
- 9,3% učiteljev je dejalo, da OIN nima vpliva na dijakovo uspešnost, ravno toliko jih odgovarja z ne vem,
- 6,2% učiteljev se je strinjalo s trditvijo, da ima OIN izredno pomemben vpliv.

Nekateri učitelji so k odgovorom dopisali, da ima OIN pomemben vpliv za tiste dijake, ki se hočejo učiti oziroma hočejo znati snov in jih to zanima, za tiste, ki pa hodijo v šolo zato, ker »morajo«, pa OIN nima nikakršnega vpliva.

Tabela 26: Mnenje o smiselnosti oz. potrebnosti OIN

Trditvev	Povsem drži / v glavnem drži		Sploh ne drži / v glavnem ne drži		OIN ne poznam		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
OIN pomeni dodatno administrativno delo.	183	89,3	17	8,3	5	2,4	205	100
OIN pomaga pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in potrebnih oblik pomoči za dijaka.	155	74,9	46	22,2	6	2,9	207	100
OIN prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na učno problematiko dijaka.	152	74,1	47	22,9	6	2,9	205	100
OIN prispeva k boljši organizaciji dijakovega dela.	138	67,0	62	30,1	6	2,9	206	100
OIN prispeva k aktivnejši vlogi staršev in dijaka pri opredelitvi problemov in iskanju rešitev.	114	55,9	83	40,7	7	3,4	204	100
OIN prispeva k večji učinkovitosti dijakovega učenja.	111	54,7	85	41,9	7	3,4	203	100
OIN prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na vzgojno-disciplinsko problematiko dijaka.	107	51,7	93	44,9	7	3,4	207	100
OIN prispeva k zmanjšanju števila neuspešnih dijakov.	107	51,7	93	44,9	7	3,4	207	100
OIN pomaga dijaku, da prepozna svoje učne/disciplinske težave ter vzroke zanje.	100	48,3	101	48,8	6	2,9	207	100
OIN pomaga dijaku, da odkrije podporo v širšem socialnem okolju.	86	42,8	106	52,7	9	4,5	201	100
OIN pomaga dijaku, da odkrije svoja močna področja pri učenju.	85	41,3	113	54,9	8	3,9	206	100

Nazadnje smo učitelje še prosili, naj izrazijo svoje mnenje o smiselnosti oziroma potrebnosti OIN. Našteli smo jim trditve, ki so prikazane v zgornji tabeli, in jih prosili, naj označijo pri vsaki svojo stopnjo strinjanja. Kot je razvidno iz zgornje tabele:

- se največ ali **89,3%** učiteljev povsem (61,5%) oziroma v glavnem (27,8%) strinja, da OIN pomeni **dodatno administrativno delo**,
- naslednja trditev, ki je imela visok odstotek strinjanja (**74,9%**), je, da OIN **pomaga pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in potrebnih oblik pomoči** za dijaka, za to trditev je 13,5% učiteljev dejalo, da povsem drži, in 61,4%, da v glavnem drži.
- Velik odstotek (**74,1%**) strinjanja sta tudi dobili trditvi, da OIN **prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na učno problematiko dijaka**, za katero je 14,6% učiteljev dejalo, da povsem, in 59,5%, da v glavnem drži, in
- da prispeva k boljši organizaciji dijakovega dela, kar je dejalo 67,0% učiteljev, od tega 19,4%, da povsem drži, in 47,6%, da v glavnem drži.

- Za ostale trditve, prikazane v tabeli, je okoli 50% učiteljev dejalo, da povsem oziroma v glavnem držijo, in okoli 50%, da v glavnem ali sploh ne držijo, vendar so se bolj nagibali k pozitivnim odgovorom, izjema sta samo trditvi,
- da OIN pomaga dijaku, da odkrije podporo v širšem socialnem okolju in svoja močna področja pri učenju, za kateri je malo nad 50% učiteljev dejalo, da v glavnem (okoli 40%) ali sploh ne držita (okoli 12% učiteljev).

Tabela 27: Mnenje o smiselnosti oz. potrebnosti OIN

Trditev	Aritmetična sredina ⁵
OIN pomeni dodatno administrativno delo.	3,54
OIN pomaga pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in potrebnih oblik pomoči za dijaka.	2,86
OIN prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na učno problematiko dijaka.	2,85
OIN prispeva k boljši organizaciji dijakovega dela.	2,81
OIN prispeva k večji učinkovitosti dijakovega učenja.	2,61
OIN prispeva k aktivnejši vlogi staršev in dijaka pri opredelitvi problemov in iskanju rešitev.	2,61
OIN prispeva k zmanjšanju števila neuspešnih dijakov.	2,55
OIN pomaga dijaku, da prepozna svoje učne/disciplinske težave ter vzroke zanje.	2,49
OIN prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na vzgojno-disciplinsko problematiko dijaka.	2,47
OIN pomaga dijaku, da odkrije podporo v širšem socialnem okolju.	2,40
OIN pomaga dijaku, da odkrije svoja močna področja pri učenju.	2,35

Ravno tako smo z izračunom in s primerjavo aritmetičnih sredin prišli do sledečih ugotovitev:

- Učitelji so se najbolj (AS=3,54) strinjali s trditvijo, da OIN pomeni dodatno administrativno delo (njihovi odgovori se uvrščajo med odgovora povsem drži in v glavnem drži).
- Razmeroma visoko stopnjo strinjanja so pripisali tudi trditvi, da OIN pomaga pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in potrebnih oblik pomoči za dijaka (AS=2,86, torej blizu odgovora v glavnem drži),
- trditvi, da prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na učno problematiko dijaka (AS=2,85),
- ter trditvi, da prispeva k boljši organizaciji dijakovega dela (AS=2,81).

⁵ Učitelji so trditve o smiselnosti oz. potrebnosti OIN ocenjevali s številkami od 1 do 4, pri čemer pomeni 1 sploh ne drži, 2 v glavnem ne drži, 3 v glavnem drži in 4 povsem drži.

- Malenkost manj so se strinjali s trditvami, da OIN prispeva k večji učinkovitosti dijakovega učenja in da prispeva k aktivnejši vlogi staršev in dijaka pri opredelitvi problemov in iskanju rešitev (AS=2,61 pri obeh trditvah).
- Nekako enake, vendar za odtenek nižje so bile stopnje strinjanja s trditvami, da OIN prispeva k zmanjšanju števila neuspešnih dijakov (AS=2,55),
- da pomaga dijaku prepoznati svoje učne oziroma disciplinske težave ter vzroke zanje (AS=2,49)
- in da prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na vzgojno-disciplinsko problematiko dijaka (AS=2,47).
- Najmanj so se učitelji strinjali s trditvami, da OIN pomaga dijaku, da odkrije podporo v širšem socialnem okolju (AS=2,40),
- ter da pomaga dijaku, da odkrije svoja močna področja pri učenju (AS=2,35).

Tudi pri tem vprašanju smo pri obdelavi podatkov s χ^2 -preizkusom pogledali, če se odgovori učiteljev glede na leta prakse v šolstvu med seboj razlikujejo. Preizkus ni pokazal statistično pomembnih razlik.

Poleg navedenih trditev smo tudi pri tem vprašanju dali učiteljem možnost, da dopišejo, če menijo še kaj drugega. Napisali so (12 učiteljev):

- *»Dijak, razrednik, starši in svetovalna služba uskladijo termin, da naredijo OIN, potem pa se ga dijaki ne držijo kljub opominjanju in vsem pritiskom.«*
- *»Dijaki teoretično vidijo težave, aktivno se pa ne lotijo reševanja.«*
- *»Dvomim, da se avtor pričujoče ankete zaveda, s kakšnimi dijaki moramo dodatno OGROMNO delati, a rezultatov ni. Dostikrat tudi ni volje za delo s strani dijakov.«*
- *»OIN ima pomemben vpliv v tehniškem izobraževanju in nima nobenega vpliva v poklicnem izobraževanju.«*
- *»OIN je običajno le črka na papirju.«*
- *»OIN vliva dijakom upanje in voljo do dela.«*
- *»Povezuje dijaka s šolo - tesnejši stik; učitelj varuh dijaka.«*
- *»Rezultati izdelave OIN so izredno slabi.«*
- *»Sami sebi pišemo te programe. Dijak deluje po sistemu najmanjšega odpora - s čim manj dela pridobiti pozitivno oceno.«*
- *»Ta ura bi morala biti v učiteljevi obvezi, ker jo je včasih težko umestiti v urnik.«*

- *»Uvedba že preizkušenih posebnih šol.«*
- *»Zavira dober pouk, ker preveč časa poteče za ukvarjanje z dijaki, ki so "šibki", leni!!! Brez cilja!!! In kratijo pravico do dobrega pouka dijakom, ki si tega želijo. Če niso za srednjo šolo, nimajo tam kaj iskati! A dobijo tudi OIN spričevalo, OIN službo, OIN plačo ...???».*

2.2.7. Sklepni komentar na rezultate stališč učiteljev

V raziskavi je sodelovalo 211 učiteljev poklicnih in strokovnih šol. Med anketiranimi učitelji prevladujejo učitelji splošnih predmetov (61,6%), ostali poučujejo SVS oz. module in praktični pouk (nekateri učitelji poučujejo splošne predmete in SVS oz. strokovne module ali pa SVS oz. module in praktični pouk). Učitelji najpogosteje odgovarjajo, da dajeta pobudo za pripravo OIN šolska svetovalna služba (77,6%) in razrednik (66,1%). Polovica učiteljev odgovarja, da daje pobudo za pripravo OIN učitelj, pri katerem ima dijak NMS. Sklepamo lahko, da pobuda pogosteje prihaja s strani svetovalne službe, ki dijaka spremlja, individualno obravnava in sodeluje s starši ter z učitelji, pri sami izvedbi pa so učitelji, še posebej razredniki tisti, ki bolj poznajo učno situacijo dijaka, pogosteje vključeni. Odgovori učiteljev torej kažejo, da kljub opredelitvi v pravilniku, kjer je navedeno, da osebni izobraževalni načrt pripravi učitelj oziroma učitelji, ki dijaka učijo pri posamezni programski enoti, na šolah prevladuje strokovni pristop, ki problematiko učne neuspešnosti obravnava z različnih zornih kotov.

88 ali 41,9% učiteljev je že dalo pobudo za izdelavo OIN, ki so jo sprožili v večji meri zaradi velikega števila NMS-jev (71,1% učiteljev je kot razlog za pobudo navedlo 3 ali več NMS-jev pri dijaku, 50,7% učiteljev 2 NMS-ja, 65,4% učiteljev pa 1 NMS). Za ponavljavce je pobudo sprožilo 34,4% učiteljev. 38% učiteljev je dalo pobudo za pripravo OIN za dijake, ki so disciplinsko težavnejši, kar je zanimivo glede na porast vzgojno-disciplinske problematike, ki se kaže tako v pedagoških razpravah kot tudi v statističnih analizah, ki obravnavajo vzgojno problematiko šol. Smiseln je razmislek o tem, ali šole/učitelji prepoznajo OIN tudi kot možnost reševanja vzgojno-disciplinske problematike, ki je lahko alternativa formalnim vzgojnim ukrepom.

Skoraj polovica učiteljev (44,1%) je odgovorila, da obrazca, ki ga je v namen izdelave OIN pripravil CPI, ne uporablja, saj imajo svoje obrazce na šoli ali pa obrazec CPI-ja za njihovo šolo ni uporaben. Nekateri so odgovorili, da ne uporabljajo izdelanih obrazcev, ki bi določali

konstantni okvir izdelave OIN. 35,5% učiteljev je odgovorilo, da obrazec CPI sicer uporabljajo, vendar so ga dopolnili glede na svoje potrebe, oziroma so odgovorili, da bi ga bilo potrebno prilagoditi. Smiselno je, da šole glede na svoje potrebe in situacijo oblikujejo okvir oziroma obrazec, ki bi v največjem obsegu združeval potrebe in pričakovanja dijaka, s pomočjo katerega bi spodbudili in spremljali njegov napredek, hkrati pa je opomnik, ki ga je kot pomoč pri načrtovanju in izvajanju OIN pripravila delovna skupina v sestavi: Beltram, Fekonja, Hartman, Mayer, Piliš in Tanja Bezić (vodja), lahko pripomoček, ki šolam omogoča, da katerega od pomembnih dejavnikov, ki lahko vplivajo na uspešnost dijaka, ne izpustijo. V opomniku, ki ga je pripravila strokovna skupina, so zajeta različna področja, s katerimi se lahko celostno pristopi k opredelitvi problema učne neuspešnosti ter poglobitvi razumevanja neuspešnosti (analiza stanja, širši in ožji dejavniki neuspešnosti, mnenje svetovalne službe, učiteljev in drugih strokovnih sodelavcev, mnenje dijaka), hkrati pa je vanj vključena tudi opredelitev dejavnikov oziroma področij, ki bodo dijaku pomagala k uspešnosti (iskanje virov pomoči v okolju, načrtovanje dejavnosti dijaka, opredelitev ciljev, opredelitev vlog dijaka, strokovnih delavcev, svetovalne službe, potrebne prilagoditve, načrtovanje, ...).

Iz odgovorov anketiranih učiteljev je razvidno, da so najpogosteje vključena področja v OIN časovni načrt, za katerega je z vedno ali pogosto odgovorilo 90,5% učiteljev, vsebinski načrt (vedno ali pogosto 87,5% učiteljev), več kot polovica učiteljev pa je odgovorila, da so vedno ali pogosto vključena področja: dejavnosti učitelja/svetovalne službe za spremljanje dijaka, roki za spremljanje dijakovega napredka, analize neuspeha, prilagoditve pri preverjanju in ocenjevanju dijaka. Slabše so zastopana področja, ki so vezana na vključitev pomoči drugih (staršev, sošolcev), in analiza širših in ožjih dejavnikov neuspešnosti. Za področje določitev vloge sošolcev je z redko ali nikoli odgovorilo 57,8% učiteljev, glede opredelitve močnih in šibkih točk dijaka na različnih življenjskih področjih kot sestavni del OIN je z nikoli ali redko odgovorilo 45,9% učiteljev, glede opredelitve vloge staršev pa je z redko ali nikoli odgovorilo 41,1% učiteljev.

Navedena področja se tudi na področju uresničevanja kažejo v podobnem obsegu, saj je samo 51,7% učiteljev, ki so bili aktivno vključeni v uresničevanje OIN, odgovorilo, da pomagajo dijaku odkriti močne in šibke točke na različnih življenjskih področjih, medtem ko je za področje spremljanja in uresničevanje časovnega načrta odgovorilo z vedno ali pogosto 91,4% učiteljev. Kaj pomeni omejitvev področij OIN predvsem na področje izvedbe učne pomoči in spremljanja procesa glede na področja opredelitve problema, poglobljanja razumevanja s pomočjo svetovalnega procesa (Bezić 2006) za samo uspešnost OIN, je vprašanje, ki bi bilo potrebno globlje analize, vsekakor pa ravno pomoč pri iskanju močnih

področjih dijaka, pomoč pri obvladovanju socialnih razmer in spodbuda k iskanju pomoči v bližnjem socialnem okolju (sošolci, vrstniki) vodijo k večjemu opolnomočenju dijaka.

Ugotavljamo, da približno polovica učiteljev meni, da ima OIN pomemben (oziroma izredno pomemben) vpliv na uspešnost dijaka, 56 ali 28,9% učiteljev pa meni, da ima šibek vpliv. Približno 10% učiteljev je odgovorilo, da OIN nima nikakršnega vpliva na uspeh dijaka, drugih 10% pa, da OIN ne pozna. To pomeni, da je slaba polovica učiteljev do OIN kot spodbujevalca uspešnosti dijakov zadržana.

Glede ocene postavk, ki so se nanašale na potrebnost in smiselnost OIN, smo ugotovili, da učitelji najvišje ocenjujejo naslednje postavke: OIN pomeni dodatno administrativno delo (AS=3,54), OIN pomaga pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in potrebnih oblik pomoči za dijaka (AS=2,86), prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na učno problematiko dijaka (AS=2,85) ter prispeva k boljši organizaciji dijakovega dela (AS=2,81). Najmanj so se učitelji strinjali s trditvami, da OIN pomaga dijaku, da odkrije podporo v širšem socialnem okolju (AS=2,40) ter da pomaga dijaku, da odkrije svoja močna področja pri učenju (AS=2,35).

2.3. STALIŠČA ŠOLSKE SVETOVALNE SLUŽBE

2.3.1. Splošni podatki

Sklop vprašanj, ki je zajemal splošne podatke o šolski svetovalni službi, je vseboval vprašanja o:

- spolu,
- izobrazbi (izbirale so med 3 ponujenimi možnostmi),
- imenu šole, na kateri delajo,
- letih prakse v šolstvu oziroma letih poučevanja.

Tabela 28: Dosežena izobrazba

Dosežena izobrazba	f	f%
Visoka strokovna	4	16,0
Univerzitetna	20	80,0
Specializacija, magisterij, doktorat	1	4,0
Skupaj	25	100,0

Vprašalnik o individualnih načrtih izobraževanja je izpolnjevalo 25 svetovalnih delavk, od tega jih ima 20 univerzitetno izobrazbo, 4 visoko strokovno izobrazbo in ena svetovalna delavka ima narejeno specializacijo, magisterij oziroma doktorat.

Tabela 29: Šola, na kateri so zaposlene svetovalne delavke

Šola	f	f%
Biotehniška šola Maribor	1	4,0
Biotehniški center Naklo, Srednja šola	1	4,0
Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola	3	12,0
Grm NM center biotehnike in turizma, Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija	1	4,0
Izobraževalni center Piramida Maribor, Srednja šola za prehrano in živilstvo	1	4,0
Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna	1	4,0
Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad	1	4,0
Srednja šola tehniških strok Šiška	1	4,0
Srednja šola za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo Ljubljana	1	4,0
Srednja šola za oblikovanje in fotografijo Ljubljana	1	4,0
Srednja šola za oblikovanje Maribor	1	4,0
Srednja zdravstvena šola Celje	1	4,0
ŠC Celje, Srednja šola za storitvene dejavnosti in logistiko	1	4,0
ŠC Celje, Srednja šola za strojništvo in mehatroniko	1	4,0

ŠC Novo mesto, Srednja zdravstvena in kemijska šola	1	4,0
ŠC Ptuj, Biotehniška šola	1	4,0
ŠC Ptuj, Poklicna in tehniška elektro šola	1	4,0
ŠC Slovenj Gradec, Srednja šola Muta	1	4,0
ŠC Velenje, Poklicna in tehniška elektro in računalniška šola	1	4,0
Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Srednja poklicna in strokovna šola	1	4,0
Tehniški šolski center Nova Gorica, Biotehniška šola	1	4,0
TŠC Kranj, Poklicna in strokovna šola	1	4,0
TŠC Nova Gorica	1	4,0
Skupaj	25	100,0

V zgornji tabeli je predstavljeno, na katerih šolah delajo anketirane svetovalne delavke, in kot je razvidno, je z vsake šole ena, razen z Biotehniškega izobraževalnega centra Ljubljana, Živilske šole so odgovarjale tri svetovalne delavke.

Tabela 30: Leta prakse v šolstvu

Leta prakse	f	f%
Do 10 let	11	44,0
11 do 20 let	8	32,0
21 let in več	6	24,0
Skupaj	25	100,0

Sledilo je vprašanje o letih prakse v šolstvu. Odgovore svetovalnih delavk smo kategorizirali v tri skupine in tako dobili rezultate, ki jih prikazujemo v zgornji tabeli. Vidimo lahko, da 11 anketiranih svetovalnih delavk dela v šolstvu 10 let ali manj, 8 delavk od 11 do 20 let ter 6 delavk 21 let in več. Po letih prakse smo jih spraševali zaradi potrebe analize, da vidimo, če se odgovori svetovalnih delavk glede na leta dela med seboj statistično pomembno razlikujejo.

2.3.2. Priprava OIN

V tem podpoglavju prikazujemo odgovore svetovalnih delavk na vprašanja:

- kdo na šoli daje pobudo za pripravo OIN (odgovarjale so na 6 postavk z ocenami od 0 do 4, kjer pomeni 0 ne vem, 1 nikoli, 2 včasih, 3 pogosto in 4 vedno),
- glede na katere kriterije pripravijo OIN za dijaka (odgovarjale so na 9 trditev z da, ne ali včasih, pri slednjem so lahko dopisale, od česa je to odvisno),
- kdo vse sodeluje pri pripravi OIN (odgovarjale so na 8 postavk z ocenami od 1 do 4, kjer pomeni 1 nikoli, 2 včasih, 3 pogosto in 4 vedno),

- ali lahko dijak predlaga, kdo naj sodeluje pri pripravi OIN (izbirale so med ponujenimi odgovori da, ne ali ne vem) ter
- ali je lahko dijak pripravo OIN zavrne (izbirale so med enakimi ponujenimi 3 odgovori).

Tabela 31: Kdo daje pobudo za pripravo OIN?

Pobudo za pripravo OIN daje:	Vedno / pogosto		Nikoli / včasih		Ne vem		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
Svetovalna služba	19	79,2	5	20,8	/	/	24	100
Razrednik	18	78,3	5	21,7	/	/	23	100
Učitelj predmeta, pri katerem ima dijak NMS	11	50,0	11	50,0	/	/	22	100
Drugi: »vodstvo šole«	5	71,4	2	28,6	/	/	7	100
Dijak	1	0,5	20	90,1	1	0,5	22	100
Starši	/	/	21	95,5	1	0,5	22	100

Na vprašanje, kdo daje pobudo za pripravo OIN, je:

- **19 svetovalnih delavk** odgovorilo, da vedno (6) oziroma pogosto (13) **da pobudo** za pripravo OIN **svetovalna služba**,
- **18** svetovalnih delavk, da jo da **razrednik** (5 vedno in 13 pogosto),
- 11, da jo da učitelj predmeta, pri katerem ima dijak NMS (2 vedno in 9 pogosto),
- samo ena pa je odgovorila, da pogosto da pobudo dijak.

Kar 21 svetovalnih delavk je odgovorilo, da pobude za pripravo OIN nikoli (7) ne dajo oziroma jo dajo včasih (14) dijakovi starši. 7 svetovalnih delavk (3 vedno, 2 pogosto in 2 včasih) je pod možnost drugo napisalo, da daje pobudo »vodstvo šole (ravnatelj oziroma pomočnik ravnatelja)«.

Tabela 32: Kriteriji za pripravo OIN

Pobudo za pripravo OIN sem dala:	f	f%
Po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri <u>treh ali več</u> programskih enotah ni dosegel minimalnega standarda	21	84,0
Za dijaka, ki je bil zaradi zdravstvenih, socialnih ali drugih okoliščin veliko odstoten od pouka	21	84,0
Po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri <u>eni</u> programski enoti ni dosegel minimalnega standarda	14	56,0
Po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri <u>dveh</u> programskih enotah ni dosegel minimalnega standarda	13	52,0
Za dijaka, ki je ponavljal letnik	13	52,0

Za dijaka, ki je bil disciplinsko težavnejši in bi bile lahko disciplinske težave (odsotnost pri pouku, neustrezna komunikacija ipd.) vzrok, da ne bo dosegel minimalnega standarda pri posamezni programski enoti v ocenjevalnem obdobju	11	44,0
Za dijaka, pri katerem sem zaznala očitne težave pri organizaciji učnega dela (oblikovanje zapiskov, izpisovanje ključnih pojmov ipd.)	11	44,0
Za dijaka, ki je v prvi polovici ocenjevalnega obdobja kazal velik primanjkljaj znanja, in sem menila, da ne bo dosegel minimalnega standarda pri posamezni programski enoti v ocenjevalnem obdobju	10	40,0
Drugo	6	24,0

Iz tabele razberemo:

- Največ svetovalnih delavk (21) je dalo pobudo za pripravo OIN **po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri treh ali več programskih enotah ni dosegel minimalnega standarda, in**
- za dijaka, ki je bil **zaradi zdravstvenih, socialnih ali drugih okoliščin veliko odstoten od pouka.**
- 14 jih je dalo pobudo po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri eni programski enoti ni dosegel minimalnega standarda,
- 13 po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri dveh programskih enotah ni dosegel minimalnega standarda, in za dijaka, ki je ponavljal letnik, ter
- 11 za dijaka, ki je bil disciplinsko težavnejši in bi bile lahko disciplinske težave (odsotnost pri pouku, neustrezna komunikacija ipd.) vzrok, da ne bi dosegel minimalnega standarda pri posamezni programski enoti v ocenjevalnem obdobju, ter za dijaka, pri katerem so zaznale očitne težave pri organizaciji učnega dela (oblikovanje zapiskov, izpisovanje ključnih pojmov ipd.).
- 10 svetovalnih delavk je dalo pobudo za dijaka, ki je v prvi polovici ocenjevalnega obdobja kazal velik primanjkljaj znanja, in so menile, da ne bo dosegel minimalnega standarda pri posamezni programski enoti v ocenjevalnem obdobju.

6 svetovalnih delavk je pod možnost drugo dopisalo:

- *»Dijaki s posebnimi potrebami in dijaki, ki napredujejo z NMS.«*
- *»Individualizirane programe pripravljamo za dijake s posebnimi potrebami v septembru (oz. ko dobimo odločbo o usmeritvi) in nas k temu zavezuje zakon. Pripravo OIN predlagam še za dijake, ki imajo pedagoško pogodbo za samo določeno obdobje v šolskem letu.«*

- *»OIN pripravimo s sodelovanjem dijaka in staršev. Če starši in dijak odklonijo sodelovanje, načrta ne pripravimo.«*
- *»Izobraževanje po pedagoški pogodbi.«*
- *»V primeru, da je dijak disciplinsko težavnejši, ima težave pri organizaciji učenja in če je veliko odsoten, sklenemo (tudi) pedagoško pogodbo, če menimo, da bo prispevala k boljšemu učnemu uspehu (ne OIN).«*
- *»Za dijaka, ki je napredoval v naslednji letnik z 1 NMS-jem.«*

Nekatere svetovalne delavke, ki so za določene trditve odgovorile, da dajo pobudo včasih, smo še prosili, naj povedo, od česa je to odvisno.

Tiste svetovalne delavke (4), ki včasih dajo pobudo za pripravo OIN po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri eni programski enoti ne doseže minimalnega standarda, so dejale, da je odločitev odvisna od:

- *»posebnih težav, ki jih ima dijak«,*
- *»če ima dijak več težav«,*
- *»kadar se pri predmetu kaže velik primanjkljaj«,*
- *»učitelja posameznega predmeta«.*

5 svetovalnih delavk je dejalo, da včasih dajo pobudo po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri dveh programskih enotah ni dosegel minimalnega standarda, svojo odločitev pa so utemeljile takole:

- *»kadar se pri predmetu kaže velik primanjkljaj«,*
- *»odvisno od posebnih težav, ki jih ima dijak«,*
- *»odvisno od potrebe«,*
- *»odvisno od skrbnosti razrednika in pripravljenosti dijaka«,*
- *»odvisno od učitelja posameznega predmeta«.*

4 svetovalne delavke včasih dajo pobudo po koncu ocenjevalnega obdobja, ko dijak pri treh ali več programskih enotah ni dosegel minimalnega standarda, odločitve pa so utemeljile različno:

- *»ne vedno pri vseh«,*
- *»prilagojeno (NPK)«,*
- *»odvisno od programskih enot, pri koliko vsebinskih sklopih«,*

- *»odvisno od učitelja posameznega predmeta«.*

2 svetovalni delavki, ki včasih dasta pobudo za dijaka, ki ponavlja letnik, sta dejali, da je odločitev odvisna od tega, *»če se dijak odloči za priznavanje že pridobljenih ocen«* in *»kadar se pri predmetu kaže velik primanjkljaj«.*

3 svetovalne delavke, ki včasih dajo pobudo za pripravo OIN za dijaka, ki je bil disciplinsko težavnejši, so dejale, da je odločitev odvisna od:

- *»situacije in angažiranja staršev in dijaka«,*
- *»tega, ali je dijak pripravljen sodelovati«,*
- *»v primeru sklenjenih pedagoških pogodb ali delne prepovedi obiskovanja pouka«.*

6 svetovalnih delavk, ki včasih da pobudo za pripravo OIN za dijaka, ki ima težave pri organizaciji učnega dela, je dejalo, da je njihova odločitev odvisna od:

- *»tega, ali je dijak pripravljen sodelovati«* (4 odgovori),
- *»delo s tem dijakom in ne OIN«,*
- *»izjemoma«.*

Ena svetovalna delavka, ki včasih da pobudo za dijaka, ki je bil veliko odsoten od pouka, pa je dejala, da to počne *»po potrebi«.*

Tabela 33: Sodelovanje pri pripravi OIN

Pri pripravi OIN so sodelovali:	Vedno / pogosto		Nikoli / včasih		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%
Učitelj predmeta, pri katerem ima dijak NMS	24	96,0	1	4,0	25	100
Razrednik dijaka	23	92,0	2	8,0	25	100
Dijak	22	88,0	3	12,0	25	100
Svetovalna služba	20	80,0	5	20,0	25	100
Dijakovi starši	14	63,6	8	36,4	22	100
Vsi učitelji, ki dijaka poučujejo	4	17,4	19	82,6	23	100
Drugi	4	80,0	1	20,0	5	100
Drug učitelj na dijakovo pobudo	/	/	22	100	22	100

Svetovalne delavke smo povprašali tudi, kdo vse sodeluje pri pripravi OIN. Skoraj vse so dejale, da vedno (16) oziroma pogosto (8) sodelujejo **učitelj predmeta, pri katerem ima dijak NMS, dijakov razrednik** (13 jih pravi vedno in 10 pogosto), **dijak** (19 svetovalnih

delavk pravi, da sodeluje vedno, in 3 pogosto) **in svetovalna služba** (11 vedno in 9 pogosto). 14 svetovalnih delavk je dejalo, da vedno (7) oziroma pogosto (7) sodelujejo tudi dijakovi starši.

Včasih (8) oziroma nikoli (11) pa ne sodelujejo vsi učitelji, ki dijaka poučujejo, in učitelj na dijakovo pobudo (za slednje jih 15 pravi včasih in 7 nikoli).

4 svetovalne delavke so pod možnost drugo dopisale, da vedno oziroma pogosto sodelujejo tudi:

- »izvajalec DSP«,
- »ravnatelj«,
- »starši«,
- »V programu Tehnik mehatronike so vpisani zelo dobri dijaki. Le en dijak je v 3. letnik napredoval z NMS-jem iz angleščine. OIN smo pripravili dijak, razredničarka, svetovalna delavka in učiteljica angleščine. En dijak je imel ob konferenci več NMS-jev, zato več učiteljic, ki učijo v tem programu, nima izkušenj z OIN«.

Ena svetovalna delavka pa je pod možnost drugo dopisala, da včasih pri pripravi OIN sodeluje tudi »ravnatelj«.

Tabela 34: Ali dijak lahko predlaga, kdo naj sodeluje pri pripravi OIN?

Ali je dijak lahko predlagal?	f	f%
Da	18	72,0
Ne	4	16,0
Ne vem	3	12,0
Skupaj	25	100,0

Zanimalo nas je tudi, če dijak lahko predlaga, kdo vse naj sodeluje pri pripravi njegovega OIN. 18 svetovalnih delavk je odgovorilo pritrdilno, 4 so zaniemale, 3 svetovalne delavke pa tega ne vedo.

Tabela 35: Ali lahko dijak pripravo OIN zavrne?

Ali lahko zavrne?	f	f%
Da	17	70,8
Ne	2	8,3
Ne vem	5	20,8
Skupaj	24	100,0
Neodgovorjeni	1	
Skupaj	25	

Iz raziskave smo tudi ugotovili, da 17 svetovalnih delavk meni, da **dijak lahko zavrne pripravo OIN**. Dve svetovalni delavki sta dejali, da dijak priprave ne more zavrniti, 5 jih pa tega ne ve. Ena svetovalna delavka na vprašanje ni odgovorila.

2.3.3. Protokol za pripravo OIN

V raziskavi nas je glede protokola za pripravo OIN, ki ga je pripravil Center RS za poklicno izobraževanje in je objavljen v publikaciji »Ocenjevanje v novih programih poklicnega in strokovnega izobraževanja«, zanimalo:

- ali ga na šoli uporabljajo oziroma si z njim pomagajo pri oblikovanju OIN za dijaka (označile so enega ali več izmed 8 ponujenih odgovorov, od katerih smo jih za 3 prosili, naj jih pojasnijo).

Tabela 36: Uporaba obrazca OIN, ki ga je pripravil CPI

Uporaba obrazca OIN	f	f%
Da	13	52,0
Ne	17	68,0
Obrazca/protokola, ki ga je pripravil CPI, ne poznam.	1	4,0
Ne vem, saj ne sodelujem pri pripravi OIN.	1	4,0

Odgovore svetovalnih delavk smo pri obdelavi podatkov združili. Med pritrdilne odgovore smo umestili postavke: (1) *Da*, (2) *Da, vendar je potreben sprememb*, (3) *Da, vendar smo ga prilagodili za naše potrebe*. Med nikalne odgovore pa smo umestili: (1) *Ne, ker ni uporaben za našo šolo*, (2) *Ne, sami smo pripravili obrazec za potrebe naše šole*, (3) *Ne, na šoli ne uporabljamo nobenega obrazca/protokola za pripravo OIN*. Tako smo v raziskavi izvedeli (Tabela 36), da **13 svetovalnih delavk uporablja protokol CPI**, nekatere so ga tudi prilagodile za potrebe svoje šole, ali pa samo dejale, da je potreben sprememb. 2 svetovalni delavki, ki sta dejali, da uporabljata protokol CPI, vendar je potreben sprememb, sta še dopisali, kakšnih:

- *»Manj obsežen obrazec - natančna navodila, npr. kdo konkretno ta obrazec izpolnjuje.«*
- *»Preveč je splošnih podatkov - takšne podatke imamo v drugih evidencah. Manj je analize stanja - ne podvajamo podatkov.«*

Izmed tistih svetovalnih delavk, ki so dejale, da uporabljajo prilagojen obrazec CPI za pripravo OIN, jih je 9 svoje mnenje tudi obrazložilo:

- *»Bil je predolg, zato smo ga skrajšali.«*
- *»Manj obsežen.«*
- *»Menili smo, da mora biti obrazec čim krajši, saj imajo razredniki in učitelji ogromno administrativnih opravil.«*
- *»Nekoliko smo ga skrajšali zaradi zajetja resnično bistvenih podatkov in čim manj "birokracije".«*
- *»Oblikovali smo ga pregledneje in tako, da zavzame manj prostora (listov), vključili smo podpis dijaka.«*
- *»Obrazec smo bistveno skrajšali. Obdržali smo nujne, konkretne elemente. To smo storili, ker ne želimo, da bi predolg obrazec odvrnil dijaka ali koga drugega od priprave.«*
- *»Skrajšali (ohranili le res pomembne zadeve), uporabljamo ga le, ko dijak napreduje z NMS-jem, drugače imamo svoje obrazce, ki jih uporabljamo med šolskim letom (krajše).«*
- *»Smo vam poslali obrazec. Večjo odgovornost smo dali dijakom in staršem.«*
- *»V prihodnjem šolskem letu se kaže potreba po novem OIN obrazcu. Manj administrativnih podatkov, več "pisanja" za dijaka. Opomba: dijaki sestavnega dela vprašalnika, ki ga koordinirajo z učiteljem, ne vračajo niti razredniku niti šolski svetovalni službi, zato se kaže potreba po reorganizaciji zapisa OIN.«*

17 svetovalnih delavk je dejalo, da na njihovi šoli **ne uporabljajo protokola** CPI, bodisi ker ni uporaben za njihovo šolo bodisi ker so sami pripravili obrazec za potrebe svoje šole ali pa zato, ker na šoli sploh ne uporabljajo obrazcev/protokolov za pripravo OIN. Ena svetovalna delavka, ki je dejala, da protokola CPI ne uporabljajo, je svoje mnenje obrazložila z besedami, da je *»protokol preobsežen«*.

Ena svetovalna delavka ne pozna protokola CPI, ena pa ne ve, če na njihovi šoli uporabljajo protokol CPI, saj ne sodeluje pri pripravi OIN.

2.3.4. Področja OIN

V tem podpoglavju so nas zanimala:

- področja, ki jih zajema OIN njihove šole (ocenjevale so 10 trditev na lestvici od 0 do 4, kjer pomeni 4 vedno, 3 pogosto, 2 redko, 1 nikoli in 0 ne vem).

Tabela 37: Področja, ki jih zajema OIN

Sestavine OIN	Vedno / pogosto		Nikoli / redko		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%
Terminski načrt, do kdaj bo dijak popravil NMS	24	96,0	1	4,0	25	100
Vsebinski načrt dejavnosti dijaka (opredelitev ciljev, vsebin, postopkov dela), oblike pomoči dijaku	23	92,0	2	2,0	25	100
Dejavnosti učitelja / svetovalne službe za spremljanje dijaka	21	84,0	4	16,0	25	100
Roki za spremljanje dijakovega napredka	19	79,2	5	20,8	24	100
Opredeljene prilagoditve v organizaciji vzgojno-izobraževalnega procesa	17	68,0	8	32,0	25	100
Analiza neuspeha dijaka	16	64,0	9	36,0	25	100
Prilagoditve pri preverjanju in ocenjevanju znanja	16	64,0	9	36,0	25	100
Vloga staršev pri odpravi NMS-ja	16	64,0	9	36,0	25	100
Opredeljene močne točke dijaka na različnih življenjskih področjih	10	40,0	15	60,0	25	100
Vloga sošolcev pri odpravi NMS-ja	6	24,0	19	76,0	25	100

Ugotovili smo, da OIN zajema vsa naštetá področja, ki smo jim jih navedli v vprašalniku in so prikazana v Tabeli 37, vendar ne vsa v isti meri. Tako lahko vidimo, da je:

- **24 svetovalnih delavk** dejalo, da njihov OIN vedno (23) oziroma pogosto (1) vsebuje **časovni načrt**, do kdaj bo dijak popravil NMS,
- **23** pa, da vsebuje tudi **vsebinski načrt dejavnosti dijaka** (19 vedno in 4 pogosto).
- Malenkost manj svetovalnih delavk (21) je dejalo, da OIN vsebuje tudi dejavnosti učitelja oziroma svetovalne službe za spremljanje dijaka (11 vedno in 10 pogosto) in roke za spremljanje dijakovega napredka (19 svetovalnih delavk, od tega 14 vedno in 5 pogosto).
- Okoli dve tretjini svetovalnih delavk sta dejali, da vsebuje OIN opredeljene prilagoditve v organizaciji vzgojno-izobraževalnega procesa in pri preverjanju in ocenjevanju znanja, analizo neuspeha dijaka ter vlogo staršev pri odpravi NMS-ja.

- Opredelitve močnih točk dijaka na različnih življenjski področjih in vloga sošolcev pri odpravi NMS-jev pa sta področji, ki po mnenju svetovalnih delavk v večji meri nista vključeni v OIN na šoli.

2.3.5. Uresničevanje OIN

V vprašalniku smo glede uresničevanja OIN pri dijakih svetovalnim delavkam postavili sledeči vprašanji:

- kdo na šoli je odgovoren za spremljanje uresničevanja OIN (odgovarjale so na 7 postavk z da, ne ali včasih; pri zadnjem odgovoru smo jih pozvali še, naj povedo, od česa je to odvisno),
- kakšne so njihove aktivnosti pri spremljanju uresničevanja dijakovega OIN (ocenjevale so 10 trditev/aktivnosti na lestvici od 1 do 4, kjer pomeni 1 nikoli, pri tem smo jih prosili, naj napišejo še razlog, zakaj, 2 redko, 3 pogosto in 4 vedno).

Tabela 38: Kdo je odgovoren za spremljanje uresničevanja OIN?

Za spremljanje uresničevanja OIN je odgovoren:	Da		Ne		Včasih		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
Razrednik dijaka	22	91,7	2	8,3	/	/	24	100
Dijak	21	91,3	1	4,3	1	4,3	23	100
Učitelj, pri katerem ima dijak NMS	20	87,0	3	13,0	/	/	23	100
Svetovalna služba	17	70,8	3	12,5	4	16,7	24	100
Učitelj, ki izvaja učno pomoč	15	75,0	5	25,0	/	/	20	100
Dijakovi starši	13	59,1	9	40,9	/	/	22	100
Drugi	2	100	/	/	/	/	2	100

Iz zgornje tabele lahko razberemo, da je največ svetovalnih delavk dejalo (22), da je za uresničevanje odgovoren **razrednik dijaka, dijak (21) in učitelj predmeta, pri katerem ima dijak NMS (20)**. 17 svetovalnih delavk tudi samih skrbi za uresničevanje OIN pri dijakih, 15 jih je dejalo, da to počno tudi učitelji, ki izvajajo učno pomoč, najmanj pa jih je dejalo, da za to skrbijo dijakovi starši.

Pod možnost drugo sta pa 2 svetovalni delavki dopisali:

- *»Ravnatelj, če se nanj obrne dijak in meni, da ni vse tako kot treba.«*
- *»Sprrašujemo se, kdo je v osnovi oseba, ki je DOLŽNA zapisovati OIN in ga izpolnjevati, nadzorovati ...? Opomba: Sestava in predvsem velik del*

administrativnega izpolnjevanja obrazca sta se na naši šoli pokazala za neuspešna. Dijaki z več kot 3 NMS-ji (v velikem primeru gre za več kot 5, 6, 7 NMS-jev) v dogovorjenih rokih ne popravijo ocen. Vsi dogovori so za dijake same brezpredmetni. Pri nas na vseh OIN sodelujejo starši dijaka, razrednik, dijak in ŠSS.»

Svetovalne delavke, ki so odgovorile, da so navedene osebe samo včasih odgovorne za spremljanje uresničevanja OIN, smo prosili, naj svoje mnenje tudi utemeljijo.

Tista svetovalna delavka, ki je dejala, da je včasih dijak sam odgovoren za spremljanje uresničevanja OIN, je odločitev obrazložila s tem, da dijaki v glavnem ne kažejo tega interesa. Ena svetovalna delavka je dejala, da staršem ne moreš določiti odgovornosti ob končnih OIN, zato je tudi ostala neopredeljena glede staršev.

4 svetovalne delavke, ki so dejale, da tudi same včasih sodelujejo pri uresničevanju, so obrazložile odločitev tako:

- *»če razrednik ali učitelji tega ne izvedejo«*,
- *»odvisno od dijakovih težav«*,
- *»odvisno od pobude razrednika, dijaka, staršev«*,
- *»vključenost pri uresničevanju«*.

Tabela 39: Aktivnosti svetovalnih delavcev pri spremljanju uresničevanja dijakovega OIN

V postopku uresničevanja OIN:	Vedno / pogosto		Nikoli / redko		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%
Dijaku pomagam pri razvijanju učinkovitih strategij učenja.	22	95,7	1	4,3	23	100
Spodbujam pomoč drugih učiteljev.	22	91,7	2	8,3	24	100
Dijaku pomagam odkrivati močne točke pri obvladovanju strategij učenja.	21	87,5	3	12,5	24	100
V primeru zapisanih prilagoditev pri organizaciji vzgojno-izobraževalnega dela spremljam njihovo načrtovanje in izvajanje.	21	87,5	3	12,5	24	100
Dijaku pomagam pri odkrivanju specifičnih težav kot so kratkotrajna pozornost ipd. in skupaj z njim in s starši iščem ustrezne rešitve (predlog za usmerjanje, napotitev na strokovno pomoč ipd.).	20	83,3	4	16,7	24	100
Dijaku pomagam obvladovati socialne razmere.	20	83,3	4	16,7	24	100
Dijaku pomagam odkrivati močne točke na različnih življenjskih področjih.	19	82,6	4	17,4	23	100
Spodbujam dijakove sošolce, da pomagajo dijaku.	16	69,6	7	30,4	23	100
Spremljam uresničevanje časovnega načrta OIN (okvirne datume za popravo NMS-ja/jev).	15	62,5	9	37,5	24	100

Dijaku pomagam odpravljati vrzeli v znanju.	6	25,0	18	75,0	24	100
---	---	------	----	------	----	-----

V zvezi z uresničevanjem in spremljanjem uresničevanja dijakovega OIN so nas zanimale tudi njihove aktivnosti:

- skoraj vse (22) anketirane svetovalne delavke vedno (7) oziroma pogosto (15) **pomagajo dijaku pri razvijanju učinkovitih strategij učenja in spodbujajo druge učitelje za pomoč dijaku** (4 to počno vedno in 18 pogosto).
- Po 21 svetovalnih delavk tudi vedno (9) oziroma pogosto (12) pomaga dijaku odkrivati njegove močne točke pri obvladovanju strategij učenja ter spremlja načrtovanje in izvajanje prilagoditev v vzgojno-izobraževalnem delu (od tega 11 vedno in 10 pogosto).
- 20 anketiranih svetovalnih delavk vedno (12) oziroma pogosto (8) pomaga dijaku tudi pri odkrivanju njegovih specifičnih težav in pri obvladovanju socialnih razmer (8 vedno in 12 pogosto).
- 19 svetovalnih delavk pomaga pri odkrivanju dijakovih močnih točk na njegovih različnih življenjskih področjih (10 vedno in 9 pogosto).
- Okoli 15 svetovalnih delavk pa tudi spodbuja dijakove sošolce, da mu/ji pomagajo, ter spremlja uresničevanje časovnega načrta, ki ga OIN vsebuje.
- Rečemo lahko, da svetovalne delavke redko (14) oziroma nikoli (4) ne pomagajo odpravljati vrzeli v znanju. Ena svetovalna delavka je ravno tu dopisala, da to počne samo za dijake s posebnimi potrebami.

2.3.6. Prispevek OIN k uspešnosti dijaka v izobraževalnem procesu

V zadnjem sklopu vprašanj, ki se je nanašal na prispevek OIN k dijakovi uspešnosti, smo svetovalne delavke vprašali:

- po oceni, ki jo ima po njihovem mnenju OIN, kako prispeva k uspešnosti dijaka (izbrale so eno izmed 4 podanih možnosti),
- po mnenju o smiselnosti oziroma potrebnosti OIN (12 trditev so ocenjevale na lestvici od 1 do 4, kjer pomeni 1 sploh ne drži, 2 v glavnem ne drži, 3 v glavnem drži in 4 povsem drži).

Tabela 40: Prispevek OIN k uspešnosti dijaka

Vpliv OIN na uspešnost dijaka	f	f%
Ima izredno pomemben vpliv.	2	8,0
Ima pomemben vpliv.	9	36,0
Ima šibek vpliv.	13	52,0
Nima nobenega vpliva.	1	4,0
Skupaj	25	100,0

Zanimalo nas je še mnenje o prispevku OIN k dijakovi uspešnosti. Kar polovica (13) svetovalnih delavk je dejala, da ima **OIN šibek vpliv**, 9 pa, da ima pomemben vpliv. Samo 2 svetovalni delavki sta izrazili mnenje, da ima OIN izredno pomemben vpliv, in ena, da OIN nima nobenega vpliva na dijakovo uspešnost.

Tabela 41: Mnenje o smiselnosti oz. potrebnosti OIN

Trditev	Povsem drži / v glavnem drži		Sploh ne drži / v glavnem ne drži		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%
OIN prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na učno problematiko dijaka.	25	100	/	/	25	100
OIN pomaga pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in potrebnih oblik pomoči za dijaka.	20	83,3	4	16,7	24	100
OIN pomeni dodatno administrativno delo.	20	80,0	5	20,0	25	100
OIN prispeva k boljši organizaciji dijakovega dela.	19	76,0	6	24,0	25	100
OIN pomaga dijaku, da prepozna svoje učne/disciplinske težave ter vzroke zanje.	18	72,0	7	28,0	25	100
OIN prispeva k večji učinkovitosti dijakovega učenja.	16	64,0	9	36,0	25	100
OIN pomaga dijaku, da odkrije svoja močna področja pri učenju.	16	64,0	9	36,0	25	100
OIN pomaga dijaku, da odkrije podporo v širšem socialnem okolju.	16	64,0	9	36,0	25	100
OIN prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na vzgojno-disciplinsko problematiko dijaka.	15	60,0	10	40,0	25	100
OIN prispeva k aktivnejši vlogi staršev in dijaka pri opredelitvi problemov in iskanju rešitev.	14	56,0	11	44,0	25	100
OIN prispeva k zmanjšanju števila neuspešnih dijakov.	14	58,3	10	41,7	24	100

Nazadnje smo svetovalne delavke pozvali še, naj izrazijo svoje mnenje o smiselnosti oziroma potrebnosti OIN v šoli na že zgoraj omenjeni lestvici ocen. Rezultati so pokazali:

- da se vse svetovalne delavke povsem (6) oziroma v glavnem (19) strinjajo, da **OIN prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na učno problematiko dijaka**,

- 20 se jih v glavnem (14) oziroma povsem (6) strinja, da OIN pomaga **pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in potrebnih oblik pomoči za dijaka,**
- ravno tako se 20 svetovalnih delavk povsem (13) oziroma v glavnem (7) strinja, da **OIN pomeni dodatno administrativno delo.**
- Za vse ostale trditve se v glavnem oziroma povsem strinja med 14 in 19 svetovalnih delavk.

3 svetovalne delavke so pod možnost drugo še dopisale:

- *»OIN je ponavadi skrb učiteljev in razrednika, ne pa dijaka.«*
- *»OIN za dijake s posebnimi potrebami so zelo koristni. Večini dijakov omogočajo uspešen napredek. Toda takšnih dijakov je okrog 20 na šoli. Zato je situacija v šoli še obvladljiva. Kdo pa je poleg vseh obveznosti sposoben spremljati in oblikovati še naslednjih 300 načrtov? Niti dijaki niti njihovi starši pogosto niso zainteresirani za oblikovanje OIN, še posebej če ima dijak en ali dva NMS-ja, nekateri pa tudi, če jih ima več.«*
- *»OIN ima pomemben vpliv, če gre za dijaka, ki ima težave z učenjem, organizacijo učenja ali druge težave in si želi biti uspešen in je v to pripravljen vlagati. V primeru (pogosto), da dijak izostaja, je vaju "kampanjskega" učenja in računa na to, da bo vse opravil zadnji mesec, OIN nima prav nobenega vpliva. Pisanje OIN za vse dijake z NMS-ji je nesmiselno. Smiselno bi bilo prepoznati dijake, ki imajo težave z načrtovanjem pridobivanja ocen in učenja, jih opremiti s tem znanjem. In najti tiste, ki imajo težave s strategijami učenja in se ne znajo učiti; za vse te so OIN primerni, za ostale so le birokracija ...«*

Tabela 42: Mnenje o smiselnosti oz. potrebnosti OIN

Trditev	Aritmetična sredina ⁶
OIN pomeni dodatno administrativno delo.	3,32
OIN prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na učno problematiko dijaka.	3,24
OIN pomaga pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in potrebnih oblik pomoči za dijaka.	3,08
OIN pomaga dijaku, da prepozna svoje učne/disciplinske težave ter vzroke zanje.	3,04
OIN prispeva k boljši organizaciji dijakovega dela.	3,00
OIN pomaga dijaku, da odkrije svoja močna področja pri učenju.	2,80
OIN pomaga dijaku, da odkrije podporo v širšem socialnem okolju.	2,76
OIN prispeva k večji učinkovitosti dijakovega učenja.	2,72

⁶ Svetovalni delavci so trditve o smiselnosti oz. potrebnosti OIN ocenjevali s številkami od 1 do 4, pri čemer pomeni 1 sploh ne drži, 2 v glavnem ne drži, 3 v glavnem drži in 4 povsem drži.

OIN prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na vzgojno-disciplinsko problematiko dijaka.	2,68
OIN prispeva k zmanjšanju števila neuspešnih dijakov.	2,58
OIN prispeva k aktivnejši vlogi staršev in dijakov pri opredelitvi problemov in iskanju rešitev.	2,52

Po izračunu aritmetičnih sredin za posamezno trditve smo prišli do podobnih rezultatov (Tabela 42) kot pri primerjavi frekvenc odgovorov, da po mnenju svetovalnih delavk vse v glavnem oziroma povsem držijo. Tako v glavnem držijo trditve, da **OIN pomeni dodatno administrativno delo** (AS=3,32), **prispeva k bolj poglobljenemu pogledu na učno problematiko dijaka** (AS=3,24), pomaga pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in potrebnih oblik pomoči za dijaka (AS=3,08), pomaga dijaku prepoznati težave (AS=3,04) in prispeva k boljši organizaciji dijakovega dela (AS=3,00). Za ostale navedene trditve pa lahko rečemo, da držijo.

2.3.7. Sklepni komentar na rezultate stališč šolske svetovalne službe

V raziskavi je sodelovalo 25 svetovalnih delavk iz 23 poklicnih in strokovnih šol. Največ, 11 svetovalnih delavk, ima do 10 let delovnih izkušenj, 8 med 11 in 20 let izkušenj, 6 svetovalnih delavk, vključenih v raziskavo, ima več kot 21 let prakse dela v šolstvu. Zaradi majhnega vzorca je verjetnost posploševanja na širšo množico majhna.

Glede na to, da je v opisu nalog svetovalne službe eno temeljnih področjih delo z učno in vedenjsko neuspešnimi dijaki, ni presenetljivo, da je 19 svetovalnih delavk že dalo pobudo za izdelavo OIN. Če rezultate pobude primerjamo z učitelji, ugotovimo, da jih približno enak delež odgovarja, da je vedno ali pogosto pobudo za OIN dala svetovalna služba. Podobno tudi svetovalne delavke odgovarjajo, da je dal pogosto pobudo za pripravi OIN razrednik (18) in malo manjkrat učitelj predmeta, pri katerem ima dijak NMS (11). Tudi v odgovorih svetovalnih delavk se je izkazalo, da redko ali nikoli ne dajo pobude za pripravo OIN starši ali dijak. Razlog za neangažma bi lahko iskali v nepoznavanju možnosti, ki jih ima šola za reševanje učne neuspešnosti, oziroma v slabi seznanjenosti staršev z vlogo in cilji OIN, delno pa lahko vzpostavimo tudi vzročno-posledično povezavo med rezultati dijakov glede uspešnosti OIN na učni uspeh (povprečna vrednost vseh aritmetičnih sredin glede na uspešnost je manj kot 2,0) in nizko stopnjo pobude ter možnostjo aktivne participacije dijakov (da niso imeli možnost podati predloga, odgovarja 67,5% dijakov) pri sooblikovanju OIN.

Kot najpogostejše razloge za izdelavo OIN so svetovalne delavke navedle 3 ali več NMS-jev (21 svetovalnih delavk) ter zdravstvene in druge okoliščine, zaradi katerih je bil dijak veliko odsoten (21 svetovalnih delavk). Temu sledijo: 1 NMS (14 svetovalnih delavk), 2 NMS-ja (13 svetovalnih delavk) ter ponavljanje letnika (13 svetovalnih delavk) ... 11 svetovalnih delavk je odgovorilo, da izdelajo OIN tudi za disciplinsko problematičnega dijaka in za dijaka, pri katerem opazijo težave pri organizaciji učnega dela.

Glede protokola oziroma obrazca za pripravo OIN, ki ga je pripravil CPI z zunanjimi sodelavci, jih 17 odgovarja, da obrazca ne uporablja, ker je bodisi preobsežen, neustrezen za specifične razmere šole ali pa so obrazec šole pripravile same. 9 od 13 svetovalnih delavk, ki obrazec uporabljajo, so dopisale, da je le-ta potreben sprememb, je preobsežen in zajema preveč administrativnih (osebnih) podatkov, ki so zapisani že v ostalih dokumentih dijaka.

Pri pripravi OIN so vse svetovalne delavke odgovorile, da vedno ali pogosto sodeluje učitelj, pri katerem ima dijak NMS, svetovalna služba, dijak, 5 pa jih je odgovorilo, da pri pripravi sodelujejo tudi starši dijaka. Glede možnosti predloga dijaka o sodelujočem članu pa jih 5 od 8 odgovarja, da ima dijak možnost predloga, medtem ko je med anketiranimi dijaki 67,5% tistih, ki odgovarjajo, da niso imeli možnost predlagati osebo, ki bi jim pomagala pri reševanju učne neuspešnosti. Razliko lahko spet pripišemo majhnemu vzorcu anketiranih svetovalnih delavk, morda pa tudi slabi seznanjenosti dijaka z možnostjo aktivne vključitve. Da ima dijak možnost zavrniti izdelavo OIN, je odgovorilo 17 svetovalnih delavk.

Med področji, ki jih OIN zajema, je na prvem mestu tudi med svetovalnimi delavkami postavljen časovni načrt, za katerega jih z vedno ali pogosto odgovarja 24. 19 svetovalnih delavk odgovarja, da so vedno ali pogosto v OIN vključena naslednja področja: vsebinski načrti – vsebine in cilji, ki jih mora dijak popraviti, dejavnosti učitelja / šolske svetovalne službe za spremljanje dijaka ter roki za spremljanje dijakovega napredka. 10 svetovalnih delavk je zapisalo, da OIN vključuje tudi opredelitev močnih in šibkih področij dijaka in pomoč sošolcev, kar kaže na to, da je koncept OIN usmerjen predvsem v raven formaliziranega načrtovanja dela za odpravljanje učne neuspešnosti (to dokazuje tudi kvalitativna analiza OIN šol), manj pa zajema širše možno polje pomoči (učne strategije, pomoč sošolcev, sodelovalne oblike učenja, prilagoditve) oziroma analizo ali posnetek stanja (šibka/močna področja dijaka, ugotavljanje vzrokov za neuspeh ...).

Glede uresničevanja OIN je po mnenju svetovalne službe v največji meri odgovoren razrednik dijaka (tako odgovarja 22 svetovalnih delavk). Po odgovornosti si sledijo dijak (tako odgovarja 21 svetovalnih delavk) in učitelj, pri katerem ima dijak NMS (tako odgovarja 20 svetovalnih delavk). Svetovane delavke pa svojo aktivnost vidijo predvsem pri razvijanju

učinkovitih strategij učenja in pri spodbujanju pomoči drugih učiteljev (22 svetovalnih delavk). Večina jih vidi svojo vlogo tudi pri odkrivanju močnih točk pri obvladovanju strategij učenja (21 svetovalnih delavk), spremljanju načrtovanja in izvajanja prilagoditev pri organizaciji vzgojno-izobraževalnega dela (21 svetovalnih delavk), odkrivanju specifičnih težav dijaka (20 svetovalnih delavk), obvladovanju socialnih razmer dijaka (20 svetovalnih delavk) ter pomoči dijaku pri odkrivanju močnih točk na različnih življenjskih področjih (19 svetovalnih delavk). Najmanj pa svetovalne delavke vidijo svojo vlogo pri pomoči dijaku pri odpravljanju vrzeli v znanju (6 svetovalnih delavk). Svetovalne delavke so torej usmerjene bolj v analizo stanja in iskanje razlogov za učno neuspešnost, kar je sestavna naloga svetovalne službe, sta pa ti postavki, kot smo navedli zgoraj, redko sestavni del OIN.

Polovica, to je 13 svetovalnih delavk, meni, da ima OIN šibek vpliv na učno uspešnost dijaka, 9 jih meni, da ima OIN pomemben vpliv, 2 svetovalni delavki pa, da ima izredno pomemben vpliv na učno uspešnost dijaka.

Glede smiselnosti in uspešnosti OIN pa svetovalne delavke navajajo, da v glavnem ali celo povsem drži, da OIN predstavlja bolj poglobljen pregled na učno problematiko dijaka (AS=3,24), da pomaga pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in oblik pomoči (AS=3,08), da pomaga dijaku, da prepozna svoje učne/disciplinske težave ter vzroke zanje (AS=3,04) ter da pomaga dijaku pri boljši organizaciji dela (AS=3,00).

Po rezultatih bi lahko sklepali, da je področje individualnega načrtovanja za učno neuspešnega dijaka sicer pomemben del vzgojno-izobraževalnega procesa in ima vsekakor vpliv na ozaveščanje in pregled nad učno problematiko dijaka, na samo organizacijo dela, vprašanje pa je, ali je samo pregled pogojev in načrtovanje oblik dela, obsega in rokov dovolj za reševanje učne problematike, ki zajema širše polje dejavnikov, ki vplivajo na dijaka, in zahtevajo podrobnejšo analizo stanja. Pisanje rokov, seznama vsebine in oblik dela se lahko hitro sprevrže v zgolj še dodatno administrativno delo, če v ozadju ni zaznati globljega pomena in ciljne orientiranosti glede na dijakove težave s strani vseh vpletenih v proces analize in reševanja učne neuspešnosti dijaka. Da povsem ali v glavnem drži, da OIN pomeni dodatno administrativno delo, meni 20 svetovalnih delavk.

3. KVALITATIVNA ANALIZA OIN ŠOL

Šole so nam poslale dokumente, ki so jih pripravile za opredeljevanje dela z dijaki, ki iz različnih razlogov ne dosegajo minimalnih standardov ali pa morajo imeti njim prilagojen pouk. Tako smo prejeli OIN za primere dijakov, ki niso dosegli minimalnega standarda, individualizirane programe za dijake s posebnimi potrebami (odločbo) in pedagoške pogodbe. Analizirali bomo samo OIN za dijake, ki niso dosegli minimalnega standarda. Analiza je narejena z dveh vidikov:

- A) strukturni - zanimajo nas sestavine oz. elementi OIN glede na zahteve pravilnika
- B) vsebinski - zanimajo nas predvsem vzroki dijaka za neuspeh, analiza šolske svetovalne službe in ukrepi oz. dogovori, ki so jih sprejeli dijaki in šole. Osnova za elemente vsebinske analize je bil dokument CPI za pripravo OIN, ki so ga šole, zajete v analizo, uporabile pri izdelavi svojih OIN.

3.1. STRUKTURNI VIDIK

Pri strukturnem vidiku analize nas je zanimalo, katere elemente OIN so šole zajele in v kolikšni meri so pri tem sledile zahtevam Pravilnika o ocenjevanju znanja v srednjih šolah (2007). Struktura OIN se med šolami razlikuje, nekatere so se ozko držale zahtev iz pravilnika (npr. šola št. 19 v prilogi), druge so zvesto sledile dokumentu za pripravo OIN, ki ga je pripravil CPI (npr. šola št. 2), v tretji skupini šol pa so izdelali različne OIN glede na to, ali so dijaki ponavljalci oz. napredujejo z NMS-ji (npr. šola št. 7) ali pa imajo različno število NMS-jev (npr. šola št. 14). Ugotavljamo, da so šole večinoma sledile dokumentu, ki ga je pripravil CPI za izdelavo OIN, in tako presegle zahteve, ki jih pri obsegu postavlja 10. člen pravilnika.

3.2. VSEBINSKI VIDIK

Analizirali smo 56 OIN iz različnih šol. Čeprav so šole uporabljale različne metodologije za OIN, je vseeno možno izluščiti nekaj skupnih področij, ki so jih šole vključevale v svoje OIN.

Tako so predmet analize mnenja dijakov, šolske svetovalne službe in učiteljev o vzrokih oz. okoliščinah za neuspeh ter načrt aktivnosti za izboljšanje stanja s strani dijaka in staršev ter šole.

Mnenja dijakov o vzrokih za neuspeh

Tabela 44: Dijaki pri vzrokih za svoj neuspeh navajajo predvsem

Notranji dejavniki	Zunanji dejavniki
Premalo se učim 5	Ostrejši pravilnik 1
Nisem razumel snovi 5	Vpliv sošolcev 1
Nisem skoncentriran pri učenju 1	Slabo predznanje iz OŠ 6
Izostajanje od pouka 5	Bolezen v družini 1
Nisem motiviran 3	
Slabe učne navade 5	
Premajhno sodelovanje pri pouku 2	
Nisem skoncentriran pri pouku 1	
Premalo utrjevanja 2	
Ne dela domačih nalog 1	
Premalo prizadevanja 1	
Neresnost 2	

Pri šolah, ki so v okviru OIN iskale vzroke za neuspeh, sta se kot najpogostejša notranja dejavnika pojavila izostajanje od pouka in slabe učne navade. Izmed zunanjih dejavnikov je bilo kot najpogostejši dejavnik izpostavljeno slabo predznanje iz osnovne šole.

Šola

Tabela 45: Vzroki neuspeha – mnenja ŠSD in učiteljev

Aktivnosti ŠSD pri ugotavljanju vzrokov in ocene vzrokov	Mnenja učiteljev o vzrokih
Ocena sposobnosti 2	Brez domačih nalog, nepopolni zapiski 1
Ocena delovnih navad 3	Izostanki 2
Neredno obiskovanje pouka 1	Če se bo držal dogovora, bo uspešen 1
Ocena motivacije 1	Ne dela zapiskov 1
Psihološka – ped. anamneza 2	Nima zvezkov 1
Ocena značajskih lastnosti (lenoba, neresnost, nezainteresiranost, upornišтво ...) 1	Ugotovitve (npr. ni prišel, se ne uči, prihaja ...) 1

Na nekaterih šolah so se v analizo neuspeha vključili šolski svetovalni delavci in učitelji. ŠSD so najpogosteje ugotavljale, da so vzroki za neuspeh dijakov na področju delovnih navad. Pri

učiteljih so odgovori bolj razpršeni. Nekaj vzrokov bi lahko strnili v nerednost dijaka (ni domačih nalog, ne dela zapiskov, nima zvezkov).

Aktivnosti

Tabela 46: Aktivnosti za izboljšanje učnega neuspeha oz. NMS

Dijaki	Starši	Učitelji (prilagoditve)	ŠSD
Povečal tedensko št. ur za učenje 1	Zagotovilo inštrukcij 2	Večkratno popravljane NMS-ja 1	Sprotno preverjanje dogovora 2
Učil se bo bolj zbrano 1	Redni obiski govornilnih ur 3	Dodatna ali ponovna razlaga 2	Spodbujanje 1
Če ne bo znal, bo obvestil starše in učitelja 1	Spodbujanje in pomoč 3	Pomoč, ko bo dijak vprašal, dodatna razlaga 1	Koordinacija vseh pri izvajanju OIN 2
Sprotno učenje 3	Preverjanje znanja 2	Pregled učnega gradiva in zvezkov 1	
Redno pisanje DN 1	Pregled zapiskov 1	Pregled učnih tem 1	
Redno obiskovanje pouka 5	Preverjanje dogovora 4	Uporaba učnih listov 1	
Dogovarjanje z učitelji 1	Kontrola 2	Organizacija medsebojne učne pomoči 1	
Dobro se moram naučiti in se javiti 1		Organizacija dopolnilnega pouka 1	
Učenje s sošolko 1		Obveščanje staršev 1	
Izpolnjevanje obveznosti 2		Opredelitev načinov in oblik ocenjevanja znanja 31	
		Dogovor o ponovnem ocenjevanju znanja (tudi dogovor o datumih) 19	

Vse šole so v svojih OIN navedle možne aktivnosti za izboljšanje učnega neuspeha. Nekatere šole so v to vključile dijake, ki so najpogosteje navajali redno obiskovanje pouka in sprotno učenje. V primerih vključevanja staršev so ti navajali predvsem preverjanje ali nadzor nad dogovori, oblikovanimi v procesu izdelave OIN. Pogosto se pojavlja tudi spodbujanje in pomoč staršev. Vse šole so navajale aktivnosti učiteljev pri preseganju statusa NMS. Učitelji so najpogosteje opredelili v OIN načine in oblike ocenjevanja (ustno - pisno, individualno - skupinsko) in določitev datumov za ponovno ocenjevanje. Zelo malo je drugih pristopov.

ŠSD so pri aktivnostih navajale predvsem spodbujanje dijakov in koordinacijo dela na področju izvajanja dogovorov v OIN.

3.3. SKLEPNI KOMENTAR

Šole so pri oblikovanju dokumenta OIN večinoma sledile dokumentu, ki ga je pripravil CPI za izdelavo OIN, in tako presegle zahteve, ki jih pri obsegu postavlja 10. člen pravilnika. Vsebinska analiza zapisov OIN je vključila analizo vzrokov neuspeha pri dijakih in analizo aktivnosti šole za izboljšanje učnega neuspeha, izraženega kot »ni dosegel minimalnega standarda«.

Notranji vzroki neuspeha, ki so jih navajali dijaki, so si zelo podobni in se omejujejo predvsem na posplošene pojme, ki so povezani s količino učenja, z nerazumevanjem snovi in izostajanjem od pouka. Te posplošitve dajejo premalo osnove za konkretne aktivnosti, kar se odraža tudi pozneje v predlaganih ukrepih. Zunanji vzroki, ki jih navajajo dijaki, pa se omejujejo predvsem na pomanjkljivo predznanje iz osnovne šole.

V primerih, ko je v analizo vzrokov neuspeha vključena šola preko ŠSD in učiteljev, tudi pri njih ugotavljamo posplošene in dokaj neuporabne ugotovitve, kot so povprečne sposobnosti s pomanjkanjem delovnih navad, neredno obiskovanje pouka in neizvajanje obveznosti oz. dogovorov.

Analiza ukrepov šol in dijakov za izboljšanje učnega neuspeha je pokazala, da se pojavljajo, tako kot pri analizi stanja, zelo posplošeni in površni ukrepi oz. aktivnosti. Pri dijakih prevladujejo aktivnosti, kot so redno delo (sprotno učenje), redno obiskovanje pouka, izpolnjevanje obveznosti. V bistvu gre za vsebinsko podobne odgovore kot pri vzrokih: premalo učenja (vzrok) – več se bom učil (ukrep). Pri ukrepih se vključeni starši zadovoljijo z dejavnostmi, kot so nadzor preverjanja dogovora, spodbujanje dijaka in redni kontakti s šolo (predvsem govorilne ure). Učitelji so pri ukrepih zelo konkretni, vendar večina ukrepov sloni na zelo preprostih oblikah kot so opredelitve načinov in oblik ocenjevanja (individualno, ustno - pisno) in postavljanje datumov za ponovno ocenjevanje znanja. Vloga ŠSD pa je pri aktivnostih v glavnem omejena na koordinacijo ukrepov ter na sprotno preverjanje dogovorov.

Za sprotno spremljanje in vrednotenje načrta šole najpogosteje postavljajo koledarje z datumi, kdaj bo dijak izpolnil manjkajoče obveznosti in kdaj bo popravljajal NMS.

Določene šole imajo v okviru OIN samo načrt dela (predmet in naslove posameznih tem, dodatni (prilagojeni) urnik za posamezne predmete za individualno delo, brez analize stanja). Večinoma so OIN zreducirani na naslednje zaporedje aktivnosti: dijak navede vzroke za neuspeh, opredeljene so teme oz. znanja, pri katerih dijak ni dosegel minimalnega standarda, določeni so datumi konzultacij ter način in oblike ocenjevanja.

Nekatere šole sicer so dodale mnenje vodje PUZ-a, ki pa je ponavadi splošno in tudi formalistično: krivda je na strani dijaka, ker se ne uči, je nemotiviran, ne sodeluje pri pouku, ne dela domačih nalog, ko je napovedan datum za popravljanje NMS-ja, ga ni ipd.

Analiza dokumentov je pokazala, da pri svojih zapisih OIN šole ostajajo na ravni formalizma, kar je pravzaprav pričakovano, saj mora učitelj izdelati OIN za vsakega dijaka z NMS-jem. Posebej je formalizem prepoznan tam, kjer ima posamezni učitelj veliko dijakov, ki pri njem niso dosegli minimalnega standarda, in mora zanje pripraviti OIN.

4. SKLEPNE UGOTOVITVE IN PRIPOROČILA

Študija se je usmerila na osvetlitev dveh vidikov OIN - na stališča uporabnikov (dijaki) in izvajalcev (strokovni delavci šole) do OIN ter na umeščenost OIN v zakonodaji, konkretno v Pravilniku o ocenjevanju znanja v srednjih šolah (2007). Zato smo v študiji postavili 4 evalvacijska vprašanja, odgovori nanje pa nam bodo pomagali pri razmisleku o nadaljnjih ukrepih na področju razvoja priprave in izvajanja OIN v šolski praksi. Ta evalvacijska vprašanja so:

1. Kakšen je odnos strokovnih delavcev in dijakov do OIN?
2. Ali s pravilnikom opredeljen OIN prispeva k doseganju minimalnega standarda dijaka?
3. Kako poteka postopek priprave, izvajanja in evalviranja OIN in kdo je vanj vključen?
4. Ali je umeščenost OIN v zakonodaji ustrezna?

V študijo smo vključili vzorec učiteljev, šolskih svetovalnih delavcev (ŠSD) in dijakov, za katere so bili pripravljene OIN. Podatke smo pridobili z vprašalniki za posamezne skupine. Odgovori izprašancev so pokazali, da je odnos učiteljev, ŠSD in dijakov do OIN različen, kar smo tudi pričakovali. Dijaki so izpostavili vlogo OIN kot dokumenta, s pomočjo katerega imajo možnost poglobiti in utrditi svoje znanje, organizirati svoje učenje in nenazadnje jim OIN v določeni meri pomaga pri učni uspešnosti. To je v skladu s pričakovanji, saj so OIN predvsem namenjeni dijakom, ki niso dosegli minimalnega standarda in so bili zato napor učiteljev in ŠSD usmerjeni predvsem v načrtovanje vsebinskih dejavnosti dijaka (opredelitev ciljev, vsebin, postopkov dela) ter v časovno načrtovanje rokov za ponovno doseganje minimalnega standarda pri posameznih predmetih. Te dejavnosti zagotovo spodbujajo pozitivne premike pri neuspešnih dijakih, vendar je potrebno opozoriti, da so odgovori pokazali šibko prepričanost dijakov v omenjene učinke OIN. Še bolj pa so bili dijaki skeptični do OIN v funkciji spodbujanja sprotnega učenja in pristopa, ki pomaga odpravljati vrzeli v znanju. Še manj so prepričani, da OIN povečuje njihovo motivacijo za učenje. Odgovori sicer kažejo, da dijaki nimajo negativnega odnosa do OIN, vendar pa niso v celoti prepričani o njegovem vplivu na dejavnike, pomembne za uspešno učenje, kot so poglobljanje znanja, organizacija učenja, sprotno učenje, motivacija za učenje.

Rezultati pri učiteljih so pokazali, da imajo pozitiven odnos do vloge OIN. Pozitiven odnos je opazen predvsem pri vlogi OIN pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in potrebnih oblik

pomoči za dijake. Prav tako so pozitivno ocenili prispevek OIN k bolj poglobljenemu pogledu na učno problematiko dijaka ter vpliv na boljšo organizacijo dijakovega dela. Učitelji so bili manj prepričani o prispevku OIN k večji učinkovitosti dijakovega učenja ter k zmanjšanju števila neuspešnih dijakov na šoli. Negativen odnos učiteljev do OIN se odraža predvsem v prepričanju, da OIN pomeni dodatno administrativno delo. Takšno prepričanje je tudi upravičeno, saj opredelitve v pravilniku (posebej 10. člen) neposredno kažejo na to. Podobnega mnenja o dodatnem administrativnem delu je tudi večina ŠSD. Sicer imajo tudi ŠSD pozitivno mnenje do določenih vlog OIN. Tako so prepričane glede smiselnosti in uspešnosti OIN, prav tako so prepričane, da OIN predstavlja bolj poglobljen pregled na učno problematiko dijaka, da pomaga pri načrtovanju ustreznih prilagoditev in oblik pomoči, da pomaga dijaku, da prepozna svoje učne/disciplinske težave ter vzroke zanje, ter da pomaga dijaku pri boljši organizaciji dela.

Po rezultatih bi lahko sklepali, da je področje individualnega načrtovanja za učno neuspešnega dijaka sicer pomemben del vzgojno-izobraževalnega procesa in ima vsekakor vpliv na ozaveščanje in pregled nad učno problematiko dijaka, na samo organizacijo dela, vprašanje pa je, ali je samo pregled pogojev in načrtovanje oblik dela, obsega in rokov dovolj za reševanje učne problematike, ki zajema širše polje dejavnikov, ki vplivajo na dijaka, in zahtevajo podrobnejšo analizo stanja. Pisanje rokov, seznama vsebin in oblik dela se lahko hitro sprevrže v zgolj še dodatno administrativno delo, če v ozadju ni zaznati globljega pomena in ciljne orientiranosti glede na dijakove težave s strani vseh vpletenih v proces analize in reševanja učne neuspešnosti dijaka.

Dijaki so manj prepričani o vplivu OIN na izboljšanje učnega uspeha oz. na doseganje minimalnega standarda. Nekoliko več učiteljev v primerjavi z dijaki (polovica vzorca) meni, da ima OIN pomemben oz. izredno pomemben vpliv na doseganje minimalnega standarda. Tudi polovica ŠSD je prepričanih o pomembnem vplivu OIN na doseganje minimalnega standarda. Ocenjujemo, da je odstotek prepričanih o pomembnem vplivu OIN vendarle nizek glede na obveznost izdelave OIN in glede na pomembnost vloge, ki jo OIN daje zakonodaja. Ob tem se postavljata tudi vprašanja, ali je k izboljšanju učnega uspeha pri dijakih prispeval OIN ali pa bolj ukvarjanje šole/učiteljev s posameznim dijakom (mislimo npr. na dijake, ki potrebujejo zgolj pozornost, ukvarjanje odraslih z njim, in ne celotnega mehanizma izdelave OIN) ter kateri elementi OIN so imeli večji vpliv na uspeh (terminski načrt, drugačne metode dela ali kaj drugega).

Postopek priprave OIN se začne s pobudo za izdelavo OIN. Učitelji najpogosteje odgovarjajo, da dajeta pobudo za pripravo OIN šolska svetovalna služba in razrednik. Polovica učiteljev

odgovarja tudi, da daje pobudo za pripravo OIN učitelj, pri katerem ima dijak NMS. Sklepamo lahko, da pobuda pogosteje prihaja s strani svetovalne službe, ki dijaka spremlja, individualno obravnava in sodeluje s starši ter z učitelji, pri sami izvedbi pa so učitelji, še posebej razredniki ter tisti, ki bolj poznajo učno situacijo dijaka, pogosteje vključeni. Pomembna ugotovitev je, da pri sodelovanju pri izdelavi OIN nekaj manj kot polovica dijakov (41%) nima možnosti predlagati, koga bi si želeli kot pomoč pri izboljšanju učnega neuspeha. Glede na to, da je projektna skupina, ki je zasnovala protokol za oblikovanje INI (Bezić idr., 2006), v svoji opredelitvi in ciljeh INI izpostavila aktivno vlogo dijaka tako pri pripravi kot izvedbi INI, kaže nizek odstotek dijakov, ki so imeli možnost z lastno pobudo oblikovati seznam sodelujočih, primanjkljaj na področju uresničitve cilja aktivne participacije dijakov v koraku oblikovanja OIN.

Učitelji pri izdelavi OIN najpogosteje vključujejo časovni načrt (90,5% učiteljev) in vsebinski načrt (87,5% učiteljev). Slabše pa so zastopana področja, ki so vezana na vključitev pomoči drugih (staršev, sošolcev), ali analiza širših in ožjih dejavnikov neuspešnosti. Za področje določitve vloge sošolcev je z redko ali nikoli odgovorilo 57,8% učiteljev, opredelitev močnih in šibkih točk dijaka na različnih življenjskih področjih kot sestavni del OIN je z nikoli ali redko označilo 45,9% učiteljev, opredelitev vloge staršev pa je z redko ali nikoli označilo 41,1% učiteljev. Navedena področja se tudi pri uresničevanju kažejo v podobnem obsegu, saj samo 51,7% učiteljev, ki so aktivno vključeni v uresničevanje OIN, odgovarja, da pomagajo dijaku odkriti močne in šibke točke na različnih življenjskih področjih, medtem ko je za področje spremljanja in uresničevanja časovnega načrta odgovorilo z vedno ali pogosto 91,4% učiteljev. Omejevanje področij OIN bolj ali zgolj na področje časovnega načrta in spremljanje njegovega uresničevanja lahko kaže na zaznavanje OIN kot administrativnega ukrepa ali pa celo na neustrezno strokovno usposobljenost strokovnih delavcev pri pripravi OIN predvsem z vidika upoštevanja specifičnih potreb dijaka. Omejenost področij kaže na to, da se pri pripravi OIN niso upoštevale specifične potrebe dijakov, saj za vse tiste, ki niso dosegli minimalnega standarda, ne more biti ustrezna rešitev vključevanje časovnega načrta v OIN.

Podobne rezultate smo dobili tudi pri dijakih. Glede na področja sodelovanja je največ dijakov (74%) aktivno sodelovalo pri pripravi časovnega načrta, do kdaj naj bi popravili NMS-je. Malo več kot polovica dijakov (54,1%) je sodelovala pri pripravi načrta dela in učenja, dobra tretjina dijakov (36,9%) je sodelovala pri določitvi rokov za preverjanje njihovega napredka in pri analizi učnega neuspeha. Najmanj dijakov (13,4%) pa je sodelovalo pri določitvi vloge sošolcev pri odpravi NMS-jev. Uresničitev OIN je torej najpogosteje

povezana z rednim spremljanjem dogovorov, ki so jih postavili v okviru OIN v smislu načrtovanih datumov poprave NMS-jev. Usmeritev v iskanje zunanje pomoči ali v iskanje pomoči sošolcev se je izkazala na izvedbeni ravni v zelo nizkem obsegu. Glede na to, da gre v primeru INI za razumevanje dejavnikov neuspešnosti, iskanje močnih in šibkih področij tako v vedenju kot znanju dijaka, iskanje virov moči v dijaku in virov pomoči v okolju - v šoli, družini, pri vrstnikih (Bezič idr. 2006), lahko na podlagi navedenih rezultatov sklepamo, da je na izvedbeni ravni cilj OIN predvsem v odpravi dejavnikov neuspešnosti na ravni šole in učiteljev v smislu dodatne razlage, manj pa v oblikovanju širše socialne mreže, ki bi dijaku pomagala in mu nudila oporo pri premagovanju učne neuspešnosti, ter v iskanje ustreznih individualnih pristopov, ki bi dijaku pomagali k lažjemu ali učinkovitejšemu premagovanju ovir (učne strategije, močna področja dijaka, ...).

Aktivnosti učiteljev pri spremljanju uresničevanja dijakovega OIN se nanašajo predvsem na spodbujanje dijakovih sošolcev, da pomagajo dijaku z OIN (91,7% učiteljev), in spremljanje uresničevanja časovnega načrta OIN (91,4% učiteljev). Pozitiven je visok delež učiteljev, ki spodbujajo dijakove sošolce k pomoči. Na drugi strani pa odgovori vprašanih dijakov kažejo, da so učitelji v manj kot tretjini primerov (27,4%) organizirali pomoč sošolcev, kot zapisana in zatorej načrtno spremljana aktivnost OIN pa je pomoč sošolcev potrjena samo pri 13,4% odgovorov dijakov. Ukrep sam po sebi ne predstavlja novosti, saj se opira na znano razvojno potrebo mladostnikov, da si med seboj želijo pomagati in si s tem krepijo občutek socialne povezanosti in varnosti. Spodbujanje takšne socialne mreže krepí povezanost med sošolci in medsebojno zaupanje. Prav tako mladostniki hitreje in lažje sprejmejo pomoč svojih sošolcev kot pa drugih, odraslih oseb. Zastavljata pa se vprašanji, ali spodbujanje sošolcev za pomoč pomeni tudi dejansko izvedbo medvrstniške pomoči ter ali je tudi za uresničitev vrstniške pomoči pomembno načrtno organiziranje, spremljanje in analiza?

Vsekakor je pomembno, da so pričakovanja in vloge čim bolj jasno določene in imajo tako dijaki, ki so pomoči deležni, kot tisti, ki (po)nudijo pomoč, priložnost za strokovno podporo učiteljev. Na ta način lahko tudi bolj sistematično sledijo dogovorom, hkrati pa se uresničuje aktivno in odgovorno sodelovanje med učitelji in učenci.

V zvezi z uresničevanjem in spremljanjem uresničevanja dijakovega OIN so nas zanimale tudi aktivnosti ŠSD. ŠSD predvsem pomagajo dijaku z OIN pri razvijanju učinkovitih strategij učenja in spodbujajo druge učitelje za pomoč dijaku. Prav tako pomagajo dijaku odkrivati njegove močne točke pri obvladovanju strategij učenja in spremljajo načrtovanje in izvajanje prilagoditev v vzgojno-izobraževalnem delu. Dijakom pomagajo tudi pri odkrivanju njihovih specifičnih težav in močnih točk na različnih življenjskih področjih ter pri

obvladovanju socialnih razmer.

Kako se konkretno pripravlja in izvaja OIN, je pokazala tudi kvalitativna analiza.

Vse šole so v svojih OIN navedle možne aktivnosti za izboljšanje učnega neuspeha pri dijakih z OIN. Nekatere šole so med temi aktivnostmi navajale dijakovo redno obiskovanje pouka in sprotno učenje. V primerih, ko so bili v OIN vključeni starši, so ti navajali predvsem preverjanje ali nadzor nad dogovori, oblikovanimi v procesu izdelave OIN. Pogosto se pojavlja tudi spodbujanje in pomoč staršev. Vse šole so navajale aktivnosti učiteljev pri preseganju statusa NMS. Učitelji so najpogosteje opredelili v OIN načine in oblike ocenjevanja (ustno - pisno, individualno - skupinsko) in določitev datumov za ponovno ocenjevanje. Zelo malo je drugih pristopov. ŠSD so pri aktivnostih navajale predvsem spodbujanje dijakov in koordinacijo dela na področju izvajanja dogovorov v OIN.

Pri analizi vzrokov neuspeha (diagnostiki), so bile šole površne in so se zadovoljile z vzroki, ki so jih navajali dijaki in so povezani s premalo učenja, z nerazumevanjem snovi in izostajanjem od pouka. Te posplošitve dajejo premalo osnove za konkretne aktivnosti, kar se odraža tudi v predlaganih ukrepih. Zunanji vzroki pa se omejujejo predvsem na pomanjkljivo predznanje iz osnovne šole.

Tudi v primerih, ko je v analizo vzrokov neuspeha vključena šola preko ŠSD in učiteljev, ugotavljamo posplošene in dokaj neuporabne ugotovitve, kot so: povprečne sposobnosti s pomanjkanjem delovnih navad, neredno obiskovanje pouka in neizvajanje obveznosti (npr. domačih nalog) oz. dogovorov.

Pri analizi ukrepov se prav tako kot pri analizi stanja pojavljajo zelo posplošeni in površni ukrepi. Dijaki praviloma navajajo sintagme v smislu: redno delo (sprotno učenje), redno obiskovanje pouka, izpolnjevanje obveznosti. V bistvu gre za vsebinsko podobne odgovore kot pri vzrokih: premalo učenja (vzrok) – več se bom učil (ukrep). Pri ukrepih se vključeni starši zadovoljijo z dejavnostmi, kot so: nadzor preverjanja dogovora, spodbujanje dijaka in redni kontakti s šolo (predvsem govorilne ure). Učitelji so pri ukrepih zelo konkretni, vendar večina ukrepov sloni na zelo preprostih oblikah, kot so opredelitve načinov in oblik ocenjevanja (individualno, ustno - pisno) in postavljanje datumov za ponovno ocenjevanje znanja. Vloga ŠSD pa je pri aktivnostih v glavnem omejena na koordinacijo ukrepov ter na sprotno preverjanje dogovorov.

V zvezi s sprotnim spremljanjem in vrednotenjem načrta šole najpogosteje postavljajo koledarje z datumi, kdaj bo dijak izpolnil manjkajoče obveznosti in kdaj bo popravljajal NMS. Nekatere šole imajo v okviru OIN samo načrt dela (predmet in naslove posameznih tem – dodatni (prilagojeni) urnik za posamezne predmete za individualno delo, brez analize stanja).

Analiza je pokazala, da so šole pristopile k izvedbi OIN formalistično: dijak navede vzroke za neuspeh, določijo se teme oz. znanja, ki jih mora dijak obvladati, določijo se datumi konzultacij ter način in oblike ocenjevanja.

Ne glede na določene pomanjkljivosti, ki jih je ta študija nakazala, je na splošno ideja o izdelavi individualnih načrtov za dijake dobra. Zakaj?

OIN pri učiteljih, ki delajo z dijakom, spodbuja in razvija splošno razumevanje za njegove dobre in šibke točke, potrebe in interese, spodbuja sodelovanje med učitelji, med učitelji in dijaki ter med učitelji in straši, identificirajo se prioritete pri načrtovanju izvajanja programa na šoli (npr. medpredmetno povezovanje), upoštevajo se različne okoliščine, ki vplivajo na dosežke dijakov, spodbuja se spremljanje napredka dijaka ipd. Pri dijakih in njihovih starših OIN lahko spodbuja razmišljanje o ciljnih izobraževanja, spodbuja spoznavanje njihovih močnih in šibkih točk, spodbuja prevzemanje odgovornosti za lasten uspeh, pri starših se večja razumevanje in podpiranje izvajanja programa, spodbuja se dialog s šolo ipd. Za uveljavitev teh pozitivnih učinkov OIN je potrebno pristopiti k pripravi in izvajanju OIN celovito in z upoštevanjem celotnega procesa. Ta proces vključuje pet osnovnih dejavnosti:

1. Identifikacija dijakov

To je preventivna faza, v kateri šola oblikuje nabor določenih indikatorjev, ki z veliko verjetnostjo napovedujejo neuspeh dijaka. V tej fazi šola določi indikatorje za spremljanje dijakov z namenom identifikacije tistih, za katere bo predlagala pripravo OIN. Indikatorji, ki jih bo šola spremljala, so lahko npr.: nenadno povečanje izostajanja od pouka, slabi dosežki pri enem ali večini predmetov oz. modulov, en ali več NMS-jev, vedenjske težave, pobude in opozorila staršev, izkazana nadarjenost itd. Na osnovi indikatorjev se izdelava nabor dijakov, ki bi jih šola lahko vključila v pripravo OIN. Opredeli se tudi trajanje spremljanja, predvsem za dijake prvih letnikov.

2. Priprava usmeritev za izdelavo OIN

V tej fazi šola oblikuje tim ali time, ki bodo zadolženi za pripravo OIN. Prisotnost indikatorjev pri nekem dijaku še ne pomeni tudi avtomatične vključitve tega dijaka v proces nastajanja OIN. Pri tem je odločilna strokovna presoja tima. V kolikor je odločitev za vključitev pozitivna, je potrebno pridobiti soglasje dijaka in staršev za sodelovanje. Potem se začne individualno delo z dijakom, ki vključuje diagnostiko in analizo njegovih specifičnih potreb in močnih strani samega dijaka in njegove okolice (družine). Na osnovi zbranih

informacij tim presodi, ali se bo začel proces OIN, potem pa določi elemente OIN in strategijo dela z dijakom.

3. Razvoj OIN

V tej fazi tim pripravi OIN za posameznega dijaka. OIN vključuje tiste elemente, ki so pomembni za dijakov uspeh pri doseganju ciljev kurikula. Pri tem se upoštevajo poleg dijakovih potreb tudi možnosti šole (kadrovske, finančne, organizacijske ipd.). OIN mora upoštevati in uskladiti realiteto šole in dijaka. Ne sme biti nabor želja, ampak konkreten dokument, ki bo uresničljiv.

4. Izvajanje OIN in spremljanje

V tej fazi tim najprej predstavi OIN dijaku in njegovim staršem, pri tem imajo dijak in starši možnost dati pobudo za določene spremembe. Po uskladitvi se začne konkretno izvajanje OIN in spremljanje. Nenehno se spremlja dijakov napredek. Po potrebi je možno tudi prilagajanje OIN na osnovi pobud učiteljev, dijaka ali staršev.

5. Pregled in ocena celotnega procesa

Tim opravi evalvacijo svojega dela ter na osnovi SWOT analize predlaga izboljšave pri procesu priprave OIN.

Kot smo omenili že v uvodu, umeščenost OIN v Pravilnik ni v celoti ustrezna. To je v večjem delu pokazala tudi kvalitativna analiza OIN, iz katere je razvidno, da so OIN formalistični, površni, predvsem pa ne upoštevajo kompleksnosti problematike učnih težav. Zato menimo, da se je potrebno ideje priprave in izvajanja OIN lotiti bolj celovito in poglobljeno, pri čemer je potrebno:

- spremeniti predvsem 10. člen Pravilnika tako, da se šoli omogoči strokovna avtonomija pri določanju kriterijev za začetek izdelave OIN in pri izbiri, za katere dijake bodo pripravile OIN,
- zagotoviti načelo prostovoljnosti dijakov in aktivne udeležbe dijakov in staršev pri nastajanju in izvajanju OIN,
- zagotoviti timski pristop pri celotnem procesu OIN,
- razmisliti o oblikovanju OIN za nadarjene učence,
- pripraviti smernice za proces priprave in izvajanja OIN ter načrtno usposobiti šole za vodenje procesa priprave OIN.

5. LITERATURA IN VIRI

- Bezič, T., Blažič, A., Boben, D., Brinar Huš, M., Marovt, M., Nagy, M., Žagar, D. (2006). Odkrivanje nadarjenih učencev in vzgojno-izobraževalno delo z njimi. Ljubljana: Zavod za šolstvo.
- Žagar, D. (2005). Koncept odkrivanja in dela z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli. V: Inteligentnost, ustvarjalnost, nadarjenost / 5. dnevi slovenskih psihologov, Bled 16. in 17. april 2004. Ljubljana: Društvo psihologov Slovenije; Velenje: Gorenje
- Kroflič, R. (2004). Učiteljeva zaveza vzgojnim ciljem javne šole. Referat za posvet ZPDS *Učitelji med zahtevami, možnostmi in pričakovanji*, Kranjska Gora, 11. – 13. marca 2004.
- Kroflič, R. (2007). Vzgoja za odgovornost onkraj razsvetljenske paradigme (Od razvoja odgovora-zmožnosti k spoštljivemu odnosu in razvoju etične zavesti). *Sodobna pedagogika*, št. 58, posebna izdaja, str. 56 – 97.
- Kroflič, R. idr. (2009). Ali poklicne in strokovne šole potrebujejo vzgojni koncept? Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.
- Pravilnik o ocenjevanju znanja v novih programih srednjega poklicnega izobraževanja. (Ur.l. RS št. 103/2005). <http://www.uradni-list.si/1/content?id=58802>
- Pravilnik o ocenjevanju znanja v poklicnem in srednjem strokovnem izobraževanju. (Ur.l. RS št. 78/2007) <http://www.uradni-list.si/1/content?id=82034>
- Programske smernice svetovalne službe v gimnazijah, nižjih in srednjih poklicnih šolah ter strokovnih šolah in v dijaških domovih, Strokovni svet za splošno izobraževanje, 1999.
- The Goodwork Project. Glej na: <http://www.howardgardner.com/GW/goodwork.html>
- Učne težave in prilagoditve; <http://www.os-ivanjkovci.si/index.php/ol-slube/specialna-pedagoginja/ucne-tezave>.
- Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami. Ur.l. RS št. 03/2007 z dne 12.01.2007.
- Zupanc, B. (ur.) (2006). Ocenjevanje v novih programih srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.

6. PRILOGE

Pregled OIN-jev posamezne šole:

ŠOLA ŠT. 1	STRUKTURA OIN
Gozdarski tehniki	<p>1. OIN za napredovanje dijaka z NMS</p> <p>A) Splošni podatki (člani skupine za pripravo OIN in Skupni sestanek)</p> <p>B) Izhodišča za pripravo programa</p> <p>1. Dijakova analiza stanja</p> <p>2. Mnenje svetovalne službe</p> <p>3. Analiza stanja pri posameznem modulu (a - težave pri doseganju X učnih sklopov, b - že izvedene prilagoditve, c - mnenje učitelja ...)</p> <p>C) Individualiziran načrt izobraževanja (1. cilji, 2. načrtovane dejavnosti, prilagoditve, načini pomoči, 3. načrt konkretnih dejavnosti, 4. sprotno spremljanje in vrednotenje načrta in izvajanja, 5. končna ocena realizacije in uspešnosti načrta)</p> <p>2. INDIVIDUALIZIRANI PROGRAM</p> <p>A. a) Dosedanja vključenost v vzgojno izobraževalne ustanove in potek vzgoje in izobraževanja b) Klinične ugotovitve z diagnozo</p> <p>B. Opredelitev pogojev za izvajanje predloga programa (cilji programa, prilagoditve, izvajanje dodatne strokovne pomoči, dogovor o medsebojnem sodelovanju)</p> <p>C. Spremljanje izvajanje IP</p> <p><u>Priloga:</u> a) INDIVIDUALIZIRAN PROGRAM DELA (cilji pomoči, opažene težave, delo z dijakom, posebna pozornost)</p> <p>b) INDIVIDUALNA UČNA POMOČ (slovenski jezik)</p>

ŠOLA ŠT. 2	STRUKTURA OIN
Hortikulturni tehniki	<p>A) 1. PODATKI O DIJAKU</p> <p>2. PODATKI O STARŠIH</p> <p>3. ČLANI SKUPINE ZA PRIPRAVO OSEBNEGA IZOBR. NAČRTA (strokovni delavci, starši, dijak)</p> <p>B) 1. DIJAKOVA ANALIZA STANJA</p> <p>1a) Mnenje dijaka o dejavnikih, ki vplivajo na njegovo neuspešnost</p> <p>2. MNENJE SVETOVALNE SLUŽBE</p> <p>3. ANALIZA STANJA PRI POSAMEZNI PROGRAMSKI ENOTI</p> <p>a) Dijak ima težave pri doseganju ciljev naslednjih tem b) Prilagoditve, ki se že izvajajo c) Mnenje učitelja o odnosu dijaka do ...</p> <p>C) ROKI IZPOLNITVE MANJKAJOČIH OBVEZNOSTI</p>

ŠOLA ŠT. 4	STRUKTURA OIN
Hortikulturni tehnik	<p>1. OSEBNI IZOBRAŽEVALNI NAČRT za dijaka, ki ni dosegel minimalnih standardov (tabela)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ime in priimek dijaka ter datum a) Predmet/tema in obseg snovi b) Datum ocenjevanja / rok za izpolnitev obveznosti c) Govorilne ure / konzultacije z učiteljem d) Opravljeno / pozitivno ocenjeno DA/NE <p>- Opombe</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podpis dijakinje in razredničarke <p>2. INDIVIDUALIZIRAN PROGRAM</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strokovna skupina za pripravo IP + starši in dijak <p>A. OSEBNI PODATKI</p> <p>B. DIAGNOSTIČNA OCENA (Vrsta in stopnja primanjkljaja; Opredelitev pogojev za izvajanje predlaganega programa; Obseg in način izvajanja dodatne strokovne pomoči; Dodatna strokovna pomoč zajema; Kadrovske pogoji)</p> <p>C. NAČRTOVANJE DELA ZA TEKOČE LETO (Cilji; Oblike dela pri posameznih predmetnih področjih; Način izvajanja dodatne strokovne pomoči; Prehajanje med programi; Prilagoditve pri organizaciji)</p> <p>D. IZVAJANJE (Urniki rednih dejavnosti ter dodatne strokovne pomoči)</p> <p>E. DOGOVOR O MEDSEBOJNEM SODELOVANJU IZVAJALCEV</p> <p>F. PREVERJANJE URESNIČEVANJA</p> <p>3. INDIVIDUALIZIRAN PROGRAM (ZSSM)</p> <p>A. CILJI SPECIALNO PEDAGOŠKE DEJAVNOSTI</p> <p>B. SPECIALNO PEDAGOŠKE DEJAVNOSTI (Razširjen obseg dodatne strokovne pomoči; Dodatna strokovna pomoč)</p> <p>4. PEDAGOŠKA POGODBA</p> <p>Je v celoti tekstovno napisana (temu dijaku se zaradi neopravičenega izostajanja od pouka in kršenja pravil šolskega reda s pedagoško pogodbo omogoči nadaljevanje izobraževanja pod naslednjimi pogoji)</p>

ŠOLA ŠT. 5	STRUKTURA OIN
Hortikulturni tehnik	<p>INDIVIDUALIZIRAN PROGRAM</p> <p>IDENTIFIKACIJA STROKOVNE SKUPINE za pripravo in spremljanje izvajanja IP</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SPLOŠNI PODATKI (ime otroka, naslov, program, razred, odločba o usmeritvi, motnja, število DSP, podatki o starših ter podpis strinjanja z vsebino IP) 2. OCENJEVALNI PROFIL (Priloga 1 - ocene razvitosti funkcioniranja, Priloga 2 - globalna ocena otrokovega funkcioniranja (trenutno znanje, funkcioniranje otroka, področja, kjer potrebuje pomoč, močna področja), Splošni cilji) 3. NAČIN IN OBLIKE DELA (Oblike dela na posameznih vzgojnih področjih, Oblike dela na posameznih predmetnih področjih (dodatna strokovna pomoč: oblike dela, izvajalci in urnik) 4. PRILAGODITVE (Priloga 3)

ŠOLA ŠT. 6	STRUKTURA OIN
Hortikulturni tehnik	<p>Struktura OIN za dijake z NMS</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. OSEBNI PODATKI DIJAKA/INJE (ime, priimek, program, razrednik) 2. TABELA S POSTAVKAMI: Predmet, Način in oblika ocenjevanja, Tema, Rok za izpolnitev obveznosti, Datum vpisa dogovora, Podpis učitelja 3. OPOMBE (gov. ure, konzultacije, seznanitev staršev ...) 4. PODPIS DIJAKA/INJE <p>Struktura OIN v okviru projekta »Biotehniška področja, šola za življenje in razvoj«</p> <p>OSEBNI PODATKI DIJAKA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ANALIZA STANJA (trenutni učni uspeh, mnenje dijaka o dejavnostih njegove uspešnosti, cilji dijaka: roki, ovire, mnenje učiteljev, mnenje staršev, mnenje svetovalne službe, načrtovani sestanki, priloge) 2. OKVIRNI NAČRT INDIVIDUALIZACIJE IZOBRAŽEVANJA IN SPREMLJANJE IZVAJANJA <p>Predmet/modul ..., Način in oblike popravljanja NMS, Dejavnost dijaka, Datum popravljanja NMS, Podpis dijaka, Podpis učitelja, Popravlil (da/ne)</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. OCENA REALIZACIJE IN USPEŠNOST DIJAKA

ŠOLA ŠT. 7	STRUKTURA OIN
Hortikulturni tehnik	<p>Skupna prva stran, od prve do četrte točke:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PODATKI O DIJAKU (osebni podatki in status dijaka) 2. PODATKI O STARŠIH 3. ČLANI SKUPINE ZA PRIPRAVO OIN 4. SESTANKI SKUPINE <p>A) <u>Struktura OIN za dijaka, ki je napredoval z NMS-jem</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA DIJAKOVO NEUSPEŠNOST 6. OKVIRNI NAČRT INDIVIDUALIZACIJE IZOBRAŽEVANJA IN SPREMLJANJE IZVAJANJA (dejavnosti dijaka za doseganje ciljev - izpolni dijak; načrt dejavnosti in spremljanje izvajanja načrta; opombe, predlogi) 7. OIN - NAČRT DEJAVNOSTI IN SPREMLJANJE IZVAJANJA NAČRTA Z OPMBAMI IN PREDLOGI 8. OIN - 1. Srečanja z dijakom, 2. Dejavniki, ki vplivajo na dijakovo neuspešnost, 3. Okvirni načrt individualizacije izobraževanja in spremljanje izvajanja <p>B) <u>Struktura OIN za dijaka, za pridobitev NPK in za ponavljavce</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 9. OKVIRNI NAČRT INDIVIDUALIZACIJE IZOBRAŽEVANJA IN SPREMLJANJA IZVAJANJA (Načrt dejavnosti in spremljanje izvajanja načrta, opombe in predlogi) 10. (npg) URNIK ZA DIJAKA (1/3 OIN ima urnik) 11. (ponavljavec) PRILOGA (Tabela: predmet, kjer ima dijak NMS, Vsebinski sklop, kjer ima dijak NMS, Ime in priimek profesorja)

ŠOLA ŠT. 8	STRUKTURA OIN
Ustvarjalec modnih oblačil	1. SPLOŠNI PODATKI A) podatki o dijaku, B) podatki o starših, C) člani skupine za pripravo OIN, D) predvideni skupni sestanki 2. IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO PROGRAMA A) dijakova analiza stanja (učni uspeh v predhodnem obdobju, trenutni učni uspeh, analiza stanja pri posamezni KK ali SVS, kjer je dijak neuspešen, mnenje dijaka o dejavnostih, ki vplivajo na njegovo neuspešnost), B) mnenje svetovalne službe, učiteljeva analiza stanja pri posamezni KK/SVS 3. OIN A) cilji, ovire pri dijaku, premagovanje ovir, B) načrtovanje dejavnosti, prilagoditve in načini pomoči – splošno, C) načrt konkretnih dejavnosti za posamezno KK/SVS, sprotno spremljanje in vrednotenje načrta izvajanja, končna ocena realizacije in uspešnosti načrta, predlogi za naprej

ŠOLA ŠT. 9	STRUKTURA OIN
Ustvarjalec modnih oblačil	1. IME IN PRIIMEK TER RAZRED DIJAKA (OIN št. 1 ima še razred dijaka) 2. Tabela: navpično – PREDMETI, vodoravno – PROGRAMSKE ENOTE OIN št. 2 ima dodan še stolpec, kjer je DATUM IN PODPIS STARŠEV

ŠOLA ŠT. 10	STRUKTURA OIN
Ustvarjalec modnih oblačil	Podatki o dijaku z obrazložitvijo, kdaj se pripravi osebni izobraževalni načrt za dijaka. 1. POGOJI (število NMS, obiskovanje pouka, konzultacije, učno gradivo, nadomestitev obveznosti) 2. NAČIN OCENJEVANJA (določi učitelj) 3. OBSEG (določitev minimalnega standarda znanj, spretnosti, obveznosti dijaka za vsako posamezno programsko enoto) 4. ROK IZPOLNITVE OBVEZNOSTI (za vsako posamezno programsko enoto) 5. IZJAVA DIJAKA o sodelovanju pri pripravi OIN in o njegovem doslednem izpolnjevanju.

ŠOLA ŠT. 11	STRUKTURA OIN
Kozmetični tehnik	<u>STRUKTURA OIN ZA NMS</u> 1. IME IN PRIIMEK DIJAKA 2. PREDMETI OZ. MODULI, KJER IMA DIJAK NMS 3. OBVEZNOSTI, KI JIH MORA DIJAK IZPOLNITI, DA LAHKO POPRAVI NMS 4. PRISTOP DIJAKA K POPRAVLJANJU NMS 5. POMOČ PRI PRIPRAVI NA POPRAVLJANJE NMS 6., POMOČ STARŠEV PRI POPRAVLJANJU NMS 7. KAKŠNO POMOČ PRIČAKUJEJO STARŠI OD ŠOLE 8. SODELOVANJE RAZREDNIKA <u>STRUKTURA IP ZA DIJAKA S PP</u> 1. PODATKI O DIJAKU 2. STROKOVNA SKUPINA ZA PRIPRAVO IN IZVAJANJE IP 3. IZVAJALCI DSP 4. TEMELJNI CILJ 5. OPERATIVNI CILJI 6. GLOBALNA OCENA DIJAKOVEGA DELOVANJA 7. DIJAKOVA MOČNA PODROČJA, STIL UČENJA 8. PRILAGODITVE PRI POUČEVANJU, PREVERJANJU IN OCENJEVANJU ZNANJA 9. OBVEZNOSTI DIJAKINJE IN STARŠEV Priloga: PROGRAM DELA PRI DODATNI STROKOVNI POMOČI (operativni cilji, ki naj bi jih dijakinja dosegla in metode dela pri dodatni strokovni pomoči – na začetku in na koncu oz. sproti)

ŠOLA ŠT. 13	STRUKTURA OIN
Kozmetični tehnik	<p><u>STRUKTURA OIN</u> Na naslovni strani OIN so osebni podatki dijaka ter namen izdelave OIN. 1. SPLOŠNI PODATKI A) Podatki o dijaku, B) Podatki o šoli in izobraževalnem programu, C) Učitelji, ki pripravijo OIN D) Rok izpolnitve neizpolnjenih obveznosti 2. IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO OSEBNEGA IZOBRAŽEVALNEGA NAČRTA A) analiza stanja, B) mnenje dijaka o dejavnikih, ki vplivajo na njegovo neuspešnost (razgovor opravi svet. služba v sodelovanju s starši), C) mnenje staršev (izpolni svet. služba) 3. OIN ZA PROGRAMSKO ENOTO (razpredelnica, ki vsebuje kategorije: Učitelj, Minimalni standardi znanja, Učni viri, Čas in kraj konzultacije, Način ocenjevanja, Oblike ocenjevanja znanja, Izpitni rok, Izpitna komisija, Uspešnost)</p> <p><u>STRUKTURA INDIVIDUALIZIRANEGA PROGRAMA ZA DIJAKA S PP</u> 1. PODATKI O DIJAKU 2. PODATKI O STARŠIH 3. MNENJE STROKOVNE KOMISIJE ZA USMERJANJE, MOTNJA 4. STROKOVNA SKUPINA 5. SODELOVANJE DRUGIH PRI PRIPRAVI IP 6. GLOBALNA OCENA OTROKA, KI JO RAZBEREMO IZ STROKOVNEGA MNENJA 7. OPIS PREDMETNIH/VZGOJNIH PODROČIJ, KI SO VKLJUČENA V IP 8. INDIVIDUALNA STROKOVNA OBRAVNAVA 9. INTERESNE DEJAVNOSTI 10. URNIK 11. PRILAGODITVE 12. LETNI CILJI IP 13. SODELOVANJE S STARŠI 14. EVALVACIJA IP 15. PREDLOGI ZA NASLEDNJE ŠOLSKO LETO</p>

ŠOLA ŠT. 14	STRUKTURA OIN
Kozmetični tehnik	<p><u>STRUKTURA OIN ZA 1 NMS</u> Osnovni podatki za pripravo OIN 1. VZROKI ZA SLAB UČNI USPEH 2. OBSEG - VSEBINE, IZ KATERIH IMA DIJAK NMS 3. NAČIN IN OBLIKE IZPOLNITVE (popravljanja NMS-ja) <u>STRUKTURA OIN ZA 3 ALI VEČ NMS-jev (OIN - ZBIRNIK)</u> 1. PREGLED NMS-jev (tabela s kategorijami: Predmet, Učitelj, Sklop) 2. MNENJE SVETOVALNE SLUŽBE NA OSNOVI RAZGOVORA S STARŠI IN DIJAKOM 3. MNENJE PUZ-a</p>

ŠOLA ŠT. 15	STRUKTURA OIN
Kmetijsko - podjetniški tehnik	<p><u>STRUKTURA OIN ZA NMS</u> 1. IME IN PRIIMEK DIJAK, RAZRED IN PROGRAM 2. TABELA z naslednjimi kategorijami: a) Neizpolnjene obveznosti (predmet, modul pos. sklop - pri učitelju) b) Pogoji izpolnitve (dopolnilni izpit, morebitna pomoč učitelja pri pripravi, kdaj, kje) c) Načini (pisno, ustno, projektna ...) d) Oblika izpolnitve obveznosti (individualno, v dvojici, v skupini) e) Minimalni standardi znanj pri posameznem sklopu, modulu f) Roki izpolnitve obveznosti g) Rezultat opravljanja obveznosti</p>

ŠOLA ŠT. 17	STRUKTURA OIN
Živilsko prehranski tehnik	<p><u>STRUKTURA OIN</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. OSEBNI PODATKI DIJAKA (ime, priimek, razred, program) 2. RAZPREDELNICA - navpične postavke: POGOJI, NAČIN, ROKI, vodoravna postavka: VSEBINA (natančno opredeli vsebino, ki jo mora dijak osvojiti, da bi dosegel minimalne standarde) 3. DOSEGEL MINIMALNE STANDARDE (da/ne) <p><u>STRUKTURA PEDAGOŠKE POGODBE</u></p> <p>Navedba podpisnikov pogodbe, Namen priprave pogodbe, Pogoji in dogovori</p> <p><u>STRUKTURA INDIVIDUALIZIRANEGA PROGRAMA ZA DIJAKA S POSEBNIMI POTREBAMI</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PODATKI O DIJAKU, STARŠIH, ŠOLANJU 2. DIAGNOZA 3. PREDLOG KOMISIJE ZA USMERJANJE 4. PRILAGODITVE PRI ORGANIZACIJI POUKA (prostor, didaktični pripomočki in oprema, organizacija časa) 5. INDIVIDUALNE PRILAGODITVE UČNIH METOD IN OBLIK DELA 6. PRILAGODITVE PRI PREVERJANJU IN OCENJEVANJU ZNANJA 7. CILJI 8. DODATNA INDIVIDUALNA STROKOVNA POMOČ 9. SVETOVALNO DELO Z UČITELJI 10. DELO S STARŠI 11. SODELOVANJE Z ZUNANJIMI INSTITUCIJAMI 12. EVALVACIJA (časovni termini evalvacije, strokovni tim za evalvacijo, evalvacija dijakovega napredka in ugotavljanje učinkovitosti programa)

ŠOLA ŠT. 18	STRUKTURA OIN
Živilsko prehranski tehnik	<p><u>STRUKTURA OIN oz. OIN</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PODATKI O DIJAKU 2. PODATKI O STARŠIH 3. ČLANI SKUPINE ZA PRIPRAVO OIN 4. NAPREDOVANJE / PONAVLJANJE 5. DOSEGANJE MINIMALNIH STANDARDOV ZNANJA 6. OBISKOVANJE POUKA 7. PREDVIDENI SKUPNI SESTANKI 8. KONČNA OCENA REALIZACIJE IN USPEŠNOSTI NAČRTA TER PREDLOGI ZA NAPREJ (ta kategorija ni bila v nobenem OIN izpolnjena) <p><u>STRUKTURA PEDAGOŠKE POGODBE</u></p> <p>Pedagoška pogodba ima naslednje sestavine: podpisnik pogodbe, utemeljitev pogodbe, predmet pogodbe oz. členi, urnik</p> <p>Sklenjena je bila za razpolovitev enega letnika na dve leti.</p>

ŠOLA ŠT. 19	STRUKTURA OIN
Tehnik mehatronike	<p><u>STRUKTURA OIN</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. IME DIJAKA, RAZRED, PROGRAM 2. TABELA z naslednjimi vodoravnimi elementi: <ol style="list-style-type: none"> a) PREDMET/MODUL b) NAČIN IN OBLIKE OCENJEVANJA c) TEMA oz. OBSEG SNOVI d) DATUM OCEN. oz. ROK ZA IZPOLNITEV OBVEZNOSTI (junij; avgust) e) PODPIS UČITELJA 3. PODPIS DIJAKA IN STARŠA

ŠOLA ŠT. 20	STRUKTURA OIN
Tehnik oblikovanja	<p><u>STRUKTURA IP za dijake s PP</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. OSNOVNI PODATKI O MLADOSTNIKU 2. PODATKI O STARŠIH 3. PODATKI O ŠOLI 4. DODATNA IN INDIVIDUALNA POMOČ PRI POUKU 5. UČITELJEVA OCENA MLADOSTNIKOVEGA FUNKCIONIRANJA V RAZREDU a) UČENJE, b) SOCIALNO VEDENJE 6. PRILAGODITVE (PROSTORSKE, DRUGE) 7. SODELOVANJE UČENCA, STARŠEV IN DRUGIH USTANOV PRI SPREJEMANJU IP 8. EVALVACIJA MLADOSTNIKOVEGA NAPREDKA IN IP <p><u>STRUKTURA ONVID za dijake z več NMS-ji ali s PP</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SPLOŠNI PODATKI (podatki o dijaku, podatki o starših, člani skupine za pripravo OIN) 2. IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO PROGRAMA (učni uspeh v predhodnem obdobju, trenutni učni uspeh) 3. MNENJE DIJAKA O DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA NJEGOVO NEUSPEŠNOST (osebni dejavniki, ožje okolje, širše okolje) 4. CILJI (cilji, ovire, sposobnosti za premagovanje ovir, mnenje svet. službe, mnenje učiteljev, mnenje staršev) 5. NAČRTOVANE DEJAVNOSTI, PRILAGODITVE IN NAČIN POMOČI (dijak bo, starši bodo, razrednik bo, svet. služba bo, učitelj bo) 6. KONČNA OCENA REALIZACIJE IN USPEŠNOSTI NAČRTA (mnenje dijaka, mnenje ostalih članov strokovne skupine, predlogi za naprej) <p><u>STRUKTURA OIN za dijake z NMS-ji, ki napredujejo v višji letnik</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SKLEP O NAPREDOVANJU DIJAKA KLJUB NEIZPOLNITVI VSEH POGOJEV 2. OIN je zapisan v obliki tabele z naslednjimi vodoravnimi postavkami: <ol style="list-style-type: none"> A) PROGRAMSKA ENOTA B) NAČIN IZPOLNITVE OBVEZNOSTI C) OBLIKA IZPOLNITVE OBVEZNOSTI D) OBSEG IZPOLNITVE OBVEZNOSTI E) ROKI IZPOLNITVE OBVEZNOSTI F) OPOMBE G) EVALVACIJA DELA DIJAKA IN MOREBITNE OPOMBE

ŠOLA ŠT. 21	STRUKTURA OIN
Tehnik mehatronike	<p><u>STRUKTURA OIN za dijakinjo, ki z 1 NMS-jem napreduje v višji letnik</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. OSNOVNI PODATKI O DIJAKU 2. OPREDELITEV PROGRAMSKE ENOTE IN OBSEG SNOVI, LITERATURA 3. OBLIKA, NAČIN UČENJA 4. OBLIKA IN NAČIN PREVERJANJA ZNANJA 5. OPOMBE <p><u>STRUKTURA OIN za dijakinjo, ki ima 4 NMS-je ob konferenci (ista struktura za OIN iz leta 07/08)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. OSNOVNI PODATKI O DIJAKU IN PROGRAMU 2. TABELA z naslednjimi vodoravnimi postavkami: <ol style="list-style-type: none"> a) PROGRAMSKA ENOTA b) DATUM c) NAČIN, OBLIKA d) OBSEG SNOVI e) EVALVACIJA f) PROFESOR

ŠOLA ŠT. 22	STRUKTURA OIN
Tehnik mehatronike	<p><u>STRUKTURA OIN ZA PREHOD V VIŠJI LETNIK Z NMS-jem</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PODATKI O DIJAKU (ime, priimek, datum rojstva in status dijaka) 2. ČLANI SKUPINE ZA PRIPRAVO OIN 3. SESTANKI SKUPINE 4. DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA DIJAKOVO NEUSPEŠNOST (mnenje dijaka, mnenje učiteljev) 5. OKVIRNI NAČRT INDIVIDUALIZACIJE IZOBRAŽEVANJA IN SPREMLJANJA IZVAJANJA (načrt dejavnosti in spremljanje izvajanja načrta, dejavnosti dijaka za doseganje cilja) 6. OPOMBE, PREDLOGI <p><u>STRUKTURA OIN ZA VEČ DIJAKOV Z NMS-ji OB KONFERENCI</u></p> <p>TABELA z naslednjimi vodoravnimi postavkami:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) PREDMET, UČITELJ b) DIJAK c) DOGOVORJEN DATUM POPRAVLJANJA d) NAČIN IN VSEBINA POPRAVLJANJA e) PODPIS DIJAKA f) DIJAK JE POPRAVLJAL NMS V DOGOVORJENEM TERMINU g) DIJAK JE POPRAVIL NMS

ŠOLA ŠT. 23	STRUKTURA OIN
Tehnik mehatronike	<p><u>STRUKTURA OIN za napredovanje z NMS-jem</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. OPIS, OBRAZLOŽITEV OIN, OSNOVNI PODATKI O DIJAKU 2. POTRDITEV IN OBRAZLOŽITEV NAPREDOVANJA V VIŠJI LETNIK 3. PRIPRAVA OIN 4. HRANJENJE OIN 5. SANKCIJE ZA NEOPRAVLJANJE OBVEZNOSTI <p><u>STRUKTURA OIN oz. DELOVNEGA NAČRTA</u></p> <p>OPIS NAMENA OIN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ANALIZA DOSEDANJEGA USPEHA (znanja, potrebne prilagoditve, pripomočki) 2. UČNI SKLOPI IN OSTALE OBVEZNOSTI, KI JIH MORA NADOKNADITI 3. SODELOVANJE S STARŠI 4. PREDLOGI DIJAKA ZA VEČJO USPEŠNOST 5. MNENJE UČITELJA 5. ČAS IN NAČIN OPRAVLJANJA OBVEZNOSTI 6. PREDVIDEN TERMIN IZPITA 7. PREDLOGI ZA NAPREJ

ŠOLA ŠT. 24	STRUKTURA OIN
Tehnik mehatronike	<p><u>STRUKTURA OIN ZA DIJAKE, KI PONAVLJAJO LETNIK IN UVELJAVLJAJO ŽE OPRAVLJENE OBVEZNOSTI</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SPLOŠNI PODATKI (podatki o dijaku, člani skupine za pripravo OIN, predvideni skupni sestanki) 2. IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO PROGRAMA (analiza stanja, mnenje dijaka o dejavnikih, ki vplivajo na njegovo (ne)uspešnost) 3. INDIVIDUALIZIRANI NAČRT IZOBRAŽEVANJA (cilji, načrtovane dejavnosti, prilagoditve in načini pomoči, topli obrok) 4. KONČNA OCENA REALIZACIJE IN USPEŠNOSTI NAČRTA 5. OBRAZEC ZA DIJAKA (načrt konkretnih dejavnosti ter sprotno spremljanje in vrednotenje načrta izvajanja) <p><u>STRUKTURA OIN ZA DIJAKE Z UGOTOVITVIJO NMS-ja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PODATKI O DIJAKU 2. ČLANI SKUPINE ZA PRIPRAVO OIN 3. IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO PROGRAMA 4. NAČRT IZVAJANJA NEIZPOLNJENIH OBVEZNOSTI

ŠOLA ŠT. 25	STRUKTURA OIN
Tehnik oblikovanja	<p><u>STRUKTURA OIN</u> OSNOVNI PODATKI, POTREBNI ZA OIN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SPLOŠNI PODATKI (podatki o dijaku, podatki o starših, člani skupine za pripravo OIN, predvideni skupni sestanki) 2. ANALIZA STANJA PRI POSAMEZNIH PROGRAMSKIH ENOTAH 3. OSEBNI NAČRT IZOBRAŽEVANJA (cilji, načrtovane dejavnosti, prilagoditve in načini pomoči – splošno, sprotno spremljanje in vrednotenje načrta izvajanja, končna ocena realizacije in uspešnosti načrta)

ŠOLA ŠT. 26	STRUKTURA OIN
Tehnik mehatronike	<p><u>STRUKTURA OIN ZA NAPREDOVANJE Z NMS-jem</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SPLOŠNI PODATKI 2. IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO OIN 3. NAČRTOVANE DEJAVNOSTI, PRILAGODITEV IN NAČIN POMOČI 4. OSEBNI IZOBRAŽEVALNI NAČRT ZA POSAMEZNO PROGRAMSKO ENOTO ZA DIJAKA ...